

**Ajuntament
de Moià**

PLA LOCAL DE JOVENTUT (2022-2025)

Moià, octubre de 2022

Autoria:

**Ajuntament
de Moià**

Amb la col·laboració i suport de:

ÍNDEX

0.	JUSTIFICACIÓ.....	2
1.	INTRODUCCIÓ AL PLA LOCAL DE JOVENTUT 2022-2025.....	4
1.1	Introducció.....	4
1.2	Aproximació al territori.....	5
1.3	Marc conceptual i estratègic: què s'entén per joventut?.....	9
2.	DIAGNOSI.....	14
2.1.	Antecedents.....	14
2.2.	Plantejament metodològic.....	16
2.3.	Anàlisi de la realitat juvenil de Moià.....	17
2.3.1.	Condicions materials d'existència.....	18
2.3.2.	Educació.....	23
2.3.3.	Salut i benestar emocional.....	25
2.3.4.	Oci i lleure.....	32
2.3.5.	Participació, comunitat i valors socials.....	35
2.4.	Anàlisi de les polítiques de joventut locals.....	39
2.4.1.	Recollida de la informació.....	39
2.4.2.	Síntesi de la informació obtinguda.....	39
2.5.	Conclusions de la diagnosi.....	44
3.	DISSENY DEL PLA.....	48
3.1.	Plantejament conceptual: eixos temàtics, espais d'actuació, projectes i principis metodològics transversals.....	48
3.2.	Eixos temàtics.....	49
3.3.	Espais d'actuació i projectes.....	56
3.4.	Principis metodològics transversals.....	64
4.	AVALUACIÓ I SEGUIMENT.....	67

0. JUSTIFICACIÓ

Si algun esdeveniment ha marcat el darrer cicle polític a tots els nivells ha estat la irrupció de la pandèmia de la COVID19 i les seves conseqüències. Conseqüències en totes les escales (des de la més global a la més local) i a múltiple nivell (econòmic, polític, social, psicològic, etc.). Com hi haurà temps d'explicar, el jovent no només no ha estat exempt dels efectes devastadors d'aquesta crisi, sinó que, molt probablement, ha resultat un dels col·lectius més afectats, per més que la mortalitat directa derivada del virus no hagi resultat tant acusada com en altres franges d'edat.

En tot cas, per al que aquí pertoca, les mesures sociosanitàries adoptades per fer front a la pandèmia van comportar un seguit de restriccions que van afectar molt directament les condicions en què es podien implementar les polítiques de joventut. Així, tal i com va ocórrer en molts altres municipis, a Moià aquestes polítiques van haver-se d'adaptar a una situació pràcticament de paràlisi social. Entre altres mesures, l'equipament juvenil va romandre tancat durant mesos i van haver-se de cancel·lar moltes de les activitats previstes, mentre que d'altres van reorientar-se cap a formats no presencials o van assumir importants restriccions en la seva execució.

En aquest escenari de total excepcionalitat, els esforços dedicats a implementar les polítiques de joventut han anat lidiant amb les esclatxes i les treves entre les successives onades de pandèmia, havent de fer una reinterpretació d'allò contemplat al Pla Local de Joventut per tal d'adaptar-ho a la nova realitat existent. En definitiva, tota aquesta situació ha comportat que, un cop exhaurit el seu període de vigència, moltes de les mesures recollides al Pla Local de Joventut aprovat el 2018 no s'hagin pogut dur a terme o s'hagin hagut de replantejar i adaptar a les noves circumstàncies.

Per tot plegat doncs, podria interpretar-se el present Pla Local de Joventut 2022-2025 com una revisió de l'anterior més que no pas com un pla genuïnament creat *ex novo*. Principalment, perquè encara es poden considerar vigents diversos aspectes recollits pel primer pla com, per exemple, els eixos de treball identificats o alguns dels projectes que no van arribar a dur-se a terme. Precisament per això, s'ha prorrogat durant aquest 2022 la vigència del PLJ 2018-2021. Tanmateix, és cert també que no són pocs els elements que demanen una nova lectura per tal d'adaptar-se al present de Moià. Per tant, la obligatorietat d'elaborar un nou PLJ per la impossibilitat de continuar prorrogant l'anterior, brinda l'oportunitat perfecta de fer-ho.

Una de les particularitats d'aquest PLJ 2022-2025 és que, en comptes d'encarregar a una entitat externa la seva elaboració com sol ser habitual, s'ha optat per assumir la seva elaboració des del servei de joventut de l'Ajuntament de Moià. Aquesta decisió es basa en dues raons:

- 1- **Economitzar temps i recursos.** Com s'ha dit, es considera que diverses parts de l'anterior PLJ poden ser encara vàlides si es revisen i s'adapten a la realitat actual com, de fet, ja es veu fet des que la irrupció de la pandèmia va alterar els esquemes de treball previstos al pla. En aquest sentit, encarregar l'elaboració d'un nou Pla Local de Joventut comportaria iniciar un procés llarg i costós en tots els sentits, algunes parts del qual, es considera que resultarien redundants i innecessàries.

- 2- **Coneixement de la realitat juvenil de Moià.** Per més que les entitats especialitzades en l'elaboració de plans disposen d'una expertesa i un *know how* indubtablement superiors al del personal propi, manquen d'un coneixement en profunditat de la realitat local. Adquirir-lo comporta un llarg temps i requereix de la implicació dels agents locals per transmetre'ls-hi. Amb tot, sovint tendeixen a aplicar esquemes generalistes que no tenen perquè coincidir amb les particularitats locals. En canvi, si el propòsit principal és el de revisar l'anterior PLJ per extreure'n allò útil i adaptar-ho a la realitat present, el personal més ben posicionat per a fer-ho és, precisament, aquell que ja ha estat duent a terme aquesta tasca durant els darrers anys. En aquest sentit, l'experiència acumulada en el treball amb el jovent de Moià els darrers dos anys proporciona un bon coneixement sobre quins són els principals reptes que afecten al col·lectiu juvenil, quines poden ser les línies de treball prioritàries i quins són els recursos necessaris. Ras i curt, el treball diari amb joves és el millor termòmetre possible de les seves demandes i necessitats.

Això no obstant, el pla previst inicialment era el de comptar igualment amb el suport d'una entitat professional per a la realització del treball de camp i l'assessorament en alguns aspectes puntuals. Aquest treball de camp havia de servir, no només per disposar de dades primàries pròpies sobre la realitat juvenil de Moià sinó, sobretot, per incorporar al procés d'elaboració del Pla Local de Joventut 2022-2025 la veu directa dels i les joves moianeses. Dissortadament, el calendari ha impossibilitat comptar finalment amb el suport d'aquesta entitat o poder impulsar sessions de treball participatives. És cert que, possiblement, en aquests espais de treball no haguessin aparegut qüestions desconegudes per part del personal que entoma el repte d'elaborar aquest PLJ, ja que, al llarg d'aquest cicle, s'han impulsat múltiples iniciatives i projectes basats en el foment de la participació juvenil i això ha permès captar les demandes i necessitats juvenils més compartides. Amb tot, cal fer autocrítica i admetre que hauria estat desitjable haver comptat amb més canals per incorporar de manera directa la veu de joves i agents juvenils al procés d'elaboració del pla (especialment, quan aquest fa una decidida aposta per la participació juvenil). Malauradament, el temps disponible no ho ha fet possible, tot i que es treballarà de manera decidida per esmenar-ho.

1. INTRODUCCIÓ AL PLA LOCAL DE JOVENTUT 2022-2025

1.1 Introducció

Parlar de joventut és parlar d'un terme que, sense dubte, disposa d'una gran càrrega evocativa. El món de la literatura ha donat compte moltes vegades de com d'inspiradora pot ser aquesta etapa vital. La joventut es relaciona amb el vigor i el dinamisme. Amb la vitalitat i les ganes d'experimentar el món en tota la seva magnitud d'emocions i sentiments clars i insubornables. Amb l'idealisme, la rebel·lia i l'aspiració per transformar l'entorn i canviar les coses. Certament, també se sol relacionar amb la impulsivitat, la irresponsabilitat, la frivolitat o altres idees més negatives. Ara bé, la balança sembla decantar-se pel cantó positiu la majoria de les vegades. Si no, no s'explicaria per què la majoria de les mirades sobre la joventut elaborades per persones adultes estan impregnades d'una forta càrrega nostàlgica. Així ho expressen clarament les conegudes paraules del poeta nicaragüenc Rubén Darío:

“Juventud, divino tesoro
¡Ya te vas para no volver!
Cuando quiero llorar, no lloro,
Y a veces lloro sin querer.”

En termes més prosaics, parlar de joventut és parlar d'un grup social extraordinàriament plural i divers al qual costa definir de manera unitària més enllà del temps vital que comparteix. Un grup d'edat que es mostra, probablement, com el més fugaç i sensible als canvis de la societat, ubicat sovint en l'avantguarda d'aquestes metamorfosis. En termes demogràfics, és el pilar que sosté el pes de les piràmides de població (un pes especialment acusat en les envellides societats occidentals). Sobre aquest col·lectiu recauen totes les expectatives, dubtes i preocupacions del futur en termes socioeconòmics (ocupació, pensions, prestacions socials, etc.).

Aquestes qüestions queden en bona mesura reflectides en la frase “el jovent és el futur”, que es repeteix freqüentment com un mantra. L'expressió és axiològicament certa, encara que sigui en un sentit estrictament cronològic. Només és qüestió d'anys que la generació jove d'avui esdevingui la generació adulta del demà. Però aquest procés de successió conté una transcendència sociològica de primer nivell ja que convertir-se en la generació adulta, en la nostra societat, representa passar a ocupar el rol predominant i disposar del poder en totes les dimensions: econòmica, política, social, cultural, etc.

Això significa que garantir que el jovent disposi dels recursos necessaris per realitzar-se plenament no només representa una qüestió d'ètica social o deure cívic sinó també la millor inversió de futur per a la cohesió i el benestar social. D'aquí, precisament, la importància cabdal de destinar els esforços pertinents a elaborar polítiques que donin resposta a les necessitats del jovent en cada moment. És d'aquesta constatació que sorgeix un segon axioma també evident però que convé no oblidar mai: una societat que obvia al seu jovent està destinada a ser una societat injusta i fracturada. De la mateixa manera que un terreny que no es conrea esdevé erm i poblat només per males herbes,

una societat que no cuida els i les seves joves s'abona a l'aflorament dels pitjors mals: la desigualtat, la discriminació, el despoblament, la incultura, etc.

És per això que l'elaboració d'un Pla Local de Joventut¹ és un exercici necessari. Una manera de fer visible la importància d'apostar pel jovent d'un territori i també de fer-ho d'una manera raonada i reflexionada. Partint d'una perspectiva estratègica que permeti analitzar de quin punt es parteix i a quin es vol arribar per tal de poder traçar el millor camí per fer-ho. Aquesta manera de procedir, potser no és garantia d'èxit per sí sola (ja que sempre poden aparèixer imprevistos i crisis capaces de tòrcer qualsevol pla) però sí permet organitzar els esforços necessaris per assolir els resultats desitjats. I això, en un món de recursos limitats i reptes quasi il·limitats, no és poca cosa.

Així doncs, l'elaboració d'aquest segon Pla Local de Joventut de Moià parteix de la feina realitzada els darrers anys i del coneixement adquirit pel personal dedicat a l'àmbit de la joventut. El seu propòsit no és altre que el d'assentar les línies mestres que orientin i facilitin el treball dels propers anys en matèria de joventut. Al mateix temps, però, aquestes línies mestres han de ser prou obertes i flexibles per a poder-se adaptar als escenaris canviants. L'experiència d'aquests darrers anys ha mostrat que pretendre establir actuacions molt concretes a un horitzó de quatre anys vista és un exercici fútil si el context canvia o si no es fa una lectura real dels recursos amb els què es pot comptar. El PLJ, doncs, ha de reflectir un equilibri entre la planificació estratègica i l'adaptabilitat operativa. Ni ha de ser tan obert en les seves formulacions que resulti inútilment abstracte, ni ha d'encotillar la feina del personal tècnic i dels agents que l'han d'implementar. En altres termes, el pla ha de plantejar un full de ruta amb les fites estratègiques a assolir, les accions que han de permetre encaminar-s'hi i els indicadors per valorar si s'han aconseguit. Però no cal que aquest full pretengui concretar minuciosament al llarg dels 4 anys de la seva duració cada taller, cada intervenció ni cada projecte a realitzar amb joves. Assolir aquest equilibri és, possiblement, el major dels reptes que té qualsevol pla per resultar un instrument útil i no un mer brindis al sol. Els esforços dedicats en l'elaboració d'aquest segon Pla Local de Joventut de Moià van orientats cap a aquest objectiu de confeccionar un document equilibrat, realista i, sobretot, operativament útil. Ara bé, cal ser conscient que tots aquests esforços només valdran la pena si aconsegueixen traduir-se en una millora de les condicions de vida del jovent moianès.

1.2 Aproximació al territori

Moià és la capital de la comarca del Moianès, la més nova de les 42 comarques que conformen Catalunya en el pla administratiu. La comarca va ser constituïda oficialment l'any 2015, després d'un procés constitutiu culminat en una consulta popular a cadascun dels 10 municipis cridats a integrar-la i que, fins aleshores, pertanyien a les comarques del Bages, Osona i el Vallès Oriental. La comarca, es troba a 30 km. del mar en línia recta des del punt més proper i s'ubica en un altiplà homònim que presenta alçades

¹ D'ara en endavant, s'intercalerà indistintament l'ús del concepte Pla Local de Joventut amb el de la seva abreviatura PLJ. Els articles i pronoms que s'utilitzin serviran per precisar si s'està parlant d'un Pla Local amb caràcter general o del de Moià de manera concreta. Si s'especifica l'any a continuació, la data s'estarà referint a l'any d'elaboració del document i, per tant, la referència servirà per diferenciar el primer pla (amb vigència de 2018 a 2021 del segon, amb vigència prevista de 2022 a 2025).

d'entre 600 i 900 metres respecte el nivell del mar. El seu paisatge destaca, sobretot, per l'alta prevalença de la superfície forestal, que cobreix al voltant del 80% dels seus 337km.².

L'any 2021 tenia 14.243 habitants, fet que la ubica com la vuitena comarca menys poblada del país, si bé cal remarcar que ha experimentat un notable creixement (un 7,8% els darrers 5 anys), especialment accentuat arran de la pandèmia de la COVID19. Juntament amb els pobles de Castellterçol, Calders i Collsuspina, Moià és un dels quatre municipis amb un creixement poblacional per sobre de la mitjana registrada. En els darrers 5 anys, Moià ha incrementat un 8,6% la seva població, fet que es tradueix en prop de 500 noves persones. El creixement de Moià i de la resta de municipis mencionats encaixa amb la seva ubicació en les dues principals vies de comunicació de la comarca: l'eix Vic-Manresa (la ruta històrica, prèvia a la creació de l'eix transversal) i la C-59 en direcció al Pla de Barcelona i els Vallesos. Moià, val a dir, es situa en la cruïlla d'aquests dos nòduls viaris, fet que li confereix una posició de centralitat. La curta trajectòria i el baix pes demogràfic de la comarca són dos factors importants a l'hora d'entendre la tendresa d'algunes estructures i la limitació de recursos en diversos àmbits. Precisament, un dels exemples més recurrentment destacat pel jovent és el de la manca de mitjans de transport públic (limitada a l'autobús, explotat per una única empresa).

Tanmateix, tot i les mancances quant al transport, la posició estratègica de la comarca, el seu entorn natural de valor singular i la relativa proximitat a l'àrea metropolitana de Barcelona són factors que han afavorit al llarg del temps la proliferació del turisme interior i de l'estiu. Aquesta tradició turística va experimentar un gran creixement a inicis del segle passat i, en el cas de Moià, resulta especialment notable² i es tradueix en un increment significatiu de població en caps de setmana i períodes d'estiu³. Per al que ocupa a l'àmbit de joventut això significa que existeixen grups de joves habitualment no residents però amb interès potencial per ser usuaris de les activitats que s'impulsen durant aquests períodes (per exemple, durant la Festa Major o les vacances de Nadal).

Per la seva banda, d'acord amb les dades d'empadronament de 2021, Moià té 6.474 persones. Aquesta població es reparteix entre els diferents nuclis que es troben en els seus 75,3 km² d'extensió. Tanmateix, la immensa majoria (un 87%) resideix al nucli urbà de Moià. Un 9,4% ho fa a Montví de Baix i el 3,5% restant es reparteix entre la resta d'urbanitzacions i nuclis poblacionals. Tot plegat fa que Moià, no només sigui la capital de la comarca, sinó que també resulti, de llarg, el municipi més poblat, amb el 45% del total dels seus habitants. Aquesta preponderància és també un factor rellevant a l'hora d'analitzar la realitat comarcal i local.

Al mateix temps, d'acord amb la normativa vigent, el seu volum poblacional comporta l'obligatorietat de disposar d'un Pla Local de Joventut, ja que té més de 3.000 habitants. Precisament, pel que fa a la distribució de la població per grups d'edat, el jovent de Moià

² Cal remarcar, a més, que Moià té una vinculació històrica amb la ciutat de Barcelona, ja que fou declarada carrer de Barcelona el 1384 pel rei Pere III el Cerimoniós, atorgant-li així tots els privilegis de què gaudia la ciutat comtal i alliberant-la del domini feudal.

³ D'acord amb les dades recollides pel Pla Estratègic Comarcal del Moianès, al conjunt de la comarca, el potencial d'increment poblacional degut a les segones residències és de fins un 40%.

suma un total de 1.530 persones⁴, fet que suposa un 23,6% de la població del municipi. Per sexes, 832 són nois i 698 són noies⁵, una distribució lleugerament menys paritària que el conjunt poblacional. Així doncs, com la majoria de pobles de Catalunya, Moià presenta una societat en procés d'envelliment. Amb tot, el jovent continua representant quasi una quarta part del total de la població.

Un altre dels elements compartits amb la majoria dels 947 municipis de Catalunya és que Moià forma part del 87% que té menys de 10.000 habitants. L'actual marc legislatiu estableix un sistema de règims de prestacions obligatòries que contempla quatre trams poblacionals: municipis de menys de 5.000 habitants, municipis d'entre 5.000 i 20.000, municipis entre 20.000 i 50.000 i municipis de més de 50.000.

Moià pertany, doncs, a la segona categoria. És una tendència freqüent entre els municipis d'aquestes dimensions que les administracions locals es trobin amb unes certes limitacions quant als recursos amb els quals comptar, tant a nivell econòmic com d'equip humà disponible. Aquest factor comporta organitzar els recursos tendint més a l'agrupament d'àrees que a la seva especialització diferenciada. En conseqüència, és freqüent trobar una certa polivalència en els perfils professionals i tècnics, que assumeixen tasques diverses per tal d'intentar cobrir el major nombre possible de funcions.

Quant als equipaments d'interès juvenil amb els que compta Moià, convé destacar-ne alguns:

- En primer lloc, existeix un equipament públic juvenil: l'**Espai Jove La Pólvora**. Aquest espai és el principal actiu de les polítiques de joventut locals. Després d'un procés d'adequació al llarg de l'any 2018, va inaugurar-se com a equipament juvenil el primer trimestre de 2019. A l'Espai Jove s'hi desenvolupen activitats relacionades amb els 4 eixos recollits en el PLJ de 2018, destacant especialment l'eix de dinamització juvenil. A l'hora, és també la seu central de l'Oficina Jove del Moianès⁶, amb el que es comparteixen i coordinen recursos, serveis i línies de treball.
- Un segon element clau a contemplar és l'**INS Moianès**, l'institut de secundària més gran de la comarca. De fet, fins l'any 2010 era l'únic centre d'educació secundària, ja que l'institut-escola de Castellterçol no existia com a tal. Amb tot, continua sent el centre de referència del territori, donant servei a un total aproximat de 500 alumnes. Tot i tenir una magnitud relativament moderada, compta amb tres línies per curs en l'educació secundària i amb l'única oferta de cursos post-obligatoris de la comarca (batxillerat, formació professional i un programa de formació i inserció).
- Seguint amb l'àmbit educatiu, Moià compta també amb **dos centres d'educació primària** (l'Escola Josep Oriols, de titularitat pública, i les Escoles Pies, de gestió concertada). Tot i que el seu servei s'orienta cap a un públic més infantil,

4 Com es justificarà en el següent apartat, les edats compreses en la categoria "joventut" són dels 11 als 30 anys. Cal assenyalar però, que a l'hora de calcular la xifra no s'han utilitzat dades desagregades per anys sinó agrupades en franges de 5 anys, tal i com les proporciona l'IDESCAT. Per tant, el nombre exposat computa les dades que van dels 10 als 29 anys, incloent així el valor de 10 anys que no pertocaria d'acord al criteri seguit i deixant fora de la suma les persones de 30 anys. En tot cas, malgrat el marge d'error, és el càlcul més ajustat que s'ha pogut aconseguir.

5 Les dades recollides a l'IDESCAT no contemplen, almenys per aquest any, altres identitats sexuals i de gènere.

6 L'Oficina Jove del Moianès té la particularitat de tenir una estructura itinerant per cobrir el servei al conjunt de municipis del Moianès. Tanmateix, l'Espai Jove actua com la seva seu central.

des de joventut s'han dut a terme el darrer any algunes actuacions preventives adreçades a l'alumnat de 6è curs.

- Moià compta també amb la **Biblioteca Municipal 1 d'Octubre**. Un espai transversal quant a edat però freqüentat per joves i que, a banda del catàleg de materials culturals que ofereix, també organitza regularment activitats d'interès juvenil.
- L'equipament cultural de referència a Moià és l'**Espai Cultural Les Faixes**, que compta amb escenari i instal·lacions per a dur-hi a terme assaigs i actuacions de teatre, dansa i altres disciplines artístiques.
- A nivell esportiu, el poble té un **Pavelló Municipal d'Esports** que compta amb instal·lacions per diverses disciplines esportives com el futbol sala, el bàsquet, el voleibol, el patinatge, etc.
- També compta amb una **Piscina Municipal** que obre els mesos d'estiu.
- Per acabar en el pla esportiu, hi ha altres instal·lacions repartides en diversos espais i parcs del poble entre les que destaquen un *skateparc* i un parc de cal·listènia.
- Respecte els espais públics que poden ser freqüentats pels i les joves de Moià destaca per les seves dimensions i centralitat el **Parc Municipal**, que és l'espai de referència a l'hora de dur a terme esdeveniments, fires i activitats com els concerts de Festa Major.

Existeixen també altres espais freqüentats pel jovent de Moià en el seu temps d'oci i lleure, però són de caràcter privat o de gestió particular, pel que escapen al propòsit d'aquest llistat. No obstant, convé no perdre de vista la referencialitat que poden tenir entre determinats grups de joves locals espais com el bar musical Tosca, les instal·lacions del Club Esportiu Moià o l'Ateneu Popular La Polseguera, entre altres.

Més enllà dels equipaments, un element fonamental a l'hora d'intentar comprendre la realitat d'un territori són els agents que configuren la seva societat civil i a través dels quals es desenvolupa la vida social. En aquest sentit, Moià compta amb un teixit associatiu divers, dinàmic i de llarga tradició. D'acord amb el que expressen algunes entitats la implicació del jovent en l'associacionisme (especialment de la franja menor d'edat) sembla haver patit una certa davallada. Tanmateix, la preocupació pel relleu generacional sembla encara ubicar-se en un horitzó no immediat, ja que el nombre de joves de Moià que vehiculen part del seu temps de lleure a través d'alguna associació o entitat continua sent significatiu.

Hi ha moltes maneres de classificar les entitats que configuren el teixit associatiu depenent dels criteris que s'utilitzin: segons la seva forma jurídica, segons la seva tipologia d'activitat o el seu objecte social declarat, segons la seva composició, segons la seva dimensió, etc. D'acord amb l'interès d'aquest PLJ, el primer criteri valorat és el resultat d'interès pel jovent (avaluant aquest interès a través de la participació activa de joves en l'entitat). A part d'aquest criteri, s'ha considerat com a requisit també haver mostrat alguna mena d'activitat al llarg del període 2021-2022. A partir d'aquí, s'ha diferenciat, en primera instància, les entitats de caràcter exclusivament juvenil de les entitats que, tot i que puguin tenir un nombre més o menys rellevant de joves entre les persones membres, no expliciten d'alguna manera aquest caràcter juvenil. Un cop establerts aquests dos grups, s'han classificat segons la tipologia d'activitat realitzada. El resultat d'aquesta fotografia és la que es mostra en el quadre 1.

ENTITATS D'INTERÈS JUVENIL

COMPOSICIÓ	ÀMBIT D'ACTUACIÓ	ENTITATS O COL·LECTIUS
EXCLUSIVAMENT JOVES	Educació en el lleure	<ul style="list-style-type: none"> • Agrupament Escolta i Guia Amadeu Oller • Associació Gatzara
	Associacionisme polític	<ul style="list-style-type: none"> • Arran Moianès • Jovent Republicà Moianès
NO EXCLUSIVAMENT JOVES	Esportives	<ul style="list-style-type: none"> • Club Esportiu Mojà • Club de Judo • Trail Moianès • Bike Mojà • Tennis taula Moianès • Escola de Dansa Somnis • Futbol Sala Mojà • Grup Excursionista Moianès Independent (GEMI) • MotoClub Moianès
	Culturals	<ul style="list-style-type: none"> • Colla de bastoners de Mojà • Colla de geganters de Mojà • Joventuts Musicals de Mojà • Cabra d'Or • Gent del porc
	Associacionisme polític	<ul style="list-style-type: none"> • Assemblea feminista del Moianès (La Birbada) • Cultura de la Dona • Xarxa Popular d'Aliments • Sindicat d'Habitatge del Moianès

Quadre 1 – Entitats d'interès juvenil (Font: elaboració pròpia)

1.3 Marc conceptual i estratègic: què s'entén per joventut?

El principal concepte que cal precisar en aquest Pla Local de Joventut és, precisament, el propi terme de joventut. D'aquest aclariment inicial deriven tota la resta d'aspectes operatius rellevants per al disseny i desenvolupament de les polítiques de joventut a nivell local. No es tracta d'una frivolidat retòrica sinó d'una necessitat conceptual i operativa de primer nivell, ja que cal determinar clarament a quin grup concret es dirigeixen totes les mesures que es recullen en aquest pla.

La qüestió no resulta tan òbvia com semblaria a simple vista, ja que el concepte de joventut s'ha demostrat extraordinàriament dinàmic al llarg del temps i, per això, els intents de definir-lo d'una manera qualitativa no estan exempts de controvèrsia. D'entrada, una primera dificultat deriva del fet que joventut i jovent són substantius

col·lectius i això vol dir que, malgrat es conjuguin en singular, fan referència al conjunt de joves i, per tant, inclouen necessàriament una amplíssima pluralitat. Pluralitat quant a preferències, expressions, posicionaments, identitats i, en definitiva, formes d'entendre i concebre la vida.

Malgrat tot, també és evident que, més enllà de les diferències, aquest conjunt de joves comparteix unes determinades fases de desenvolupament vital i un mateix temps històric, amb tot el que això implica (codis socials, formes de comunicació, competències i coneixements, expressions d'identitat, eixos de conflicte, etc.). Per tant, s'exposen a aquests denominadors comuns que, com la pluja, no deixen d'impregnar tothom que passa pel mateix carrer, per més diferents que siguin les seves afiliacions. En aquest sentit, la idea de joventut fa referència, per damunt de tot, a un procés de desenvolupament vital compartit. Però una segona dificultat a l'hora d'assolir una definició unívoca de joventut és que la cronologia d'aquest procés de desenvolupament ha variat enormement al llarg del temps. Ras i curt, és evident que ser jove avui dia a Moià no significa el mateix que significava a l'antiga Roma.

Històricament, la joventut ha estat concebuda com aquell període entre la infància i l'adultesa. Una etapa de transició amb límits definits més per relació amb les altres etapes que per indicadors propis. És a dir, mentre que la infància era l'etapa de desenvolupament primari marcada per una total dependència cap al grup progenitor, l'adultesa es caracteritzava per l'assoliment de la plena maduresa social en termes d'independència econòmica, auto-administració dels recursos, autonomia personal i formació d'una llar pròpia (Zárraga, 1985). Per la seva banda, la joventut seria, simplement, allò que queda enmig d'aquests dos moments. Addicionalment a aquesta nebulositat terminològica, la frontera que delimita aquestes etapes és difícil de marcar amb precisió i ha presentat una gran mobilitat al llarg del temps.

En aquest punt és pertinent fer encara referència a un tercer problema en l'intent de definir la joventut com a etapa vital. Aquesta dificultat és la confusió conceptual a la qual, en no poques ocasions, ha donat peu aquesta mobilitat històrica pel que fa a les fronteres d'edat entre etapes. Així, per exemple, la manca d'aquesta definició compartida sobre què significa ser jove ha avalat decisions tan estridents com l'adoptada per l'ONU en la Convenció sobre els drets de l'infant de 1989, que definia com a infant a tot ésser humà menor de 18 anys. Un criteri que portava a posar sota el paraigua de la infantesa un grapat d'anys que, a totes llums, pertanyerien ja de ple a l'etapa de la joventut.

D'altra banda, un concepte amb el què se sol confondre la idea de joventut fins al punt d'usar-se com a sinònims és el d'adolescència. Si bé comparteixen característiques i períodes temporals, convé precisar les diferències entre ambdós termes. Així, si alguna cosa identifica l'adolescència són els múltiples canvis que es produeixen en la persona. Etimològicament, deriva del terme llatí *adolescere* que significa créixer o madurar. En aquest sentit, l'adolescència subsumeix el conjunt de transformacions biològiques, psicològiques i socials que es produeixen en una persona en el seu transcurs cap a la maduresa. Malgrat que aquests canvis es produeixen a diferent ritme en cada adolescent (i, per tant, tampoc és aconsellable establir un criteri cronològic universal), se sol fixar l'inici d'aquest període entre els 11 i els 13 anys i la seva finalització entre els 18 i els 20 (Moreno, 2009). La diferència qualitativa dels canvis que caracteritzen l'adolescència porta a autors com Adelson (1966) a diferenciar entre una adolescència

inicial, una intermèdia i una tardana. Vist en perspectiva, per tant, està clar que existeix una concomitància entre les nocions d'adolescència i joventut i que poden coexistir, sobretot, en els temps inicials. Ara bé, mentre s'entén que el període de l'adolescència finalitza amb l'assoliment de la maduresa fisiològica, la joventut, com a etapa que culmina amb la inserció en l'adulesa, pot perllongar-se més temps fins l'assoliment de l'autonomia econòmica i social. Però de nou, això no és compartit per tothom i hi ha autors que consideren que, en les societats actuals almenys, la joventut només incorporaria l'adolescència intermèdia (és a dir, a partir dels 14 o 15 anys), mentre que d'altres, com Rutter, Giller o Haller en el seu cèlebre estudi *La conducta antisocial dels joves* de 1999, inclouen tota l'adolescència sota el paraigües de la joventut. En societats com la del Moià de 2022, això es tradueix en que joventut i adolescència coincideixen durant un tram, si bé hi ha també un nombre molt important de joves que ja han deixat enrere l'adolescència. En aquest sentit, el criteri seguit pel present Pla és el d'assumir l'adolescència com un període inserit plenament dins l'etapa més àmplia de la joventut i, per tant, a tots els efectes, d'ara en endavant no es mencionarà l'adolescència com una etapa vital diferenciada.

Adicionalment a tot això i reprenent la perspectiva històrica, cal no perdre de vista que, com a categories construïdes socialment, resulta inevitable que les edats que conformen les categories de joventut, adolescència, infància, adulesa o vellesa pateixin modificacions en el temps com a conseqüència dels canvis i transformacions socials. Així, de forma molt succinta es pot entendre que en les societats de l'antic règim prèvies a la revolució industrial, l'espai temporal que menava entre la infantesa i l'adulesa era tan reduït que adolescència i joventut no tenien marge per diferenciar-se i, de fet, s'encavalcaven sovint també amb l'adulesa (si s'entén aquesta com fins ara, definida per l'autonomia personal a nivell econòmic, civil i social). Algunes de les característiques comunes en aquestes societats preindustrials eren una baixa esperança de vida, una alta mortalitat infantil, la conformació de nuclis familiars extensos i a edats primerenques i una prematura incorporació al món laboral. Tots aquests factors contribuïen decisivament al solapament d'etapes mencionat. Es tractava de societats molt joves demogràficament però en les què, paradoxalment, la joventut era una etapa fugaç i irrellevant en el dur camí cap a la subsistència personal. No existia, a més, cap noció d'estat social que vetllés per la implementació de polítiques públiques cap a joves.

Així, amb l'adveniment de la revolució industrial, les societats de l'Europa occidental van començar a canviar les seves pautes demogràfiques i socials. Les lluites i reivindicacions de l'emergent classe proletària per millorar les seves condicions de vida van cristal·litzar en la conquestes socials. Així, l'assoliment de fites com l'educació obligatòria, la prohibició del treball infantil o l'establiment de la jornada laboral de 8 hores, entre altres, van alterar els ritmes de vida, propiciant que la joventut s'estengués i es consolidés com una etapa vital. Tanmateix, com assenyala Amparo Moreno (2009), convé no perdre de vista que, si bé aquests avenços socials suposaven una forma de protecció per als i les joves, de manera col·lateral, també assentaven les bases de la seva marginalitat social com a col·lectiu, ja que el relegaven a una situació d'estreta dependència respecte els adults.

Sigui com sigui, aquest procés de millora general de les condicions de vida del jovent es produeix a recer de l'expansió de la idea de drets humans universals i, en particular, dels drets socials o de tercera generació (Marshall i Bottomore, 1998). Precisament per

això, és sobretot a partir del període posterior a la 2a Guerra Mundial, amb l'articulació dels Estats de Benestar a l'Europa Occidental, quan la joventut deixa de ser concebuda com una etapa transitòria i es defineix com un període vital per dret propi. El col·lectiu jove comença a rebre atenció com a tal i apareixen en l'agenda pública les primeres polítiques de joventut. La joventut es reconeix així com a etapa diferenciada de la infància i de l'adulthood quant a expectatives i necessitats pròpies en àmbits com l'educació, la inserció al món laboral, la cultura, la identitat, la sexualitat, l'oci i el lleure, el consum, etc.

És en els darrers anys però quan el període de la joventut experimenta una nova ampliació temporal per la franja final. Així, existeix força consens actualment en que l'edat juvenil ha anat augmentant els darrers anys en detriment de l'entrada a l'adulthood. Tal i com assenyala Martín Serrano (2002), el jovent actual està marcat per la incongruència entre el procés de desenvolupament individual i el social. La maduresa biològica i relacional s'assoleix de manera primerenca respecte a la independència material i emocional, que s'endarrereix durant uns quinze anys. Curiosament, si bé havien estat les millores socials i de protecció les que havien donat peu al sorgiment de la joventut com a etapa diferenciada en un primer moment, el factor que més explica aquesta nova expansió és, precisament, el deteriorament de les condicions de vida. D'aquesta manera, la precarietat laboral i la manca d'accés a garanties que assegurin l'existència material llastren el procés d'emancipació dels i les joves i endarrereixen la seva inserció en l'adulthood com a persones autònomes.

Amb tot, malgrat el procés històric descrit i la conclusió de que la joventut representa una etapa vital en sí mateixa, com s'ha assenyalat abans, segueix existint una certa indefinició conceptual al voltant de què vol dir exactament ser jove. Aquesta indefinició pot arribar a ser paralitzant i és per això que, en termes operatius, el jovent acaba sovint sent més definit per una franja d'edat que per característiques substantives. Però de nou, com ja s'ha apuntat abans en parlar de l'adolescència i la infància, fer el tall per acotar una edat resulta problemàtic ja que, precisament, la diversitat fa que no tots i totes les joves experimentin el seu desenvolupament vital al mateix ritme. Per tant, delimitar una franja alhora de parlar de joves comporta el risc d'errar. Si es fixen edats molt restrictives, poden quedar fora de la categoria persones que encaixarien en el grup. Per contra, fer una acotació molt laxa i establir un gran rang d'edat pot incorporar persones molt dispars que responen millor a altres etapes vitals i, en conseqüència, desvirtuar el concepte de joventut.

Malgrat aquesta problemàtica i la controvèrsia de difícil resolució que planteja, és evident que a l'hora de dissenyar i executar les polítiques de joventut, cal tenir clar el col·lectiu cap al què van dirigides. Per tant, d'una o altra manera, cal assumir un criteri. Així, per exemple, en els estudis demogràfics i en els treballs o informes sobre joventut la pauta que se sol emprar és fixar aquest grup entre els 15 i els 29 anys⁷.

No obstant, el criteri d'edat que es seguirà en aquest Pla Local de Joventut difereix lleugerament d'aquest i s'establirà com a públic objectiu jove totes les persones entre els 11 i els 30 anys, ambdós inclosos. La decisió de fer-ho així respon tant a arguments

⁷ Això no significa que sigui un criteri universal tampoc. Alguns estudis de referència fan servir altres criteris com, per exemple, l'Enquesta de Joventut de Catalunya, que empra una forquilla que va dels 15 als 34 anys.

estratègics com operatius i és fruit d'un procés reflexiu a partir de l'experiència dels darrers anys.

D'entrada, un primer motiu per sostenir aquest criteri és el de la dimensió demogràfica reduïda de Moià i del Moianès, fet que propicia la convivència de joves de diferent edat en molts espais d'oci i lleure, tant formals com informals. Al mateix temps, a nivell dels recursos tècnics amb els què es compta, aquesta reduïda dimensió es tradueix en la polivalència de funcions mencionada en l'anterior apartat. Així, en no comptar amb un servei específicament adreçat a l'etapa preadolescent i dotat de personal tècnic, des del servei de joventut s'assumeixen actuacions adreçades a grups d'edat menors dels 15 anys. O dit en altres termes, si s'apliqués un criteri més restrictiu que considerés com a col·lectiu diana només al jovent a partir dels 15 anys, les persones d'entre 11 i 14 anys de Moià quedarien al marge de les polítiques públiques específicament adreçades a determinats grups d'edat.

Per la seva banda, aquesta mateixa voluntat d'optimitzar els recursos disponibles i, alhora, prestar servei al major nombre de persones incorporant-les dins la categoria joventut fa que el criteri seguit sigui el d'incloure també la població de 30 anys. Més enllà de ser un nombre rodó i exercir un cert rol de frontera psicològica, l'ampliació del límit s'ajusta més a l'actual tendència dilatòria en la transició cap a l'edat adulta⁸.

Un altre argument operatiu és que l'INS Moianès (escenari clau per al desenvolupament de moltes de les actuacions que s'impulsen) és un espai en el què coexisteixen aquests grups de joves de la franja inferior amb els joves de 15 o més anys⁹. Així, es considera que resultaria un error estratègic circumscriure les actuacions a l'INS Moianès a partir del segon cicle de l'ESO, ja que significaria renunciar a part del gran potencial que tenen les aules d'un centre de secundària per arribar al públic.

Però sobretot, el principal argument en què es sustenta la decisió d'anticipar les franges d'edat a les quals orientar les polítiques de joventut és el d'aplicar una perspectiva preventiva. En aquest sentit, es parteix de la constatació que les accions educatives tenen més recorregut i resulten més significatives per a les persones receptores si es duen a terme en edats primerenques. La idea bàsica és anticipar-se a les situacions problemàtiques que emergeixen durant l'adolescència per tal de minimitzar-ne els riscos i danys.

L'anterior PLJ de 2018 ja feia una aposta per la posada en pràctica d'aquesta perspectiva preventiva. En aquest sentit, la decisió estratègica d'ampliar la part baixa de la forquilla d'edat a la què dirigir-se respon a la voluntat de donar continuïtat a aquesta aposta i aprofundir-hi. Especialment, quan diversos agents juvenils locals han coincidit en apuntar que determinades problemàtiques com l'ús abusiu de pantalles, l'accés a pornografia explícitament masclista o el consum de begudes energètiques, entre altres, s'estan avançant cap a edats cada vegada més prematures.

⁸ De fet, l'anterior PLJ de 2018 partia d'una noció encara més àmplia que s'estenia fins als 35 anys.

⁹ Excepte casos d'avançament o repetició de curs, les matriculacions a 1r d'ESO es fan per part de joves que compleixen els 12 anys aquell mateix any en què s'inicia el curs escolar. Per tant, si els i les joves han nascut després de l'inici de curs (meitats de setembre, octubre, novembre o desembre), comencen l'ESO amb 11 anys.

2. DIAGNOSI

2.1. Antecedents

L'any 2018 es va aprovar, seguint els pertinents tràmits administratius i polítics, el Pla Local de Joventut de Moià per al període 2018-2021. Aquell era el primer Pla Local de Joventut elaborat a nivell local a Moià i es plantejava com el document marc per orientar les polítiques de joventut durant els següents anys. Així, el Pla Local de Joventut es va començar a desplegar durant aquell any a partir de mesures com l'activació de l'equipament dedicat a la dinamització juvenil (l'Espai Jove La Pólvora), l'organització de xerrades i tallers incardinades en els quatre eixos recollits pel pla, l'impuls de campanyes de conscienciació i civisme per Carnestoltes i Festa Major o l'establiment d'un punt d'informació jove a l'INS Moianès, entre altres mesures.

Des de l'inici del desplegament del PLJ 2018, es va comptar amb la figura d'una dinamitzadora juvenil contractada de manera externa. Aquesta figura va ser l'encarregada d'impulsar els eixos previstos en el pla i, especialment, de dinamitzar l'Espai Jove La Pólvora, que va inaugurar-se com a equipament durant aquest primer període d'implementació del pla local. A partir del darrer trimestre de l'any 2020, però, es va incorporar com a personal propi de l'ajuntament la figura d'un tècnic de joventut (contractat a mitja jornada) que pren el relleu de la dinamitzadora. La seva funció és la concreció de la implementació de les polítiques locals de joventut. Això comprèn un ventall de tasques diverses com la gestió de l'equipament juvenil, el treball amb l'institut, el disseny i dinamització d'iniciatives adreçades a joves, etc. Per a la realització d'aquestes funcions, compta amb el suport permanent de la tècnica d'atenció a persones. En alguns períodes, a més, també s'ha comptat amb la figura d'una educadora de medi obert contractada externament de manera temporal i amb dedicació parcial a joventut. I, d'altra banda, també convé ressaltar la coordinació regular i la col·laboració durant tot aquest període amb el personal de joventut del Consell Comarcal del Moianès, tant per a la gestió de l'Oficina Jove com per a altres projectes. Aquesta estructura de funcionament ha demostrat ser funcional d'acord amb els recursos disponibles, si bé, amb freqüència, s'han acabat dedicant més hores de les previstes per poder donar cobertura a tots els serveis assumits. Això ha fet palesa la necessitat d'augmentar aquests recursos (especialment, en termes de personal) per tal de poder assumir sense sobre esforços la càrrega de treball que comporta donar continuïtat a la feina duta a terme els darrers anys.

Tanmateix, com ja s'ha indicat en el prefaci justificatori, el desplegament del PLJ 2018 no s'ha pogut completar en els termes previstos, malgrat haver prorrogat un any més la seva vigència. Aquest fet no es deu a la manca de voluntat o de dedicació, sinó a esdeveniments que han afectat les possibilitats de dur a la pràctica allò recollit al PLJ 2018. Principalment, cal assenyalar dos factors de canvi rellevants, tot i la seva diferent naturalesa i magnitud.

El primer van ser les eleccions municipals del 26 de maig de 2019. Els resultats del procés electoral van donar peu a una reorganització de regidories, reduint-ne el nombre i concentrant serveis. Així, per exemple, pel que fa a l'àmbit de joventut concretament, durant aquesta legislatura ha format part de la regidoria de polítiques d'igualtat i diversitat de gènere, joventut, educació, civisme i entitats del tercer sector, serveis

socials i gent gran. D'aquesta manera, el PLJ de 2018 recollia un organigrama basat en la creació d'estructures de coordinació entre la regidoria de joventut i altres regidories com la d'educació o la de civisme que, en aquesta legislatura, han quedat emparades sota el mateix paraigües. D'aquesta manera, els canvis produïts arran de les eleccions han fet innecessàries algunes de les propostes d'organigrama del pla de joventut i han permès fer adaptacions més funcionals.

Tot i formar d'una regidoria que inclou més serveis, joventut ha comptat amb recursos específics durant tot aquest període. A part de l'equip professional descrit en els paràgrafs anteriors, en termes de recursos econòmics disposa d'una partida que compta tant amb aportacions pròpies del pressupost municipal com amb dotacions provinents dels fons i subvencions de les administracions supramunicipals com el Consell Comarcal del Moianès, la Diputació de Barcelona o la Direcció General de Joventut de la Generalitat. A més, també es recorre a recursos materials facilitats per aquestes administracions com tallers, exposicions, formacions, suports i assessoraments, etc.

El segon factor de canvis apuntat ha estat la irrupció de la pandèmia de la COVID 19. Sense dubte, aquest ha estat el factor més condicionant en tot aquest cicle i la principal causa explicativa de no haver fet un major desplegament de les mesures contemplades pel PLJ 2018. Algunes, van quedar directament impossibilitades o descartades, ja fos per les restriccions que es van aplicar per tal de fer front a l'extensió de la pandèmia o pel canvi de prioritats i l'alteració d'agenda que va implicar el virus. D'altres, especialment a partir de la relaxació de les mesures, es van adaptar a la nova situació, explorant nous espais, variant cap a formats digitals, assumint limitacions en l'aforament o adaptant-se a les mesures socio sanitàries pertinents.

Tot i això, el rebrot del virus en les seves successives onades ha anat comportant retrocessos en les possibilitats d'actuació, de tal manera que la discontinuïtat d'alguns serveis (com la pròpia obertura de l'Espai Jove) ha llastrat també els esforços fets. És cert que aquest escenari ha estat generalitzat i no ha tingut afectació només sobre les polítiques de joventut o sobre el col·lectiu juvenil, però sí que hi ha alguns elements específics d'aquest àmbit. Així, per exemple, el treball amb joves es basa molt en el vincle generat entre les persones professionals que s'hi dediquen i els i les pròpies joves. Aquest vincle de confiança es basa en el treball diari i en la referencialitat guanyada a través de les interaccions. Tota aquesta dimensió relacional, bàsica per a qui treballa amb joves, ha quedat impossibilitat per la COVID19. A més, més enllà dels propis professionals de joventut, l'impacte de la pandèmia i el confinament sobre la socialització en una edat tant sensible com l'adolescència, de ben segur, comportarà conseqüències personals i socials encara desconegudes.

En resum, els termes que han marcat la dinàmica de treball en l'àmbit de les polítiques de joventut a Moià durant aquest cicle des de març de 2020 han estat: incertesa, discontinuïtat i necessitat d'adaptar-se a través de la improvisació.

Per últim, a l'hora de posar en antecedents la diagnosi d'aquest PLJ, convé destacar que el Moianès ha experimentat aquests darrers anys un desplegament de línies de treball interessants que, en molts casos, interpel·len el col·lectiu juvenil. Així, com a comarca de nova creació, s'han impulsat un seguit de plans i de protocols per tal de dotar als agents que hi treballen d'eines a l'hora d'afrontar determinades problemàtiques relacionades amb joves com, per exemple, els consums de risc, les violències masclistes en espais d'oci, l'ús problemàtic de pantalles, etc. El treball al voltant

d'aquestes problemàtiques reflecteix la detecció d'unes necessitats que cal abordar i, alhora, resulta una font interessant d'informació per tal de tenir un coneixement actualitzat sobre les percepcions i preocupacions del jovent.

Des del servei de joventut de l'Ajuntament de Moià, entenent la utilitat que tenen aquests plans i protocols per al desenvolupament de les polítiques locals de joventut, s'ha participat activament en els seus processos d'elaboració així com en els espais de coordinació que se'n deriven.

2.2. Plantejament metodològic

L'enfocament metodològic ha estat, sense dubte, el factor que més ha determinat el procés d'elaboració d'aquest PLJ. El plantejament seguit finalment¹⁰ ha dut a prescindir d'un treball de camp efectuat expressament per l'elaboració de la diagnosi i a optar per basar-se en l'anàlisi d'una combinació de fonts primàries i secundàries.

Les fonts primàries deriven de l'experiència directa amb els i les joves de Moià al llarg del treball diari dut a terme pel personal del servei de joventut. Són fonts de caràcter qualitatiu i el seu inconvenient, metodològicament parlant, és que representen la percepció dels propis agents que elaboren el pla. Per tant, pot considerar-se que existeix el risc de distorsió epistemològica o, encara pitjor, d'un biaix interessat. Ara bé, cal no perdre de vista que aquest inconvenient és consubstancial a qualsevol dels informes elaborats per professionals que proporcionen un determinat servei. I encara més, el treball de camp que hagués pogut realitzar una entitat externa hauria considerat, amb tota seguretat, la percepció del propi personal de joventut com una font destacada. Així doncs, si es confia en que la integritat i professionalitat dels agents que presten el servei de joventut no persegueix altre interès que el de millorar les condicions en què es duu a terme aquest servei, no es trobarà motiu per qüestionar la seva validesa com a font.

Al marge d'aquesta justificació metodològica, les dades qualitatives aportades recopilen tant les expressions directament transmeses al personal de joventut per part de joves i agents juvenils al llarg de les múltiples interaccions mantingudes en aquests anys de treball, com també les necessitats o problemàtiques observades des d'un punt de vista extern com a professionals. Al mateix temps, constitueixen, juntament amb la documentació disponible, la principal font quant a l'anàlisi de les polítiques de joventut desenvolupades a Moià durant aquest període.

Pel que fa a les dades secundàries, presenten una naturalesa mixta que alterna informació quantitativa i qualitativa. Aquestes dades són multinivell, però fonamentalment es basen en una escala macro (a nivell de la realitat juvenil de l'estat espanyol i de Catalunya) i en una escala micro, adaptada al context de Moià i del Moianès. Aquestes fonts locals provenen, fonamentalment, dels diferents plans sectorials sobre temes específics desenvolupats a nivell comarcal o local. Evidentment, la selecció de dades i tòpics es basa en la pertinència amb els temes abordats per la diagnosi. Pel que fa al criteri respecte a la vigència de les dades, s'han buscat sempre les més actualitzades i s'han rebutjat les prèvies a 2020 (com a any d'irrupció de la pandèmia), a no ser que sigui per establir comparatives o usos concrets.

¹⁰ Com s'ha explicat en la justificació que fa de prefaci del document, el plantejament seguit no ha estat el que inicialment es tenia pensat.

La combinació de totes aquestes fonts permet contrastar les xifres quantitatives amb les percepcions extretes de l'experiència quotidiana amb els i les joves per part dels diferents agents implicats. D'aquesta manera, es pot configurar una radiografia actualitzada i força afinada de les demandes, preocupacions i necessitats detectades en el col·lectiu jove de Moià.

2.3. Anàlisi de la realitat juvenil de Moià

Fa vint anys, la idea que la generació de joves que tot just iniciava aquesta etapa vital aleshores viuria en pitjors condicions que les generacions precedents era només una sospita sociològica. Dues dècades després, aquesta sospita d'aparença alarmista s'ha vist més que confirmada. Totes les generacions de joves des d'aleshores han assumit la certesa que les seves condicions de vida seran més insegures i precàries que les de la generació dels seus pares i mares. Els i les joves a les que s'adreça aquest pla han viscut (i en molts casos, nascut) en un context permanentment marcat per la crisi. Primer, la produïda pel capitalisme financer l'any 2008 i, després, la que es deriva de la irrupció de la pandèmia el març de 2020. La crisi de 2008 va tenir unes conseqüències devastadores sobre l'estructura productiva i laboral, i les mesures adoptades aleshores, han contribuït a l'agreujament de la precarietat juvenil. Per la seva part, la crisi sociosanitària de la COVID19 ha tingut un greu impacte en la socialització dels i les joves i en la seva salut mental i benestar emocional. Tot i que l'àmbit més afectat per aquesta crisi ha estat el de la salut, queda encara per veure les conseqüències econòmiques i socials que pot comportar a més llarg termini. Pot considerar-se, de fet, com una crisi encara en marxa. Per tot plegat, les actuals generacions de joves podrien ser definides, a tots els efectes, com a filles de la crisi.

Desenvolupar-se com a jove amb aquest horitzó d'incertesa, sense dubte, té un gran impacte quant a les expectatives vitals i les preocupacions que es tenen en àmbits com el futur professional, la formació, el benestar personal, les aficions o la forma de relacionar-se amb l'entorn. Tenint en compte això, a l'hora d'intentar descriure la realitat particular del jovent de Moià, s'ha fixat l'atenció en cinc grans blocs que guarden correlació amb els que ja es plantejaven en l'anterior PLJ¹¹. D'aquesta manera, es vol mostrar quina ha estat l'evolució de les preocupacions identificades al llarg d'aquests anys, parant especial atenció a l'impacte de la pandèmia.

Ara bé, abans d'abordar els diferents àmbits d'aquesta realitat juvenil, potser sigui convenient fer un exercici sociològic per tal de posar en valor i recordar un cop més la idea de la pluralitat del col·lectiu jove. Intentar descriure la realitat social dels i les joves és un exercici dialèctic entre allò compartit amb la resta de la seva generació i allò particular que confereix la identitat diferenciada. És, en bona mesura, un exercici que ha de navegar entre dues visions maximalistes oposades i que cal desterrar: d'una banda, la d'una única realitat juvenil universal i, de l'altra, la d'una realitat atomitzada a l'extrem i formada només per percepcions subjectives i singulars que no comparteixen res en comú.

Cal tenir present que la joventut és una categoria social construïda al voltant de la variable edat. Això suposa que les persones joves d'una comunitat comparteixen un

¹¹ La línia d'emancipació de l'anterior s'ha dividit en aquesta diagnosi entre els blocs referents a les condicions materials d'existència (treball, habitatge, transport i autonomia en general) i la formació educativa.

temps històric i, per tant, estan exposades a una mateixa realitat social. Però aquesta realitat social (ja sigui a Moià, a Barcelona, a Jakarta o arreu) és complexa i està travessada per altres variables al marge dels grups d'edat. Ser jove no significa formar part d'una categoria absoluta i tancada, sinó que aquesta condició coexisteix amb altres variables com la classe social, la identitat sexual i de gènere, l'origen, la cultura, el nivell d'estudis, etc. La interseccionalitat de totes aquestes variables dibuixa un mapa de diversitat quant a formes d'entendre la vida. Ras i curt, les preocupacions i percepcions que tindrà un jove heterosexual, de classe alta i provinent d'una família autòctona des de fa generacions, molt probablement, distaran substancialment de les que pugui tenir una jove de classe treballadora, filla de família migrada i amb una identitat de gènere no heteronormativa. Encara que totes dues persones siguin de Moià i hagin nascut el mateix any.

Aquest esquema dibuixa la coexistència de dues dinàmiques socials. Una dinàmica convergent en la qual la variable generacional actua com un factor aglutinador quant a interessos i necessitats compartides com a joves (més oferta acadèmica, més oferta d'oci, polítiques d'habitatge per afavorir l'emancipació, reforçar la xarxa de transport, etc.). I, simultàniament, una altra dinàmica divergent en la que la resta de variables donen forma a interessos més particulars i diferenciats entre els diferents grups de joves (la oferta acadèmica ha de centrar-se en la formació professional o en el batxillerat? Concerts de *reggaeton* o de *thrash metal*? Promoure el parc públic de lloguer social o bonificar l'IBI? Més freqüència de bus o línies de més llarg recorregut?, etc.)

En conclusió, el repte principal de la diagnosi està en saber identificar i prioritzar quines són les necessitats compartides per la majoria de joves de Moià. Aquestes necessitats i problemàtiques comunes són les que han de ser objecte prioritari de les polítiques públiques de joventut. Això no comporta en cap obviar les demandes de grups específics de joves que no formin part de les aspiracions majoritàries. Especialment, quan aquests grups representen col·lectius amb menys recursos i en risc d'exclusió social, o bé quan aquestes demandes tenen un valor social afegit que reverteix en el bé comú de la societat. Com a document que guia la orientació de les polítiques de joventut dels propers anys, el Pla Local de Joventut de Moià 2022-2025 ha de saber també prendre partit per aquells valors que afavoreixen el compliment dels drets humans i l'avenç cap a una societat més justa i cohesionada que desterrí totes les formes de discriminació causades pel masclisme, el classisme, el racisme, la homofòbia o altres formes d'odi.

2.3.1. *Condicions materials d'existència*

Abans s'ha caracteritzat la joventut com el procés vital cap a l'assoliment de l'autonomia. Una autonomia a nivell físic, psicològic i social que interpel·la a la idea de llibertat i que, com aquesta, clava els seus fonaments sobre les condicions materials en què es desenvolupa l'existència. Una manera clara d'entendre l'abast d'aquesta autonomia per a que sigui considerada plena la proporciona la tradició filosòfica republicana. Per al republicanisme, ser lliure significa, ras i curt, no haver de demanar permís a algú altre per viure (Domènech, 2004). I per no haver de demanar aquest permís, és necessari tenir garantides unes condicions materials que assegurin la vida i l'existència social de

manera lliure i autònoma¹². La qüestió és que, com a grup social, el jovent es caracteritza, precisament, per no tenir assolides totes aquestes condicions i restar subjectes a alguna forma de “permís” per part d’algú altre (habitualment, dels seus entorns familiars).

Així doncs, per condicions materials d’existència s’entenen tots aquells elements essencials per al sosteniment de la vida de les persones. En la nostra societat, això es tradueix en l’accés a un treball que permeti fer front a les despeses bàsiques, a un espai al què considerar llar, a uns mitjans que possibilitin moure’s i, en definitiva, a tot el que garanteix la vida autònoma de les persones. És a dir, més enllà dels reconeixements jurídics i civils, sense unes condicions de vida que permetin aquesta vida autònoma, resulta impossible culminar el procés d’emancipació que marca el pas de la joventut a l’adulthood. Per això, aquestes condicions materials d’existència representen possiblement l’àmbit més sensible de la realitat juvenil ja que, en darrer terme, determinen la duració d’aquesta etapa vital.

En el pla de 2018 s’afirmava que “quan parlem de la situació actual dels joves és inevitable pensar en crisi, atur juvenil, treball precari, dificultats per accedir a un habitatge i, en definitiva, una situació que es tradueix en dificultats per a la emancipació i, per tant, per a la construcció del projecte vital dels joves”. I, en efecte, les dades del nostre context semblen avalar aquesta relació des de fa anys, ja que el jovent és el col·lectiu que recull sempre la pitjor part en les estadístiques. Així, d’acord amb l’Enquesta de Població Activa, la taxa d’atur juvenil l’any 2021 a Catalunya era d’un 22,3%¹³, més del doble que la de la població major de 29 anys (9,3%). Però més que per un major nivell d’atur, pel que veritablement es caracteritza la relació del jovent amb el món laboral és per la pobre qualitat de les seves condicions. Així, per exemple, la ocupació a temps parcial representa més d’una quarta part dels treballs per a joves (un 27,2%), fet que propicia el fenomen de la pluriocupació a partir de combinar diverses feines per poder arribar a tenir ingressos suficients per fer front a despeses. Els ingressos fruit del treball projecten també una altra dada flagrant de la precarietat juvenil. L’any 2019, els ingressos bruts mensuals dels i les joves de 16 a 24 anys a Catalunya no arribava, de mitjana, als 1.100 euros i representava just la meitat del de la població adulta (2.129,4€). Cal destacar que aquesta diferència s’incrementa més en el cas de les joves, que cobren una mitjana de 150 euros menys que els joves. Per la seva banda, la taxa de temporalitat és del 49%, fet que significa que quasi la meitat dels i les joves que treballen de manera formal ho fan amb contracte temporal. Aquesta xifra és més del triple que la de les persones de més de 29 anys, que no arriba al 15%. De fet, fa

12 Val a dir que la perspectiva republicana qüestiona que les persones que treballen per algú altre a canvi d’un salari o que tenen hipotecada la casa en un banc puguin ser considerades realment lliures. Així doncs, la gran majoria de persones adultes a dia d’avui no serien plenament autònomes ja que seguirien depenent d’altres particulars per a la seva existència (*dominium*) i, per tant, tampoc serien plenament lliures. Aquesta noció republicana de llibertat es contraposa a la de la tradició liberal, molt més basada en l’aspecte formal i desvinculada de les relacions de poder entre individus que condicionen l’autonomia.

13 Calcular la desocupació entre el col·lectiu juvenil és estadísticament complex i pot donar peu a resultats dispars i volàtils. La taxa d’atur juvenil es calcula a partir de la relació entre la població juvenil aturada i la població juvenil activa (és a dir, la que està en edat de treballar i manifesta voluntat de fer-ho). El problema és que la població jove pot presentar, més que cap altre grup estadístic, distorsions a l’hora de fer el còmput de la població aturada. Així, el nombre de joves que no es donen d’alta a l’atur un cop finalitzada una relació laboral no és petit, com tampoc ho és el que manifesta una predisposició variable a buscar feina degut a estar estudiant. Per això, quan s’utilitzen altres criteris o indicadors, el percentatge de joves sense ocupació pot incrementar-se fins al voltant del 40% (en els anys posteriors a la crisi de 2008, algunes dades apuntaven a més del 50%).

més de 20 anys que la temporalitat cobreix prop de la meitat de la contractació de joves. Només va situar-se per sota del 40% entre 2008 i 2012 quan, com a conseqüència de la crisi, van eliminar-se molts dels llocs de treball contractats de manera temporal ja que, en no tenir mecanismes de protecció davant l'acomiadament, resultaven més fàcils de suprimir. Aquesta vulnerabilitat representa, precisament, una de les característiques estructurals del model laboral espanyol i és especialment acusada entre el col·lectiu jove. Una altra de les característiques d'aquest model laboral és que la transició al treball de la joventut s'està desplaçant cap a edats més tardanes, fet que repercuteix en un endarreriment de l'edat de consecució d'unes condicions d'ocupació estables. Aquesta estabilització es sol donar després d'anys de concatenar contractes temporals i precaris (Benach et al., 2021).

Res porta a pensar que l'impacte de la pandèmia es tradueixi en una millora d'aquests indicadors, ans el contrari. Si bé els efectes econòmics immediats s'han mitigat parcialment amb l'impuls d'algunes mesures extraordinàries de protecció social, la inflació del preu de béns bàsics com l'alimentació ha escalat a un ritme sense precedents. Això significa un encariment dels costos de la vida i una probable davallada de la demanda i el consum, pel que, a mitjà i llarg termini, un escenari de recessió resulta probable. Els darrers precedents porten a pensar en la imposició de noves mesures d'austeritat i de retallada de la despesa pública, fet que afectaria especialment al jovent com a col·lectiu vulnerable.

Amb aquesta realitat, resulta difícil poder afrontar amb garanties el lloguer o la compra d'un habitatge. En aquest àmbit, l'estat espanyol es caracteritza, de nou, per tenir unes dades força negatives. El procés d'emancipació domiciliar del jovent també s'està desplaçant, des de fa anys, cap a edats més tardanes. Així, d'acord amb les dades de l'Eurostat de l'any 2020, l'edat mitjana a la què els i les joves s'emancipen de la llar d'origen és als 29,5 anys. A més, per a fer-ho, han de destinar el 60% dels seus sous. A Catalunya, la taxa d'emancipació domiciliar de la població jove és del 17%, la qual cosa significa que més de vuit de cada deu joves menors de 29 anys viuen encara a la seva llar d'origen.

Quan es tradueix aquesta fotografia a l'àmbit de la comarca del Moianès i de la seva capital en particular, una primera cosa que sobta és que, en contrast amb la gravetat aparent de les dades, ni l'accés a l'habitatge ni la inserció al món laboral semblen figurar en un lloc destacat entre les preocupacions dels i les joves de Moià, que tendeixen a centrar-se més en qüestions com l'oci, l'esport i el temps de lleure en general. Això es desprèn de les enquestes i sessions realitzades amb joves en el procés d'elaboració del Pla Estratègic Comarcal del Moianès. Ara bé, cal tenir en compte que això pot deure's, probablement, al fet que la majoria de dades obtingudes prové de la franja jove de menys edat que va participar des de l'institut. De fet, les dades qualitatives de les sessions participatives amb joves d'edat més grans mostren un interès major per les qüestions laborals i d'habitatge, tot i que segueixen sense aparèixer formulats com a temes de gran emergència. Això sí, en totes les edats són percebuts com a aspectes interrelacionats i amb afectació singular entre el jovent.

Així, per exemple, pel que fa a l'accés a l'habitatge com a tema en particular, l'emancipació domiciliar es vincula clarament al factor laboral. Els i les joves consideren que costa especialment poder trobar habitatge quan s'accedeix a la primera experiència laboral. Aquesta percepció és compartida per tots els grups d'edat, però es

posa més de manifest i s'assenyala de manera més problemàtica per part dels grups de joves que s'hi troben en primer persona. En aquest punt, la qüestió es desenvolupa més detalladament i s'assenyalen com a problemes principals la manca d'habitatge en règim de lloguer assequible i els prejudicis d'alguns propietaris i propietàries envers les persones joves. L'existència d'habitatges buits i en desús és vist com una situació negativa (especialment quan els habitatges es deterioren) i com un factor que agreuja aquesta manca d'oferta en el parc d'habitatge accessible. Cal tenir en compte que al Moianès, els habitatges buits sumen un total de 1.110 i representen un percentatge del 14,4% del total, una xifra superior a la mitjana de la Catalunya Central.

Respecte a l'àmbit laboral, el relat dels diferents grups de joves coincideix en dibuixar una diferenciació entre el curt termini i el llarg termini. Aquests dos horitzons es corresponen amb un primer moment d'inserció al món laboral i un segon moment d'estabilització. El primer es tendeix a formular com a transitori i ubicat en la joventut, la seva finalitat és instrumental (simplement, una font de recursos econòmics) i està vinculat freqüentment a la temporalitat o l'estacionalitat de l'estiu. Per l'altre cantó, el segon moment es projecta cap a l'adulthood, té un caràcter finalista que posa èmfasis en l'activitat en sí (o, en no pocs casos, en assolir una bona remuneració) i s'associa amb una relativa estabilitat i amb una línia professional determinada, tot i que un nombre significatiu de joves manifesta escepticisme respecte a la connexió entre estudis i feina.

A partir d'aquest esquema, les dades manifesten una preocupació baixa per les possibilitats de trobar una primera feina, però més accentuada de cara a la inserció plena en el món laboral en el que vindria a ser una "feina definitiva". La majoria de joves ubiquen la primera experiència laboral a Moià¹⁴ i la relacionen amb l'àmbit de la hostaleria. Aquesta primera experiència laboral, associada normalment a la feina durant l'estiu, desperta un gran interès entre els i les joves que s'encaminen a l'edat legal de contractació. Així, al voltant del 80% de joves de 4t d'ESO que van respondre les enquestes del Pla Estratègic Comarcal manifestaven intenció de treballar a l'estiu. Pel que fa al llarg termini, hi ha força disparitat de dades en funció de les edats. Les franges més joves tendeixen a pensar majoritàriament¹⁵ que podran trobar feina a Moià o al Moianès en el futur, mentre que les enquestes que recullen el conjunt de la població jove mostren una disminució de la creença o la voluntat de treballar-hi en un futur¹⁶. Tanmateix, la majoria del jovent manifesta voler continuar vivint a la comarca. Existeix consens en que això passa per la necessitat de crear llocs de treball qualificats i no precaris al territori. Aquesta preocupació és compartida en major o menor grau per totes les franges d'edat i pels agents professionals que treballen amb joves, que coincideixen en afirmar que, si es vol arrelar el jovent al territori i evitar que marxi, cal generar ocupació en sectors més enllà de l'hostaleria, la ramaderia i els serveis de cura a la gent gran. Una de les demandes que es fa és la d'apostar per nous nínxols productius aprofitant els potencials de la comarca (agricultura ecològica, energies renovables com la biomassa, foment de projectes d'economia social, etc.) per tal de generar aquests llocs.

14 El 60% de joves en edat laboral responien l'enquesta del Pla Estratègic Comarcal afirmant haver treballat a la comarca i un 22% afirmava haver-ho fet tant al Moianès com fora.

15 Un 66% en la mostra amb alumnat de 4t d'ESO del Pla Estratègic Comarcal.

16 A l'enquesta del Pla Comarcal de Joventut 2020-2023, un 44% de les respostes manifestaven no tenir intenció de treballar a la comarca en el futur i només un 7% afirmava voler-ho fer. Destaca que el 49% restant (la opció majoritària) manifestava no tenir clar el futur laboral.

A diferència del que passa amb l'habitatge i la inserció laboral (més percebuts com situacions problemàtiques a llarg termini), el transport sí és assenyalat com una de les preocupacions compartides per totes les franges d'edat, si bé amb alguns matisos. Així, entre la població jove menor d'edat el problema de transport és, davant de tot, un problema de falta d'autonomia. D'acord amb les dades recollides a partir dels joves de l'institut que van participar en les enquestes del Pla Estratègic Comarcal, un 30% es desplaça habitualment en bus, mentre que la resta alterna la mobilitat a peu amb l'ús de transport particular d'altres persones. És cert que les necessitats de mobilitat dels i les joves menors són generalment inferiors a la de les franges més adultes, però la manca d'opcions de transport actua com un factor dissuasiu afegit. En tot cas, la queixa d'aquests grups de joves es centra en la falta d'opcions de transport i la dependència del transport privat aliè. L'autobús és l'únic sistema de transport públic a l'abast (el taxi resulta inviable) i demanden més freqüència de pas i més línies per millorar la connexió amb la resta de pobles de la comarca i amb les ciutats que concentren les principals propostes formatives i d'oci i lleure (Barcelona, Manresa, Granollers o Vic). La reivindicació d'ampliar la connexió i la freqüència de les línies de bus és compartida per les administracions del territori i des del Consell Comarcal s'han fet esforços els darrers anys en aquest sentit. Per exemple, coincidint amb l'inici d'aquest curs 2022/2023, s'han impulsat millores en les línies 710, 712, 714, 715 i 722 per tal de facilitar la connexió horària amb els centres educatius i sanitaris. També, s'han impulsat noves línies per establir connexions amb destinacions fora de la comarca com Tona, Artés, Vic, Manresa o la Universitat Autònoma de Barcelona (aquesta darrera línia, impulsada gràcies al treball conjunt amb joves del territori).

Les franges de joves majors d'edat, per la seva banda, aporten una dimensió addicional als problemes de mobilitat relacionada amb la seguretat viària. Així, la dependència del transport privat en contextos com el de l'oci nocturn aporta associats riscos d'accidentabilitat. El foment d'un servei d'enllaç nocturn o d'alguna alternativa de transport entre particulars apareix recurrentment com una de les principals demandes. Al mateix temps, també posen de manifest que el desplaçament en transport privat comporta despeses significatives en termes de benzina, manteniment del vehicle, assegurança etc. I, en aquest sentit, cal tenir en compte que no tots i totes les joves estan en disposició de poder-se permetre un vehicle. Un vehicle sense el qual, probablement, trobin més dificultats per poder accedir a una feina, generant així un cercle viciós que penalitza les opcions del jovent.

Aquestes carències del sistema de transport i de connexions a la comarca, per tant, tenen un caràcter totalment transversal que afecten a diversos àmbits com el laboral, l'educatiu, l'oci, la salut i la seguretat viària, etc.

Per últim, val la pena remarcar que els grups de joves participants en les sessions manifesten desconèixer l'existència de molts dels serveis d'assessorament en matèria laboral o d'habitatge com el servei d'ocupació juvenil del Consell Comarcal, els ajuts a l'habitatge, la borsa d'habitatge o, en general, tot el servei d'assessorament que l'Oficina Jove del Moianès pot oferir en aquests àmbits. Així doncs, consideren que és necessari trobar altres vies de comunicació entre les administracions que ofereixen aquests serveis i el col·lectiu juvenil, apostant per una dinamització més activa de les xarxes socials.

2.3.2. Educació

Durant dècades, l'educació ha estat vista com el motor de l'ascensor social. La idea bàsica era que formar-se i obtenir una titulació suposava una garantia per accedir a una professió digna i assegurar-se unes bones condicions de vida. Com s'ha assenyalat en el punt anterior però, ja fa anys que aquesta idea de l'ascensor social s'ha demostrat errònia. Les generacions de joves actuals estan abocades a afrontar una precarietat i una incertesa generalitzades, malgrat tenir més titulació i formació especialitzada que les generacions precedents. De fet, un 34,2% de les persones joves estan sobrequalificades i treballen en llocs que requereixen d'un nivell de formació inferior al que tenen. Però si bé l'educació no és garantia d'ascens social ni de trajectòria professional definida, sí que continua demostrant ser un important factor de protecció. Així, el percentatge de joves sense estudis en risc d'exclusió social (un 52% del total) és el triple que el de joves amb formació universitària. És a dir, la formació és una condició *sine qua non* per accedir a les ocupacions que permeten una relativa estabilitat.

En termes de la realitat moianesa, un 64% dels i les joves que van respondre l'enquesta del Pla Estratègic Comarcal manifesten intenció de cursar estudis universitaris. Si s'afegeix el nombre de joves que es decanta per estudiar formació professional, la fotografia resultant és que la gran majoria del jovent moianès té interès en formar-se més enllà de l'etapa obligatòria.

Tanmateix, la percepció que a Moià i al Moianès hi ha una oferta formativa insuficient gaudeix de bastanta prèdica. Dos de cada tres joves ho expressen en les enquestes i la idea apareix de manera recurrent en les interaccions amb joves de diferent edat. Aquesta mancança constitueix la principal preocupació manifestada pels i les joves en matèria educativa.

La realitat és que a Moià hi ha dos centres de primària (un públic i un concertat) i un institut públic. Fins el 2010 l'INS Moianès era l'únic institut de la zona, i encara avui, és l'únic que disposa d'una oferta formativa posterior a l'etapa obligatòria. Així, l'institut compta amb els quatre cursos d'educació secundària (amb tres línies en cada curs), dues línies de batxillerat (científica/tecnològica i social/humanística), un Cicle Formatiu de Grau Mitjà d'Atenció a persones en situació de dependència i, des de fa tres cursos, un Programa de Formació i Inserció (PFI). Des del centre i des de les administracions del territori fa anys que es demanda i es treballa amb el Departament poder ampliar la oferta formativa incorporant nous cicles formatius o afegint la opció del batxillerat artístic.

Són demandes compartides pel propi jovent, que és el principal grup perjudicat ja que, en cas de voler accedir a aquests ensenyaments, ha de marxar fora de la comarca per cursar-los. Aquests desplaçaments, de nou, treuen a col·lació la problemàtica de la manca de transport ja assenyalada. No obstant, s'identifica certa resignació entre part dels i les joves, ja que manifesten que, de totes maneres, en el moment d'accedir als estudis universitaris, el desplaçament resultarà inevitable. Resulta difícil de determinar quina part del jovent universitari es desplaça diàriament o opta per modalitats a distància i quina ho fa passant a viure a ciutats com Barcelona o Girona. En tot cas, és remarcable la diàspora juvenil que es produeix a Moià durant el període universitari, que té un impacte rellevant també en la vida associativa i social del municipi.

Una altra de les preocupacions expressades pels joves en edat estudiantil és en relació als problemes de convivència dins de l'aula. Tot i que en les interaccions grupals se sol emfatitzar la cohesió de grup, les manifestacions individuals denoten queixes que apunten a la pervivència d'algunes actituds discriminatòries o vexatòries. Aquesta preocupació també és compartida pels agents educatius que treballen amb joves, ja sigui a l'institut o en altres espais. La forma d'expressió que solen adquirir aquestes actituds discriminatòries es basa en l'homofòbia i la imatge física, però també són presents els comentaris racistes i masclistes. Les dades macro permeten ubicar la magnitud d'aquest fenomen generalitzat. Així, tot i que l'estat espanyol se situa per sota de la mitjana dels països de l'OCDE, un 12,2% d'adolescents manifesten haver estat víctimes d'assetjament escolar en els darrers dos mesos i un 17% afirma que aquest assetjament es produeix diverses vegades al mes¹⁷. A més, les noies coincideixen en assenyalar que aquest assetjament adquireix un caràcter masclista quan va adreçat a elles. També hi ha joves que relacionen aquestes actituds amb la falta de motivació acadèmica per part de qui les duu a terme. Aquesta desmotivació portaria a adoptar diferents conductes disruptives que poden manifestar-se en forma d'agressió envers companys i companyes. Sigui com sigui, la falta de motivació entre els i les joves també emergeix com una altra preocupació recurrent, aparegui o no vinculada a aquestes conductes disruptives que afecten la convivència a l'aula.

Entre les altres demandes recurrents per part del jovent en matèria educativa destaca la demanda d'ampliar els espais d'estudi disponibles i els suports que s'ofereixen. I també es pot detectar un interès per rebre informació sobre beques o programes d'estada a l'estranger. L'Oficina Jove del Moianès disposa de serveis d'informació i assessorament sobre aquests temes però, com ocorria en els àmbits laboral i d'habitatge, la majoria de joves manifesta desconèixer l'existència d'aquests serveis. Entre els altres programes formatius que s'impulsen des de l'Oficina Jove i des del Consell Comarcal del Moianès, cal destacar l'oferta de cursos i formacions complementàries adaptades a les necessitats laborals del territori: cursos de català per a persones novingudes, cursos d'anglès, manipulació d'aliments, atenció a les persones, formacions en l'àmbit del lleure, empenedoria, tastets d'oficis, etc.

Per últim, més enllà de les preocupacions manifestades, la COVID19 ha comportat un impacte sense precedents en els centres educatius. Les restriccions han comportat reptes en el funcionament ordinari que s'han abordat aplicant canvis d'horari, reorganitzacions de les aules, minimització del contacte entre grups-aula, confinaments individuals i col·lectius, etc. També ha propiciat el reforç de les TIC i l'ús de formes de docència no presencials (especialment, durant el confinament). Aquesta no-presencialitat rep una valoració ambivalent per part de l'alumnat, ja que si bé en destaquen alguns avantatges de cara a la comoditat que suposa, en termes generals, predominen més les valoracions negatives basades en la sensació de soledat i en la pèrdua de qualitat dels processos d'aprenentatge. Amb tot, és un mèrit digne de ressenyar que, malgrat les dificultats, els esforços de tota la comunitat educativa han aconseguit evitar el tancament dels centres escolars i la paralització del sistema educatiu. A Moià, l'INS Moianès ha estat un espai segur en el què s'han pogut seguir desenvolupant actuacions amb joves.

¹⁷ Les dades es corresponen a l'any 2018 i estan recollides al Resumen Ejecutivo de la Estrategia de Juventud 2030 elaborat per l'INJUVE.

2.3.3. Salut i benestar emocional

Com és lògic, si en algun àmbit de la realitat juvenil pot haver tingut un impacte directe la pandèmia és en el de la salut i, en especial, en la seva dimensió psicològica. L'afectació específica de la pandèmia en el col·lectiu jove no ha estat tant la mortalitat (molt més baixa respecte als altres grups d'edat) sinó l'erosió de la salut mental. L'aplicació del confinament i de la resta de mesures de distanciament en una etapa de desenvolupament especialment sensible com l'adolescència s'ha traduït en una davallada del benestar emocional amb símptomes com sensació d'aïllament, angoixa, trastorns d'ansietat, etc. Les dades de l'Enquesta sobre l'impacte de la COVID-19 presentades per l'Agència Catalana de Joventut reflecteixen clarament que l'estat anímic del jove ha estat el més afectat entre els grups d'edat¹⁸. Respecte el 2019, hi ha hagut un increment del 75% de les urgències mentals pediàtriques a Catalunya. I, en relació amb aquestes urgències, les temptatives de suïcidi entre menors d'edat han crescut un 27% des de la pandèmia (Castillo, 2021). De fet, d'acord amb les dades del Consell Nacional de Joventut de Catalunya, el suïcidi ha estat la principal causa de mort el 2020 entre la població de 15 i 34 anys, doblant el nombre de morts per accident de trànsit. En definitiva, la salut mental de les persones joves ha emergit com una de les grans preocupacions pels efectes que pot haver generat el confinament. Tanmateix, degut a la naturalesa particular de la problemàtica, la magnitud completa d'aquesta afectació no es podrà avaluar realment fins d'aquí uns anys.

Ara bé, s'ha de tenir en compte que la situació prèvia a la pandèmia ja presentava dades preocupants. D'acord amb les estimacions de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) una de cada quatre persones patirà algun trastorn mental al llarg de la seva vida. La meitat d'aquests problemes associats amb la salut mental apareixen abans dels quinze anys i el 75% abans dels divuit. A l'estat espanyol, les dades de 2018 proporcionades per la Fundación de Ayuda contra la Drogadicción indicaven que dos milions de joves d'entre 15 i 29 anys (un 30% del total) havien patit símptomes de trastorn mental com ara el cansament i falta d'energia, problemes de son, desordres alimentaris o sentiments de fracàs. A més, el mateix informe estimava que fins a un 21,6% de joves podria presentar un quadre de simptomatologia depressiva en menor o major grau, tot i que només es diagnostica un 11,4% dels casos.

En aquest punt, és rellevant remarcar que els principals trastorns mentals tenen un biaix de gènere significatiu, present també entre la població jove. Així, per exemple, els trastorns alimentaris, els trastorns d'ansietat o la depressió afecten notablement més a les noies que als nois. En el cas particular de la depressió, sobre la dada mitjana anterior (21,6%), per a les noies s'estima que la incidència augmentaria fins el 24,3%, mentre que en els nois baixaria fins al 16%. Traslladat a les dades disponibles sobre el context català, la depressió major severa afecta a més del doble de noies d'entre 15 i 29 anys que de nois de la mateixa edat. Així, si la mitjana d'afectació es situa en el 7,2%, en el cas de les noies augmenta fins al 10,2% i en el dels nois, en canvi, es rebaixa al 4,3%. Al mateix temps, aquest indicador també serveix per observar, un cop més, l'impacte de

18 Davant la pregunta sobre l'estat d'ànim i la prevalença de determinades emocions, el col·lectiu jove és el que mostra una mitjana més elevada quant a tristesa, angoixa o avorriment, mentre que presenta els resultats més baixes pel que fa a confiança o esperança.

la pandèmia. Si es fa una comparativa retrospectiva, la dada de 2021 és més del doble que la registrada l'any 2009 (un 3,4%) i representa la dada més alta des de 2013.

La qüestió de la salut mental juvenil adquireix algunes especificitats característiques quan es trasllada al context immediat de Moià. Així, la tipologia de trastorns mentals diagnosticats a joves menors d'edat l'Àrea Bàsica de Salut de Moià és particular i diferenciada del patró general de Catalunya. El trastorn per dèficit d'atenció i/o hiperactivitat (TDA/TDAH) és el més diagnosticat, tant per als joves moianesos com per a les joves moianeses. En el cas de les noies, representa un 36,8% del total de diagnòstics i quasi bé dobla la proporció mitjana catalana (un 19,2%). Això fa que a l'ABS de Moià el TDA/TDAH superi en incidència al trastorn adaptatiu de conducta, que representa un 18,4% dels diagnòstics fets a noies menors a Moià i que, en canvi, afecta fins a una de cada quatre noies diagnosticades en el global de Catalunya. En el cas dels nois, el predomini del TDA/TDAH és encara més contundent i apareix en tres de cada quatre diagnòstics realitzats (és a dir, un 75%), mentre que la proporció catalana se situa en un de cada tres. Com es pot veure, el trastorn per dèficit d'atenció és una altra afectació que té un important component de gènere, que s'accentua encara més al territori del Moianès. Un altre trastorn mental amb una afectació proporcionalment molt superior a Moià que a la resta de Catalunya és el conegut com a trastorn de l'espectre autista (TEA). Mentre que en el còmput global afecta al 19,3% de nois i al 7,4% de noies que reben atenció mèdica (el gènere apareix un cop més com un factor significatiu en la incidència), en el cas de Moià la proporció és d'un de cada tres nois (32,3%) i d'una de cada cinc noies (21,1%)¹⁹.

No s'han pogut consultar dades desagregades per edat que permetin avaluar l'impacte dels trastorns mentals en la població jove major d'edat a Moià. Tot i així, les dades conjuntes de la població de més de 15 anys mostren que els diagnòstics per trastorn d'ansietat i per depressió a Moià són superiors als del conjunt de l'atenció primària catalana (en el cas dels trastorns d'ansietat la diferència no arriba al punt percentual, mentre que en el cas de la depressió la diferència resulta més significativa i oscil·la entre un 2,2% pels homes i un 3,7% per les dones). La diferència de diagnòstic entre homes i dones és molt rellevant en ambdós casos i mentre que ambdós trastorns afecten a menys d'un de cada deu homes moianesos, la proporció és multiplica per més de dos i afecta a quasi una de cada cinc dones.

Des del punt de vista de les dades qualitatives, un fet que ressalta per sobre de la resta és la diferent percepció i valoració que es té de la salut mental segons l'edat. Així, entre les franges de menys edat del jovent no es percep com una problemàtica rellevant el benestar emocional ni es detecten preocupacions. Això, evidentment, no vol dir que no sigui un problema objectivament parlant ni que no s'identifiquin indicadors d'impacte sobre els que cal actuar. Senzillament, manifesta que l'autoconeixement sobre la salut mental és deficient i que no es tenen les eines i instruments per identificar molts dels problemes que s'hi relacionen. Així, com que no se'n té consciència, no es valora com una preocupació prioritària. De nou, també hi intervenen factors associats als rols de gènere i a l'estigmatització social que tradicionalment ha tingut la salut mental. Així, per una banda, la cura del benestar emocional té una significació contrària a l'arquetip de la

¹⁹ Atesa aquesta destacada incidència, és pertinent apuntar que Moià compta amb una associació activa dedicada a sensibilitzar i oferir suport a famílies amb membres que tenen diagnosticat aquest trastorn, anomenada TEA Moianès.

masculinitat hegemònica ja que s'associa amb feblesa. Al mateix temps, també connota un factor de diferència respecte al comportament normatiu esperat i, per tant, el seu rebuig és també una forma de rebuig de la desviació social. Dit en altres termes, persisteix encara una lògica d'acord amb la qual necessitar tractar la salut mental és admetre que no s'és "normal" i, per tant, entrar dins d'una categoria estigmatitzada. Aquestes dinàmiques, vinculades a la voluntat d'acceptació social més bàsica, poden adquirir una aparença de complexitat excessiva per a persones joves, però la seva interiorització es produeix des d'edats primerenques i a través de formulacions molt simples.

En tot cas, la valoració de la salut mental com una qüestió rellevant s'obre pas amb l'avenç de l'edat i, les franges més grans del jovent, sí manifesten en les interaccions i en les sessions una preocupació pel seu benestar a nivell psicoemocional, especialment en el cas de les noies. De fet, ja hi havia expressions explícites d'una autopercepció negativa especialment acusada entre el gènere femení abans de la pandèmia, tal i com mostraven les dades de l'estudi Deskcohort obtingudes a partir de l'alumnat de l'INS Moianès el curs 2019/2020. Així, mentre que el 65,4% dels nois manifestaven tenir un estat d'ànim per sobre de la mitjana, la xifra baixava fins al 35% en el cas de les noies. Malauradament, no estan disponibles les dades més recents (curs 2021/2022) de l'estudi per poder avaluar l'impacte de la pandèmia en aquesta autopercepció. Sigui com sigui, interessa remarcar que entre el jovent de la franja més adulta, la presa de consciència del seu malestar psicoemocional adquireix especial rellevància arran de la pandèmia i es correspon amb una demanda d'espais d'escolta i suport emocional adreçats a joves.

Però més enllà de l'estat de la salut mental i de l'impacte causat per la COVID19, hi ha altres qüestions relatives a la salut juvenil que són concebudes com a problemàtiques a Moià. Sense dubte, una d'elles i que ja fa anys que és assenyalada com a tal és el consum problemàtic de drogues (o, més encertadament, consums, atenent a la pluralitat d'usos i pautes). La seva consideració com a problema fa anys que existeix i la qüestió s'ha abordat des de diferents actuacions i perspectives al llarg del temps.

En els darrers anys però, l'atenció s'ha incrementat i això ha propiciat l'impuls aquest darrer any d'un pla comarcal específic per abordar-lo. El seu procés d'elaboració ha permès captar dades directes a partir de les opinions del jovent del territori i ha aportat una quantitat molt basta d'informació interessant que reflecteix que els consums abusius de drogues és una preocupació no només per als agents professionals sinó per al propi jovent. D'acord amb les enquestes realitzades per l'elaboració del Pla Estratègic Comarcal, el 59% del jovent enquestat creu que l'abús de drogues és problemàtic a la comarca, un 28% no ho sap i només un 13% creu que no. També apareix com a demanda d'interès per part d'alguns grups d'alumnes de l'INS Moianès abordar la problemàtica de les addiccions a través d'actuacions de sensibilització. En les sessions participatives, ha aparegut reiteradament la noció del consum d'alcohol i d'altres drogues com un element associat a baralles, agressions, actes vandàlics i conductes que atempten contra la convivència cívica.

Les dades del Pla de Prevenció del Consum de Drogues i l'ús Problemàtic de Pantalles al Moianès 2022-2025 permeten fer una anàlisi detallada del consum de diferents substàncies. En una visió general, destaca, en primer lloc, el paper de les begudes energètiques. Aquest tipus de begudes representen una problemàtica rellevant per

diversos factors. D'una banda, són un fenomen relativament recent que no ha rebut encara gaire atenció específica sobre com ser abordades. D'altra banda, sovint no són percebudes socialment com una droga²⁰, ja que venen reforçades per campanyes de publicitat i, fins i tot, patrocinen esdeveniments esportius. Degut a això i al seu estatus legal, són fàcilment accessibles per als i les joves i resulta molt complicat controlar-ne el consum. La combinació de tots aquests factors projecta les begudes energètiques com un problema emergent en termes de salut juvenil. Així, les dades mostren com són la substància més consumida pel jovent i un 75,2%, és a dir, tres de cada quatre joves, les han begut alguna vegada. Alhora, és també és la substància presa de manera més habitual, tal i com mostra la seva prevalença els darrers 30 dies, que s'ubica en el 38,5%, cosa que significa que més d'un terç de les persones enquestades han pres begudes energètiques el darrer mes. Amb tot, cal assenyalar que aquesta prevalença és inferior a la mitjana espanyola que, d'acord amb les dades de l'Enquesta sobre Us de Drogues a l'Ensenyament Secundari a Espanya (ESTUDES)²¹, se situa en el 45%.

L'alcohol segueix de molt a prop a les begudes energètiques quant a l'extensió entre la població. Així, en aquest cas, és el 73,8% de la mostra la que respon haver-lo consumit en algun moment, fet que equival també pràcticament a tres de cada quatre joves. De fet, les dades qualitatives mostren que l'abús d'alcohol és concebut com el principal problema en relació al consum de substàncies, precisament, per la seva extensió i capil·laritat. És remarcable que, si bé els consums de risc d'alcohol solen anar més associats a homes que a dones o altres identitats, les dades recollides mostren que hi ha més nois que diuen no haver provat l'alcohol (un 31,73%) que noies (un 22,31%). Tanmateix, tot i que el consum d'alcohol comparteix amb les begudes energètiques una normalització preocupant entre el jovent, val a dir que la seva tipologia d'ús mostra unes diferències molt interessants de subratllar. Per començar, l'edat d'inici en el consum de les begudes energètiques de les begudes alcohòliques és diferent. L'inici de consum de begudes energètiques està força repartit, amb una majoria de joves (un terç del total) que les tasten per primera vegada entre els 10 i els 12 anys. En el cas de l'alcohol, la majoria de l'inici en el seu consum s'ubica en la franja dels 13 als 15 anys de manera molt clara (quasi el 50% dels joves). El percentatge de menors de 10 anys que el proven és marginal, mentre que en el cas de les begudes energètiques, en canvi, s'apropa al 10%.

L'altra dada rellevant quant al patró de consum d'alcohol entre joves és la prevalença. Així, l'alcohol és la substància amb major prevalença a 6 i 12 mesos. Però, a més, és també la única substància que mostra una prevalença superior en el consum en els darrers 6 mesos que en els darrers 30 dies (un 21% front al 4,9%)²². Aquesta dada és

20 Les begudes energètiques contenen diverses substàncies psicoestimulants. La més destacada de totes elles és la cafeïna, de la qual, sovint una única llauna supera la dosis màxima segura d'ingesta per a una persona adolescent. El consum excessiu de cafeïna està relacionat amb problemes cardiovasculars, alteracions del son, ansietat, canvis en el comportament, etc. Però més enllà de la cafeïna, les begudes energètiques contenen altres substàncies com el sucre, la taurina o el guaranà que fan que causen un major augment de l'activitat del sistema nerviós autònom que el mateix consum de cafeïna per via del cafè, per exemple (Schüttler et al. 2022). D'altra banda, la seva combinació amb l'alcohol (freqüent en contextos de festa) és altament nociu per a l'organisme. També està acreditat que el seu consum reiterat pot generar una dependència fisiològica i social. En resum, els efectes que produeix a curt i llarg termini fan que les begudes energètiques encaixin clarament en la definició de droga.

21 Impulsada pel Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones aquest mateix 2022.

22 Cal tenir en compte que el moment de realització de les enquestes del Pla de Prevenció del Consum de Drogues i l'ús Problemàtic de Pantalles va coincidir cronològicament amb un marge de 6 mesos respecte la Festa Major de Mojà del mes d'agost anterior, així que una hipòtesis plausible és atribuir a aquest factor la particularitat d'aquestes dades.

molt rellevant perquè apunta que, entre el jovent moianès, el consum d'alcohol podria tenir un patró estretament vinculat a contextos particulars de festa. Així, es dibuixa un patró de consum abusiu, acumulat en determinades dates del calendari, i quasi exclusivament centrat en les begudes destil·lades, però que no es tradueix després en un ús habitual. Per tant, la normalització de l'alcohol entre els joves existeix vinculada a la idea de celebració o festa de gran format més que a un consum quotidià. Cal recordar, tanmateix, que aquestes dades es basen en una mostra poc representativa pel que fa a joves majors d'edat. Així doncs, és probable que aquest patró descrit es circumscriu al jovent menor d'edat i que aquesta actitud envers l'alcohol es vegi condicionada per les limitacions que tenen les persones menors per accedir a les begudes alcohòliques. Limitacions que funcionen en el dia a dia ordinari però que solen relaxar-se o forçar-se en contextos de festa com el carnestoltes o la festa major. Al mateix temps, d'acord amb altres dades macro, és cert que la prevalença a curt termini en el consum d'alcohol augmenta a mesura que s'incrementa l'edat i hi ha major capacitat d'accedir-hi. Sigui com sigui, resulta interessant contemplar aquest patró de consum calendaritzat i abusiu encara que només sigui aplicable a les franges de joves menors d'edat. Especialment, perquè denota que el tipus de normalització de l'alcohol que es té en aquesta franja està vinculat a la festa i el seu ús, a banda de respondre a una finalitat recreativa, té també un important component antropològic de reafirmació de l'estatus social respecte el grup de referència.

Les pautes de consum d'alcohol entre el jovent varien segons l'edat i també segons la identitat sexual i de gènere. Així, el consum d'alcohol en les primeres etapes de la joventut, com s'ha descrit en l'anterior paràgraf, no està integrat en la quotidianitat i es reserva per a moments puntuals marcats al calendari i caracteritzats per ser moments de celebració i festa compartida en el que l'accés a l'alcohol es relaxa. Amb l'avenç cap a la majoria d'edat i els següents anys, el consum d'alcohol es va integrant progressivament. Una pauta comuna és la d'estendre el consum abusiu dels contextos de festa puntuals cap a l'oci nocturn del cap de setmana. Així, s'incorporen en els hàbits formes de consum intensives i/o abusives d'alcohol (generalment destil·lat) però que continuen circumscrivint-se als caps de setmana i moments festius. Cal fer palès que aquest patró presenta un alt component de risc i s'associa molt més amb els nois que amb les noies o identitats no binàries ja que, entre altres coses, guarda una estreta relació amb la idea de masculinitat hegemònica i factors que li són propis com l'autoafirmació agressiva i el menyspreu envers el risc i la cura. Un altre patró de consum és el d'incorporar el consum d'alcohol en moments recreatius o de relaxació més quotidians i fora dels contextos nítidament festius, a partir del consum de begudes fermentades com cervesa, vermut o vi. Aquest patró té un component reproductiu dels hàbits de generacions precedents però s'observa que tendeix a aparèixer en períodes cada cop més tardans. Sigui com sigui, aquests dos patrons de consum tenen profundes arrels culturals i gaudeixen de molta extensió avui dia, sent, alhora, causa i conseqüència de la gran normalització social de què gaudeix el consum d'alcohol.

En tot cas, d'acord amb les dades qualitatives expressades pel jovent, la problemàtica del consum abusiu d'alcohol respon també a l'absència d'alternatives d'oci nocturn. Així, la manca d'ofertes en aquest àmbit fa que les opcions més recurrents i accessibles per al jovent sigui sortir de festa al bar Tosca (únic obert per la nit a Moià), fer botellots en espais públics o, en edats més elevades, quedar en cases particulars. Un element que acompanya aquest discurs és la percepció d'una actitud impositiva per part de les

administracions i la manca de voluntat per escoltar i debatre l'opinió dels i les joves. Malgrat tot, es valoren positivament les campanyes de conscienciació engegades els darrers anys, sobretot per transmetre els missatges i generar una consciència general més que per l'impacte concret que puguin tenir sobre les actituds dels perfils de risc.

Les següents substàncies quant a extensió de consum són el tabac i el cànnabis, respectivament. Però cap de les dues presenta, ni de bon tros, el mateix grau de consum entre el jovent que les begudes energètiques i l'alcohol. Així, les dades indiquen que el tabac ha estat consumit en alguna ocasió per menys del 40% dels i les joves i, pel que fa al cànnabis, el 75,3% afirma no haver-lo provat mai. Per tant, menys d'un de cada quatre joves és o ha estat consumidor de cànnabis i poc més d'un de cada tres, de tabac. En tots dos casos, l'edat majoritària per iniciar-se en el seu consum és la franja dels 13 i 15 anys. Com ocorria amb l'alcohol, hi ha més nois que manifesten no haver provat mai el tabac (quasi un 70%) que noies o persones no binàries. I el mateix ocorre amb el cànnabis. Així, és remarcable també que l'edat d'inici de consum tant de tabac com de cànnabis és més primerenca en el cas de les noies²³. Pel que fa a la prevalença, la pauta tant de tabac com de cànnabis és la d'una major prevalença en els darrers 30 dies que en la resta. De nou, convé subratllar que les dades disponibles es centren en les franges de joves menors d'edat més que en les franges majors, així que serien esperables algunes diferències quant a un increment en el consum de tabac i cànnabis, tot i que lluny dels patrons detectats en les begudes energètiques i alcohòliques. En el cas de tabac, a més, caldria contemplar que, com en el cas de l'alcohol, es tracta de drogues legals però d'accés restringit fins la majoria d'edat. Aquest fet, és plausible suposar que facilitaria un cert increment en la prevalença i la normalització quotidiana del seu consum a partir dels 18 anys. Sigui com sigui, els patrons de prevalença mostren que els i les joves que són consumidores de tabac i de cànnabis tendeixen a integrar el seu consum en una normalitat més periòdica que l'alcohol que, com ja s'ha dit, queda més reservat a contextos festius (almenys en les franges d'edat que recull l'enquesta).

Pel que fa a la resta de substàncies estupefaents, les dades mostren consums estadísticament més marginals. Només els sedants presenten algunes dades remarcables, si bé el seu consum deriva de la corresponent prescripció mèdica en els casos documentats. L'èxtasi i la cocaïna o l'*speed* serien les següents substàncies, però mostren consums poc rellevants en les franges d'edat recollides per les enquestes.

Tanmateix, una altra font de dades per contrastar l'impacte de totes aquestes substàncies en forma de consums problemàtics són les intervencions sanitàries efectuades i que han derivat en diagnòstics que denoten el consum d'alguna d'aquestes substàncies. En aquest cas, amb les dades disponibles, es certifica que l'alcohol és la substància més present en el còmput total de diagnòstics. En total, des del 2017 s'han

23 Aquestes dades, extretes de les enquestes fetes als centres educatius en el marc del Pla de Prevenció del Consum de Drogues i l'ús Problemàtic de Pantalles al Moianès 2022-2025, entren aparentment en contradicció en alguns aspectes amb les recollides pel projecte Deskcohort de la Universitat de Manresa a l'INS Moianès. D'acord amb aquestes darreres, les edats d'inici en el consum d'alcohol i de cànnabis eren menors en el cas dels nois que en el de les noies. Val a dir però, que les dades tampoc mostren discrepàncies enormes i que, a més, les dades disponibles de Deskcohort corresponen al curs 2019/2020, ja que no s'han publicat encara les més actualitzades. També s'ha de tenir en compte que la mostra no era exactament la mateixa i que tampoc es contemplaven els eventuais efectes que podria haver causat la pandèmia.

documentat 32 diagnòstics sobre alcohol efectuats cap a joves²⁴ des del Centre d'Atenció Primària (CAP) de Moià. D'aquests, 23 s'han realitzat des de punts d'atenció continuada, fora dels horaris habituals, fet que reforça la idea de consums de risc d'alcohol en contextos festius. Existeix, a més, una tendència a l'alça preocupant en les intervencions fetes al llarg del temps, ja que passen d'1 el 2017 a 8 l'any passat. Al mateix temps, també es constata que aquests consums de risc estan protagonitzats majoritàriament per nois (21 front a 11 de noies). I, pel que fa als grups d'edat, el gruix de les actuacions fetes des del PAC es concentra en la franja d'entre 15 i 24 anys, mentre que les que s'han realitzat des del CAP en horari ordinari ho fan en la de 25 a 34 anys.

En termes absoluts, el tabac està present en 42 diagnòstics, sent la substància més present. No obstant, en aquest cas, el gruix es realitza des del CAP i no des del PAC (40, enfront a 2). Val a dir també que la distribució per gènere és completament paritària en el cas del tabac. En el cas del cànnabis, els consums de risc diagnosticats són exclusivament masculins i sumen un total de 10 des de 2017 fins al 2021.

Però si en alguna substància queda clar la utilitat de contrastar les dades de les enquestes amb les dels diagnòstics realitzats des del CAP per tal de formar-se una idea més precisa de la problemàtica és en el cas de la cocaïna. Així, mentre que en les enquestes no apareixia com una substància gens significativa, en el registre de diagnòstics apareix en 13 casos en el període 2017-2021. Tanmateix, no es tracta de dades contradictòries sinó complementàries, ja que la pràctica totalitat d'aquests diagnòstics estan fets en persones majors d'edat que escapaven a la mostra de les enquestes. El perfil està també clarament masculinitzat, ja que són 11 nois respecte a 2 noies, i la gran majoria s'han fet pel circuit ordinari del CAP. Per últim, en la mateixa línia hi ha 13 diagnòstics més causats per opioïdes i altres substàncies psicoactives, que també escapaven a la mostra.

Una altra qüestió abordada pel citat pla és la dels usos problemàtics de pantalles. A diferència del consum de substàncies, aquesta problemàtica té un caràcter molt recent i està en ple auge. Això fa que no existeixin encara estudis referencials al respecte ni gaires pautes d'actuació.

Sigui com sigui, les dades recollides reflecteixen que el nombre d'hores diàries d'ús d'algun tipus de pantalla és de 10,58 hores en el cas de les noies, i de 9,87 en el cas dels nois. Amb tot, el grup de joves que destina major temps diari a l'ús de pantalles és el que s'identifica amb altres gèneres que no són ni el masculí ni el femení²⁵, que suma un còmput diari d'11,07 hores. Les noies superen les hores d'exposició a pantalles en tots els suports, excepte en les videoconsoles. Paral·lelament, l'ús d'internet és de 7,56 hores en el cas dels joves i de 8,28 en el de les joves i el nombre s'enfila a 8,55 en el cas del jovent no binari. Respecte a les situacions conflictives que perceben, més de la meitat de les noies i de les persones no binàries manifesta haver patit insults a través d'algun medi basat en pantalles (xarxes socials, vídeojocs, etc.). Però on més es manifesta l'escletxa entre noies i persones no binàries d'una banda i nois de l'altra és

24 De nou, les dades disponibles estan estructurades en franges d'edat que no encaixen amb la categoria operativa de jove d'aquest PLJ. Així, les dades computades són de persones de menys de 15 a 34 anys.

25 Cal precisar, però, que el nombre de joves que s'identifiquen com a persones no binàries representa tan sols el 3% del total d'enquestes pel que, estadísticament, les dades no es poden considerar gaire representatives ja que podrien mostrar força distorsió.

en la percepció d'haver patit assetjament per part de persones. Només un 7,7% de nois joves diuen haver-se sentit assetjat per persones conegudes i un 8,2% per part de persones desconegudes. En canvi, aquests percentatges s'enfilen fins al 22,5% i 36,9% respectivament en el cas de les noies, i fins al 27,3% i el 45,5% en el cas de joves no binaris. Quant a aquestes diferències en funció del gènere, també resulta significatiu destacar que les noies manifesten major ansietat i angoixa en cas de no poder accedir a internet (quasi el doble que en el cas dels nois, per exemple) i també la majoria d'elles reconeixen que el primer que fan en despertar-se és consultar les xarxes socials.

El darrer aspecte remarcable quant a l'ús de pantalles que fa la joventut moianes és l'existència d'alguns denominadors comuns, independentment d'edat i gènere. Per exemple, en totes les categories és majoritari el reconeixement d'haver-se connectat a la xarxa durant el temps lectiu o laboral. També de manera molt majoritària (entorn al 80% en tots els casos) consideren que les xarxes socials faciliten molt la comunicació amb amigats. I també totes les franges mostren majoritàriament una preocupació baixa o nul·la per la pèrdua de control sobre la intimitat a través de les xarxes socials.

Per acabar l'àmbit de la salut, cal referir-se breument al tema dels hàbits saludables. És interessant observar com la qüestió de l'activitat esportiva centra molt d'interès per part del col·lectiu jove (especialment, entre les franges en edat escolar). De fet, és el tema més destacat i que centra les principals demandes formulades per joves quan se'ls hi pregunta sobre necessitats en l'àmbit de la salut. Com que l'esport guarda també una forta relació amb l'oci, aquest tema serà abordat més específicament al proper apartat. Contra a aquest interès que desperta l'esport, la qüestió dels hàbits alimentaris i la seva importància en la salut és completament obviada en les interaccions amb joves. En canvi, diversos agents professionals de joventut apunten a una preocupació per aquests hàbits ja que, a banda del ja mencionat consum de begudes energètiques, observen també una altra presència entre els i les joves de menjar alt en sucres i de pobríssim valor nutricional.

2.3.4. Oci i lleure

A vegades, donar un cop d'ull a l'origen etimològic de les paraules és una bona manera de copsar-ne millor el significat. En el cas d'oci, el seu origen remet directament a una contraposició amb la idea de negoci²⁶. Aquest antagonisme reflecteix un aspecte fonamental de les societats clàssiques greco-romanes: l'oci era més rellevant socialment que el treball. Ja Aristòtil ubicava l'oci com la base de la felicitat i de la virtut (*areté*) ja que representava el temps per dedicar a l'aprenentatge, al creixement personal i a l'entrega en favor de la comunitat política²⁷. La civilització romana, va recollir aquesta concepció i la va consagrar. Sent com era una societat esclavista, el treball²⁸ era cosa

26 *Otium* és l'arrel llatina del terme, mentre que negoci prové de *negotium*, que no és altra cosa que la negociació d'aquest oci (*negatio-otium*). Lleure, per la seva part, prové del verb llatí *licere*, que significa permetre. El seu significat és més implícit i suposa que contempla tot allò que està permès i exempt d'un caràcter obligat.

27 A la seva cèlebre obra *Política*, aquesta idea apareix com a argument de base a l'hora de justificar per què prefereix la forma de govern aristocràtica a la forma de govern democràtica. Així, els aristòcrates, com que tenien la seva subsistència més que garantida, podien dedicar tot el temps necessari a formar-se per ser virtuoses i a exercir el govern amb saviesa. Per contra, el *demos* (els pobres lliures), havien de treballar per subsistir i, per tant, no disposaven del mateix temps per esdevenir ciutadans virtuoses i aptes per al bon govern.

28 Del terme llatí *trepalium*, que era un instrument de tortura format per tres pals als que es lligava la persona que es volia castigar. Una altra mostra magnífica i explícita de com els romans menyspreaven la feina.

d'esclaus i, per tant, era una activitat indigna. La societat romana era una societat veritablement ociosa que va desenvolupar un enorme ventall d'espectacles i activitats a les què dedicar el temps lliure. El seu llegat patrimonial en dona clar testimoni: curses de cavalls, combats amb feres, lluites de gladiadors, naumàquies, actuacions teatrals, termes i banys públics amb infinitat de serveis, etc. Totes aquestes activitats tenien com a denominador comú la finalitat de gaudir i passar-ho bé (excepte les persones i animals implicats que hi deixaven la vida, està clar). És en aquest sentit que es contraposa a la noció de negoci, que és l'activitat orientada a obtenir un guany (generalment, econòmic) i que, per això mateix, nega el caràcter plaent.

Aquesta noció d'oci i de lleure vinculada a la idea de passar-ho bé és la que ens ha arribat fins avui. Per això, aprofitant aquest exercici de genealogia de les paraules, el significat que se li dona en aquesta diagnosi és ampli i incorpora tot el ventall d'activitats que poden desenvolupar-se en aquest temps de gaudi i lliure disposició: activitats esportives, culturals i recreatives, activitats diürnes i activitats nocturnes, les que es realitzen de manera puntual i les que són seguides com a aficions de manera regular, etc. Aquesta amplitud confereix a l'àmbit de l'oci i el lleure un caràcter bastant transversal que el relaciona amb molts altres. Així, per exemple, el component cultural i d'aprenentatge que poden adoptar les activitats d'oci les vincula amb l'educació; els efectes saludables de l'esport o els perjudicials derivats del consum abusiu d'alcohol el relaciona també amb l'àmbit de la salut; la interacció social que es dona a l'hora d'organitzar activitats a través d'una associació vincula l'oci amb l'àmbit comunitari i la cohesió social; etc.

De nou, la pandèmia va tenir una afectació directa sobre les dinàmiques i les pautes d'oci del jovent. No perquè comportés un canvi en les preferències, sinó perquè va comportar una gran quantitat de condicionants pel que fa a la realització d'activitats. Les mesures de contenció socio sanitària van orientar-se a limitar la interacció social directa, pel que molts recintes d'habitual afluència juvenil van tancar-se com a resultat d'aquestes restriccions (gimnasos, sales de concert, locals d'oci nocturn, cinemes, bars, teatres, etc.). Al mateix temps, també les activitats realitzades en l'espai públic van haver d'afrontar restriccions quant a l'aforament màxim permès, la distància de seguretat entre persones, l'ús d'espais, etc. L'impacte de la pandèmia en tot el circuit d'equipaments culturals queda reflectit en les dades de l'ús que en van fer els i les joves. Així, l'assistència juvenil a exposicions, cinema o concerts va patir una forta davallada l'any 2020 derivat del tancament de sales i la posterior reobertura amb restriccions. Si bé les dades de l'Enquesta de pràctiques culturals de Catalunya del Departament de Cultura mostren que l'any 2021 presenta una recuperació general, el percentatge d'afluència juvenil continua per sota dels valors de 2019. És especialment notable el cas dels concerts, en que sembla que l'impacte pandèmic no s'acaba de superar. De fet, és l'únic cas que l'any 2021 mostra pitjor percentatge encara que el 2020. Mentre que el 2019 el 62% de joves manifestaven assistir a concerts, la pandèmia va fer reduir la dada fins al 36,5% l'any següent i aquest darrer any 2021 encara ha baixat fins al 32,5%, és a dir, quasi la meitat que abans de la pandèmia.

Dins aquest període de pandèmia, l'etapa de confinament va ser la més restrictiva i va fer aflorar activitats més individuals per cobrir la necessitat d'oci. Va ser un fet que va afectar al conjunt de la població, si bé les tendències dominants en cada edat van ser diferents. Així, per exemple, mentre que l'activitat esportiva realitzada des de casa va

experimentar un creixement general, en el cas del jovent aquest increment va ser força lleuger. D'acord amb les dades de l'Enquesta de Salut de Catalunya del Departament de Salut, el percentatge de joves d'entre 15 i 29 anys que realitzava una activitat física moderada o intensa de manera diària va passar del 85,8% abans de la pandèmia al 88% posteriorment. En canvi, la lectura no va ser una activitat que es reforçés durant el confinament, ans el contrari. El percentatge de joves que llegeixen habitualment va reduir-se del 29,3% el 2019 al 27,0% l'any 2020 (si bé cal apuntar que ha remuntat fins a quasi el 31% l'any 2021). Les activitats que van copar més els hàbits de lleure i oci del jovent durant la pandèmia estan relacionades amb el mitjà tecnològic. Especialment, va proliferar l'ús de les xarxes socials, els videojocs i canals de contingut multimèdia, que a més de servir per complir una funció comunicativa amb els seus entorns, va proporcionar també noves maneres de divertir-se.

Cal tenir en compte que, pel seu aquest component de gaudi ja assenyalat, l'oci rep molta atenció per part del jovent. A diferència de les polítiques de joventut en altres àmbits, que poden tenir un format de servei més feixuc, les actuacions en l'àmbit de l'oci solen presentar un format més directe i accessible, d'impacte immediat. Per això mateix, l'oci i el lleure són l'àmbit per excel·lència de la dinamització juvenil i, justa o injustament, aquestes activitats tendeixen a ser el baròmetre més directe per avaluar si en un municipi "es fan coses". Per traduir-ho al cas de Moià, les enquestes del Pla Estratègic Comarcal fetes a joves reflecteixen un punt de partida: la opinió sobre l'oferta d'activitats d'oci i de lleure està dividida. Un 23% creu que l'oferta d'activitats de lleure és dolenta, mentre que un 30% la considera bona i fins al 47% no té una valoració clara. Les mateixes dades apunten cap a quin tipus d'activitat d'oci troben més a faltar els i les joves locals. En aquest cas, el predomini és clar i tres de cada quatre joves demanda més oci nocturn. El segueix l'oci esportiu que és escollit també per més de la meitat de joves i l'increment de l'oferta artística que és demanat pel 42% de joves.

Les dades qualitatives extretes de les sessions participatives i de les interaccions amb joves al llarg d'aquests anys resulten absolutament congruents amb aquestes dades quantitatives. Les necessitats expressades són clares en el seu plantejament general. Preocupa la poca disponibilitat d'oferta i espais dedicats a l'oci en general i, de manera molt especial, al nocturn. A l'hora d'expressar aquesta demanda, també es manifesta un interès per buscar formes d'oci nocturn que, contra el tòpic amb el què sol associar-se, siguin saludables i cíviques. De nou, les mancances de transport públic apareixen com un factor que limita la mobilitat i l'accés a altres ofertes d'oci fora del territori. A més, en aquest cas es fa especial èmfasis en el risc que comporten aquestes mancances que porten a dependre del transport privat en contextos de festa i oci nocturn.

Quant a l'oci no nocturn, s'assenyala també la necessitat de reforçar la oferta esportiva. La queixa que apareix més recurrentment torna a estar relacionada amb la mobilitat i és la de no poder practicar a Moià els esports que els i les joves voldrien i haver-se de desplaçar. Entre els exemples més assenyalats apareix el bàsquet i, sobretot, la mancança d'un gimnàs municipal. S'assenyala, a més, que quan es finalitza l'etapa educativa es tendeix a abandonar els casals i les associacions esportives i es trenca la continuïtat en moltes de les activitats de lleure que es practicaven (aquest factor s'accentua per la "diàspora" dels i les joves moianeses que marxen a estudiar o treballar fora del territori durant un temps). D'altra banda, també s'apunta a que falta també oferta

cultural en general i es considera que caldria un espai cultural de referència per a poder dur a terme aquesta ampliació de la programació.

Amb tot, si bé hi ha un consens quasi total en la diagnosi general que apunta a una manca d'oferta i espais d'oci, existeix una diversitat d'opinions molt remarcable a l'hora de fer una diagnosi més concreta i posar exemples dels formats i les activitats d'oci que voldrien que es duguessin a terme. Això posa de manifest una varietat pel que fa als interessos d'oci i lleure. Tanmateix, la reduïda dimensió del circuit d'oci local i l'escassetat d'opcions genera una forta tendència cap a la homogeneïtat, ja que, malgrat la pluralitat de gustos expressats, la majoria de joves de Moià manifesta que acaben coincidint en els mateixos espais d'oci. Aquest fet interpel·la directament a la necessitat de trobar formats variats que atenguin a la diversitat de preferències i perfils de joves, intentant reforçar aquesta pluralitat enlloc d'apostar per activitats que tendeixin a la homogeneïtzació.

2.3.5. Participació, comunitat i valors socials

El darrer àmbit a analitzar és el que aborda la dimensió més social del jovent. És a dir, el que fa referència a com els i les joves de Moià participen en el seu entorn i quines preocupacions socials tenen. Abordar la relació dels i les joves amb l'esfera pública de la societat en la que viuen porta, inevitablement, a haver d'afrontar d'una o altra manera una creença compartida per molta població d'acord amb la qual el jovent d'avui dia no s'implica socialment i té poc interès per qüestions polítiques. La realitat, però, és que les dades disponibles conviden a revisar aquesta afirmació ja que, si bé semblen confirmar alguns punts, en contradiuen o matisen d'altres.

Així, és veritat que existeix una tendència clarament a la baixa en la participació de joves en entitats i col·lectius. D'acord amb les dades de l'Enquesta de Participació i Política de la Secretaria de Joventut, el percentatge de joves que formaven part d'una associació l'any 2017 era d'un 28,5%, menys de la meitat que el nombre registrat el 2011. El descens en el cas de la participació en partits polítics i sindicats també rondava el 50% i es situava en tan sols un 3,7% de joves. Menys dràstica va ser la baixada mostrada pel nombre de joves que participaven en alguna de les catalogades com a "nova organització política"²⁹, que es va situar al voltant dels 6 punts percentuals.

Ara bé, les dades empíriques no avalen la creença que aquest descens en la participació orgànica comporti una indiferència pel context sociopolític. Així, per exemple, la mateixa enquesta mostrava que quasi vuit de cada deu joves en el darrer any havien participat en alguna mobilització o havien signat alguna petició, una proporció superior a la de la població major de 29 anys. Un altre indicador clàssic, el de la participació electoral, sembla contradir aquesta idea. Així, tot i que la participació electoral havia estat tradicionalment baixa entre els i les joves, la tendència mostra com en la darrera dècada ha anat augmentant. D'acord amb les dades de participació en les eleccions autonòmiques al Parlament de Catalunya, des dels comicis de 2012, més de tres de

²⁹ D'acord amb la fitxa tècnica, "Pel càlcul de l'indicador s'han considerat les següents organitzacions o associacions: Entitat ecologista, plataforma o entitat en defensa del territori, organització pacifista, entitat de drets humans, entitat feminista, fòrum o espai altermundista, grup gai o lèsbic, grup o espai nacionalista, casal social okupat, entitat de protecció dels animals, associació o assemblees d'estudiants, plataforma o assemblea de joves, casal de joves, grups informals d'amics".

cada quatre joves exerceixen el seu dret a vot. I en les darreres eleccions de 2021, el percentatge de participació va superar per primera vegada a la història al de la població adulta. I més de la meitat de joves manifestaven a l'enquesta de 2017 que tenien en compte criteris ideològics i polítics a l'hora de comprar.

És a dir, malgrat la pèrdua d'interès dels i les joves per participar en organitzacions i col·lectius, continuen mantenint atenció als esdeveniments sociopolítics. A més, presenten un alta capacitat de mobilització d'acord amb el context particular que sembla desmentir el perfil apolític que se sol atribuir al col·lectiu jove. Aquest potencial per manifestar-se s'ha vist clarament els darrers anys amb les mobilitzacions posteriors a la sentència contra les persones responsables de convocar el referèndum de l'1 d'octubre o amb la resposta contra l'empresonament del cantant Pablo Hasél.

Cal subratllar que la participació activa del jovent en l'àmbit públic té una importància neuràlgica com a factor de cohesió social i, alhora, també de transformació. Compartir valors i perspectives vitals i associar-se per poder-los posar en pràctica és la base de l'acció col·lectiva. Aquesta acció, té una transcendència pública i és el mecanisme bàsic pel qual es configura la societat d'una determinada manera i pel qual també evoluciona. Així doncs, és a través de la participació que les persones que conformen una societat adquireixen una identitat de ciutadania que les vincula amb l'espai compartit, amb la *res pública*. Aquesta identitat cívica és un dels principals factors que porten a interessar-se en la millora de la comunitat a través de l'acció col·lectiva. En certa manera, es pot considerar que la societat, precisament, és el resultat agregat de totes les accions col·lectives que s'hi desenvolupen. Naturalment, aquestes accions sovint són contraposades, ja que les diferents visions de com ha de ser la societat no són compartides per tothom i, inevitablement, també es veuen condicionades pels interessos particulars que es poden tenir. Però justament, el contrast i el debat públic entre aquestes diferents perspectives és el que permet valorar la societat críticament i representa la base de la democràcia deliberativa (Habermas, 1998 i Elster, 2000). Per un principi de reciprocitat, aquesta deliberació només pot dur-se a terme sota el paraigües comú del reconeixement íntegre dels drets humans i de l'existència digna de totes les persones. És per aquest motiu que no hi ha cabuda en la democràcia deliberativa per a les ideologies totalitàries com el feixisme o els fonamentalismes religiosos, així com de qualsevol idea basada en la discriminació entre persones per motius de racisme, masclisme, homofòbia, aporofòbia, etc.

El teixit associatiu d'un poble és un dels millors indicadors sobre la vitalitat social en aquell poble. I dins d'aquest teixit, la presència activa de joves constitueix també la garantia de la seva continuïtat. En aquest sentit, Mojà ha comptat tradicionalment amb un teixit associatiu robust i amb força diversitat d'àmbits d'actuació: entitats esportives, culturals, d'acció social, algunes orientades a festes o activitats particularment arrelades al municipi com La Cabra d'Or o la Festa del Porc, etc. El paper del jovent en aquestes entitats ha estat també activa, però els darrers anys sembla detectar-se una certa disminució.

Aquesta és una de les preocupacions més expressades per part de les entitats i agents de joventut locals en les diferents interaccions i en les sessions realitzades per l'elaboració del Pla Estratègic Comarcal. Així, la preocupació pel descens de la participació dels i de les més joves en l'associacionisme local es vincula amb altres problemàtiques com el relleu de les entitats o la vinculació i arrelament del jovent al

territori. En aquest sentit, es percep una falta d'espais culturals i d'associacions que aglutinin el jovent de Moià i incentivin la seva implicació en la vida del poble.

Les dades recollides avalen l'existència d'aquestes preocupacions. Així, tres de cada quatre joves que van respondre les enquestes del Pla Estratègic Comarcal manifestaven no formar part de cap entitat cultural. Les dades del Pla Comarcal de Joventut 2020-2023 exposen que un 44,6% de joves no forma part de cap tipus d'entitat. Respecte a la tipologia d'entitats i associacions en les que el jovent participa, destaquen les de tipus esportiu, que capten la participació de més d'un de cada cinc joves.

Pel que fa a les mesures que s'impulsen des de les administracions i institucions moianeses per fomentar la participació del jovent, la valoració està dividida. El percentatge de joves que considera que s'està facilitant la participació és el doble del que considera que no (un 31% front a un 15%). Sigui com sigui, el grup majoritari no manifesta una valoració clara al respecte. Més enllà de la valoració general, també s'expressen en les interaccions alguns matisos importants que porten a valorar críticament la traducció qualitativa d'aquesta participació. Hi ha força joves que manifesten escepticisme respecte a la utilitat real d'expressar la seva opinió. Ara bé, també es fa visible una tendència més positiva quan es posen de manifest canals com els processos participatius de Festa Major.

Per tot plegat, les principals opcions recollides en les interaccions amb joves i agents juvenils per tal millorar la seva participació passen pel suport a les entitats en termes d'assessorament i promoció de la implicació de joves. Es demana també incentivar la creació de noves entitats, millorar espais i equipaments per a joves i entitats i establir espais de comunicació i diàleg entre entitats.

A nivell de la convivència en l'espai públic, un 59% de joves que responen les enquestes del Pla Estratègic Comarcal consideren com a problemàtica la falta de civisme i l'existència d'actes disruptius en l'espai públic per part d'altres joves. El percentatge restant es distribueix entre un 26% que manifesta no saber si això representa un problema a Moià i un 15% considera que no ho és. (un paral·lelisme molt gran amb els resultats sobre la percepció del consum de drogues).

Quant als valors socials i qüestions que més preocupen al jovent moianès destaca un ampli consens al voltant del canvi climàtic. Tres de cada quatre joves manifestes preocupació al respecte i la proporció encara s'incrementa més a l'hora de la problemàtica específica dels incendis forestals (un 81%).

Una altra de les preocupacions expressades de manera més destacada en les sessions de treball té a veure amb la denúncia de la pervivència de discriminacions i actituds masclistes entre joves, especialment en l'entorn de l'institut i en els cercles propers d'amistats i famílies. Tanmateix, mentre que en el cas del canvi climàtic no existeix una posició confrontada, en aquest cas sí que es genera centra controvèrsia amb una part de joves que minimitzen o rebutgen la qüestió com a problemàtica. Així, és interessant assenyalar l'existència d'una dissonància en els resultats obtinguts per les enquestes del Pla Estratègic Comarcal. En les realitzades amb els joves de 4t d'ESO, una majoria del 57% considerava que les dones tenien les mateixes oportunitats que els homes i només un 11% considerava que existia una desigualtat. Per contra, en les enquestes recollides pel canal d'instagram, la tendència s'invertia i una àmplia majoria d'un 72% considerava que existia una desigualtat en les oportunitats entre homes i dones.

Aquesta dissonància podria deure's a diversos factors que van des d'efectes espuris a nivell estadístic fins a l'existència de variables relacionades que actuïn de filtre. Així, seria interessant contrastar la influència de ser noi, noia o persona no binària a l'hora d'optar per una resposta o una altra. En aquest sentit, el Barómetro Juventud y Género publicat pel Centro Reina Sofía l'any 2021, ofereix dades que podrien donar recorregut a aquesta hipòtesis. Així, el percentatge de noies que considera que les desigualtats de gènere a l'estat espanyol són grans o molt grans és d'un 72,9%, mentre que en el cas dels nois, descendeix fins al 42,6% (arribant a l'extrem que un de cada deu considera que no existeixen). En tot cas, cal especificar que aquesta hipòtesis per explicar la dissonància, per més que resulti plausible i interessant de contemplar, no pot confirmar-se en aquesta diagnosi a partir de les dades ja que només es disposa del percentatge total.

En el cas de la violència lgtbifòbica sí sembla donar-se una concordança entre les dades recollides i menor grau de controvèrsia al voltant. Així, quasi tres de cada quatre joves que van respondre l'enquesta per un o altre canal manifestaven preocupació pels drets i llibertats del col·lectiu LGTBI+, i la mateixa diagnosi va aparèixer en les sessions realitzades amb joves i les interaccions mantingudes al llarg del temps.

Val a dir que, d'acord amb la percepció d'alguns professionals de l'àmbit de joventut es detecta un rearmament dels discursos masclistes i homòfobs, que troben més expressions explícites i desacomplexades que fa uns anys. Una reacció a la visibilitat que han guanyat el moviment feminista i el moviment en favor dels drets lgtbi+ i que ve alimentada per l'auge de l'extrema dreta a nivell polític i institucional. A partir de l'empara que ofereix la visualització pública d'aquests discursos d'odi, els joves han anat trobant referents d'afirmació dels valors patriarcals ja sigui en cançons, vídeos penjats per *youtubers*, publicacions a xarxes socials, sèries de ficció, llibres, etc. Això es nota no només en la persistència, sinó fins i tot en el rebrot d'actituds masclistes i homòfobes per part dels grups de joves de Moià en els seus espais relacionals (institut, espai jove, esport, espai públic, bars i locals d'oci, etc.). Evidentment, aquesta tendència no és exclusiva del jovent moianès, sinó que sembla generalitzada i resulta avalada per les dades, que indiquen com el percentatge de nois que nega l'existència de la violència de gènere i el considera un invent ideològic ha passat del 12% l'any 2020 al 20% l'any 2021 (Barómetro Juventud y Género, 2021).

Pel que fa a la discriminació vers la població migrada i el racisme, per part del jovent existeix la creença generalitzada de que no és un problema present, especialment, en espais compartits com l'institut i entre les franges més joves. Així es manifesta habitualment en les intervencions durant les sessions grupals amb joves. Ara bé, aquesta expressió contrasta amb que sí es percep una certa falta de cohesió i contacte en els grups més adults en l'espai general de Moià. És interessant observant com existeix la tendència a rebutjar el racisme com una actitud present en el grup immediat però sí se'l percep en la societat. A més, aquesta aparent negació de racisme contrasta molt i queda qüestionada per l'alta pervivència d'expressions racistes i xenòfobes en la interacció entre joves. Unes expressions que són justificades com a bromes o mancades de voluntat lesiva però que normalitzen una mena de racisme banal. En termes quantitatius, aquesta qüestió es tradueix en un escenari molt dividit respecte a la idea de si existeix igualtat d'oportunitats entre persones migrades i autòctones. Com en el cas de la igualtat de gènere, el medi mostra diferències molt sensibles. Així, en les

enquestes presencials respostes per alumnat de l'ESO, un 36% de joves considera que sí, en front a un 23% que creu que no. Novament, la opció de desconeixença o no posicionament és majoritària, amb un 41%. Per contra, en el cas de les respostes recollides per xarxes i obertes a tot el col·lectiu de joves, els resultats s'inverteixen i el percentatge de joves que considera que no hi ha les mateixes oportunitats augmenta fins al 72%. Això sembla reforçar la idea de l'existència d'un biaix en l'autopercepció del racisme per part dels grups més joves que s'ha assenyalat.

2.4. Anàlisi de les polítiques de joventut locals

2.4.1. Recollida de la informació

La informació utilitzada per tal d'analitzar les polítiques de joventut locals desenvolupades durant els darrers anys prové, bàsicament, de dues fonts. D'una banda, del testimoni del personal professional de l'àmbit de joventut i de la seva experiència a partir del treball realitzat dia a dia. De l'altra, del testimoni escrit que consta en la diferent documentació consultada. A banda dels informes i escrits de caràcter intern, el gruix de la informació prové dels següents documents:

- Pla Local de Joventut 2018-2021 (juny 2018)
- Informe de seguiment i propostes de millora Espai Jove la Pólvora (desembre 2019)
- Propostes de dinamització juvenil 2020 (gener 2020)
- Document de presentació de la Taula de Joventut de Moià (març 2021)
- Projecte de diversificació de les persones usuàries de l'Espai Jove La Pólvora (desembre 2021)
- Pla de comunicació de l'Espai Jove La Pólvora (desembre 2022)

2.4.2. Síntesi de la informació obtinguda

Per presentar l'anàlisi de les polítiques locals de joventut en el seu conjunt i d'una manera resumida, el més convenient és estructurar la informació per espais o àmbits de treball i, al mateix temps, seguir un criteri cronològic en la seva exposició.

Un primer àmbit sobre les polítiques realitzades és el que concerneix a la pròpia estructura del servei de joventut. Com ja s'ha explicat en l'apartat d'antecedents, l'organització interna ha experimentat alguns canvis des de l'aprovació de l'anterior PLJ. Principalment, es va passar d'una primera etapa (2018-2020) en que el servei directe estava contractat a una empresa externa a una segona etapa en que s'ha realitzat per part del personal propi de l'Ajuntament (2020-2022). Aquesta reorientació va anar acompanyada de la substitució de la figura d'una dinamitzadora juvenil per la d'un tècnic de joventut que es va incorporar a la plantilla municipal. El canvi de figures ha permès complementar les funcions de dinamització amb altres tasques de perfil més organitzatiu i estratègic. A més, el fet de no dependre d'una empresa externa per la proporció del servei ha permès reforçar la coordinació amb el conjunt de l'àrea d'atenció a persones. Aquesta decisió s'entén com una aposta per reforçar gradualment el servei de joventut. El principal obstacle per aquest reforçament ha estat i continua sent, però, la limitació de recursos de què es disposa. La dedicació a mitja jornada del tècnic de joventut ha

demonstrat ser insuficient per poder abordar tots els projectes que s'han engegat, i el suport al servei de joventut per part la tècnica d'atenció a persones no pot incrementar-se més ja que disposa de funcions en moltes altres àrees. Amb tot, malgrat aquesta limitació de recursos s'ha fet el possible durant aquest anys per reforçar el servei amb la incorporació d'altres figures de suport com l'educadora de medi obert en diferents finestres temporals.

El següent àmbit que cal destacar és el de l'Espai Jove La Pólvora. De fet, aquest va ser l'àmbit protagonista durant el primer període d'aplicació del PLJ de 2018 i a ell es van dedicar els principals esforços. Així, el 2018 es va culminar el procés de transformació i habilitació del que actualment és l'equipament municipal destinat a joventut. Això va comportar un canvi en el projecte que s'hi duia a terme i del model de gestió de l'espai. Es va passar d'un model basat en la cessió de l'espai a un col·lectiu que gestionava el projecte anomenat Ateneu La Pólvora a un model de gestió directa per part de l'administració local, que va convertir l'espai en un equipament juvenil anomenat Espai Jove La Pólvora. Val a dir que aquest procés va generar controvèrsia en el seu moment, especialment, entre les persones vinculades a l'anterior projecte, que van mostrar-se en desacord amb com es va fer tot el procés i que defensaven mantenir l'existència del projecte que representava l'Ateneu La Pólvora. Cal tenir en compte que l'Ateneu portava en funcionament més d'una dècada i que, malgrat haver patit alguns alts i baixos en les darreres etapes que dificultaven el relleu i la continuïtat del projecte, continuava gaudint d'un fort arrelament local. Sigui com sigui, el cert és que el canvi ha possibilitat l'existència a Moià d'un espai que ofereix un servei públic i gratuït a tot el jovent de Moià. La transició de l'ús de l'espai va comportar també la necessitat de fer obres per tal d'adaptar-se als requisits d'un equipament juvenil. Aquestes obres es van dur a terme al llarg de l'any 2018 gràcies al treball de la brigada municipal i a la implicació de joves que van participar voluntàriament al camp de treball que es va organitzar durant l'estiu de 2018.

L'equipament va obrir les portes com a Espai Jove La Pólvora el mes de març de l'any 2019. La persona encarregada de liderar el projecte va ser la dinamitzadora juvenil, que s'encarregava a de la gestió directa de l'equipament. L'Espai obria tres tardes a la setmana i comptava amb recursos a disposició del jovent com jocs de taula, un futbolí, material esportiu, etc. A més, la dinamitzadora va dur a terme una tasca ingent per omplir l'espai d'activitats que captessin l'atenció dels diferents joves de Moià i dotessin al projecte d'Espai Jove d'un contingut socioeducatiu. Així, es van dur a terme tallers de jocs de taula, de serigrafia feminista, de *body paint*, de bricolatge, de robòtica, de cuina, xerrades sobre mobilitat internacional, i un llarg etc. Durant aquesta primera etapa, l'equipament proporcionava servei a una mitjana aproximada d'entre 10 i 14 joves per tarda, segons el mes.

Com ja s'ha dit repetidament, la irrupció de la pandèmia va trencar aquesta dinàmica. La seva afectació pel que fa a l'Espai Jove va ser molt directa, ja que va comportar-ne el tancament. Durant l'estiu de 2020, tot i la reducció parcial d'algunes restriccions després de la fi de la primera onada, es va mantenir tancat l'equipament i les actuacions juvenils es van dur a terme a l'aire lliure. Es van organitzar algunes activitats d'acord amb les possibilitats que oferia la conjuntura com, per exemple, un *escape room* a l'aire lliure o un *paintball*. A l'octubre de 2020, malgrat la incorporació del nou tècnic de joventut es va haver de mantenir l'Espai Jove tancat davant la irrupció de la segona

onada i es van haver de cancel·lar les activitats previstes per la Castanyada. No va ser fins al desembre d'aquell any que es va poder tornar a dur a terme una activitat a l'Espai Jove. Va ser un joc de pistes a l'estil d'un *escape room* creat amb recursos propis i plantejat a partir de l'aforament màxim permès, limitat a sis persones. L'inici de 2021 va continuar el tancament fruit de la concatenació de les diferents onades de pandèmia. Això sí, tot aquest període de paràlisi va aprofitar-se per dur a terme inversions i transformacions en l'espai, pensant en el seu futur ús. Així, es va substituir el futbolí vell, es va renovar l'estoc de jocs de taula, es va equipar l'Espai Jove amb un projector, ordinadors i alguns electrodomèstics, es van adquirir materials per fer bricolatge o pintar murals, i també es va millorar l'acústica i la il·luminació amb la instal·lació de cortinatges. Durant l'estiu d'aquell any es va poder dur a terme un camp d'estiu voluntari en què van participar vuit joves que van donar un nou impuls a l'espai habilitant una nova sala i duent a terme altres projectes.

Finalment, a partir de l'octubre de 2021 es va poder reobrir l'equipament juvenil. Es va ampliar l'horari obrint quatre dies a la setmana en comptes de tres. Degut al hiat forçós de més d'un any i mig, tots els esforços inicials van centrar-se en tornar a ubicar l'equipament en l'imaginari col·lectiu del jovent de Moià. L'acostament de joves va tenir un caràcter progressiu però més ràpid del previst i, a finals d'any, l'afluència mitjana de joves a l'Espai Jove superava la vintena per tarda. Malgrat aquesta tendència, el rebrot del virus a finals d'any va comportar un nou tancament de l'espai tot i que, en aquesta ocasió, va durar només un mes. La reobertura va fer-se sota noves mesures de prevenció i va restringir-se l'afluència, de manera que va minvar una mica respecte la mitjana anterior. El principal problema que es va detectar en aquesta etapa de reobertura va ser la manca de diversitat quant al perfil dels i les joves usuàries de l'Espai. Generalment, els perfils assistents de manera regular es caracteritzaven per 1) ser nois, 2) tenir poc interès pel contingut socioeducatiu de l'espai fent ús únicament del material esportiu gratuït (en especial, del futbolí) i 3) no tenir voluntat d'implicar-se en la gestió o el manteniment de l'Espai Jove. Una segona problemàtica apareguda més tard va ser la presència habitual de persones en una edat més pròpia de la infància que de la joventut. Aquests infants, a més de no encaixar en el projecte de l'Espai Jove degut a la seva edat, presentaven conductes disruptives en la convivència de l'espai. De resultes de tot plegat, hi ha hagut dificultats a l'hora d'intentar atraure altres perfils de joves, que llegeixen l'Espai Jove La Pólvora com un espai poc atractiu o no prou segur. Amb l'objectiu de revertir aquesta situació, des de la primavera de 2022 es va treballar en un replantejament del projecte de l'Espai Jove encarat a diversificar el perfil de joves a partir d'una oferta d'activitats variada pautat els usos de l'espai segons el dia de la setmana. Coincidint amb el tercer trimestre acadèmic es va fer un primer assaig d'aquest model amb uns resultats suficientment satisfactoris quant a la limitació d'algunes de les problemàtiques més urgents detectades i a l'apropament d'un nou perfil de joves amb més implicació. En aquest sentit, l'aposta per aquest nou curs és donar continuïtat a aquest plantejament i reforçar el programa d'activitats. Es pressuposa, a més, que la nova etapa no haurà d'afrontar la discontinuïtat que va comportar la pandèmia i que va llastrar els esforços dedicats a dinamitzar l'Espai Jove La Pólvora.

D'altra banda, una altra dimensió a contemplar és que l'Espai Jove La Pólvora és, alhora, la seu central de l'Oficina Jove del Moianès. Aquesta Oficina Jove té la particularitat de tenir una estructura itinerant per tal d'oferir servei a la resta de municipis de la comarca que, per les seves reduïdes dimensions, no disposen de servei de

joventut propi ni d'equipament juvenil (amb l'excepció de Castellterçol, que disposa del SIOAJ el Kastell). Tanmateix, l'Espai Jove actua com la seu central, pel que s'hi troben, de manera permanent, els recursos i serveis d'informació i assessorament en matèria educativa, laboral o de salut que ofereix l'Oficina Jove. Així mateix, el servei local de joventut es coordina amb l'Oficina Jove del Moianès per dur a terme les actuacions en els eixos de salut i d'emancipació a partir dels recursos que l'Oficina Jove ofereix (tallers de l'XNEJ en aquests àmbits, formacions, servei d'orientació, etc.).

Més enllà de l'equipament juvenil, un espai estratègic d'actuació que ha vist reforçada encara més la seva rellevància durant aquest període és l'INS Moianès. Així, com s'ha apuntat anteriorment, ha demostrat ser un espai segur en el qual s'han pogut dur a terme tallers i actuacions amb l'alumnat. En certa manera, la lògica imposada per la pandèmia ha estat la dels vasos comunicants pel que, a mesura que ha disminuït la possibilitat de dur a terme el servei a l'Espai Jove La Pólvora, han augmentat els esforços dedicats a actuar a l'institut. Cal posar en valor que la coordinació amb tot l'equip de l'institut s'ha vist reforçada curs rere curs i ha permès desenvolupar sinèrgies de col·laboració que ambdues parts (institut i ajuntament) valoren molt positivament. Entre els projectes i línies d'actuació dutes a terme destaquen: la realització de tallers (s'han fet sobre diversos temes i amb tots els cursos), creació d'un espai de treball amb el PFI a l'Espai Jove, cessió de l'Espai Jove per als assajos de teatre de l'Aula Oberta, crear el conveni amb l'institut per a la realització del servei comunitari a l'Espai Jove i a la Fira del Tió, participació activa en la comissió d'igualtat i convivència del centre per tal d'abordar la celebració de dates com el 25N o el 8M i campanyes de sensibilització contra l'assetjament escolar, coordinació amb l'equip directiu i docent, reunions amb els delegats i delegades de cada curs i traspàs d'informació periòdica a través d'aquestes figures, visita a les hores de tutoria per explicar alguns projectes, etc. El resultat de tot això és haver reforçat el vincle amb joves a través del treball a les aules i millorar molt el coneixement que tenen sobre el servei de joventut local i els seus referents. Malgrat la remissió de les restriccions de la pandèmia, s'ha decidit mantenir l'aposta per mantenir un perfil d'actuació alt a l'institut atenent els bons resultats obtinguts.

El PLJ de 2018 contemplava una estructura organitzativa per a cadascun dels quatre eixos de treball. Paral·lelament, també apostava per la creació d'un espai de coordinació conjunt. Els canvis produïts arran de la nova legislatura i de la irrupció de la pandèmia, tal i com s'ha assenyalat en l'apartat d'antecedents, van redibuixar notablement el mapa previst. Així, es va decidir optar per una simplificació de l'estructura proposada en el PLJ potenciant un únic espai de coordinació. Aquest espai és la Taula de Joventut de Moià, sorgida finalment el març de 2021. La Taula de Joventut es planteja com un espai de participació ciutadana i de gestió sociocomunitària de les polítiques de joventut. La conformen tots els agents relacionats amb l'àmbit de la joventut, incloent professionals, entitats juvenils i també el mateix jovent. Les seves funcions són diverses però en destaquen principalment dues. La primera és la d'impulsar actuacions concretes en algun dels eixos temàtics plantejats al PLJ. La segona és actuar com un espai de coordinació i compartició d'informació i recursos. Aquest primer cicle ha estat orientat a consolidar la seva estructura i reforçar especialment la participació directa del jovent, però tot i així s'han pogut impulsar algunes actuacions rellevants. Per exemple, l'octubre de 2021 es va organitzar des de la Taula de Joventut la 1a Jornada de Salut Juvenil de Moià, amb tot un programa d'activitats al llarg d'un cap de setmana. També es va impulsar el Carnestoltes jove de 2022 amb un seguit de propostes que projectaven un

model participatiu i saludable de festa. En aquest sentit, una altra de les línies de treball que s'impulsen des de la Taula de Joventut són, precisament, les campanyes de conscienciació que es fan per a Carnestoltes i Festa Major, potenciant cada cop més un model participatiu en el seu disseny i execució. La idea de les campanyes és avançar cap a un model de festa que minimitzi riscos en diverses qüestions (violències masclistes i lgtbifòbiques, consums de risc d'alcohol i drogues, vandalisme, discriminació, etc.). Aquestes campanyes són reforçades amb iniciatives coordinades des de joventut com el repartiment gratuït d'aigües a joves, l'oferiment de materials i formació a les entitats que obren barres o l'impuls del Punt Lila (que ha estat cada cop més present, passant d'una única nit l'any 2020 a la totalitat de les cinc nits a la darrera Festa Major de 2022). Totes aquestes mesures es coordinen també amb les àrees de joventut i d'igualtat del Consell Comarcal per tal de complementar-se amb les actuacions impulsades des d'aquests àmbits com, per exemple, la ja citada campanya "fem oci segur" i el Protocol davant les violències masclistes i lgtbifòbiques en espais públics d'oci a la comarca del Moianès.

Però potser la iniciativa més destacada dins d'aquesta línia de treball per avançar cap a models de festa més inclusius i satisfactoris per al conjunt de joves de Moià, és l'impuls de processos participatius per decidir-ne la programació. Així, des de l'any 2021 s'ha decidit apostar per la organització d'un procés participatiu obert al jovent de Moià per tal que decideixin quines activitats han de conformar el programa juvenil de la festa. El concepte de participació des del que es treballa és integral. És a dir, es fa una crida al jovent a poder participar en les diferents fases en que s'articula el procés: la recollida de propostes, la seva votació per escollir quines s'incorporen al programa i, finalment, la organització de les activitats escollides. Si bé aquesta darrera fase d'organització presenta molt de marge de millora, les altres dues fases compten amb una notable resposta per part dels i les joves, que es xifra en centenars de propostes i vots emesos.

L'últim àmbit a destacar en el desplegament de les polítiques de joventut locals durant aquests anys ha estat el de la coordinació amb la resta d'agents juvenils. Així, a banda dels contactes establerts a través de la Taula de Joventut, s'ha mantingut reunions amb les entitats juvenils, traslladant propostes de col·laboració i vetllant per mantenir una bona comunicació per tal de recollir les seves demandes. També s'ha mantingut relació amb els agents que guarden relació amb l'àmbit juvenil des d'un nivell professional o de convivència. Així, a part de la coordinació ja citada amb l'institut, s'ha mantingut coordinació amb les educadores socials locals i comarcals, amb els cossos policials i amb la Biblioteca Municipal, amb qui es mantenen línies de col·laboració tant a nivell d'organització d'activitats com de préstec de materials per a l'Espai Jove. Però si amb algun àmbit la coordinació ha estat especialment directa i constant és amb el servei de joventut comarcal, que ha prestat suport permanent a les actuacions realitzades i amb qui s'han organitzat conjuntament diverses activitats. Al mateix temps, des del servei local de joventut s'ha participat activament en la taula tècnica comarcal de joventut, que agrupa les figures professionals dedicades als serveis de joventut locals. Com a resultat de tota aquesta dinàmica de treball coordinat s'ha col·laborat en la difusió d'iniciatives impulsades des del Consell Comarcal com les campanyes "fem oci segur" (relacionada amb la prevenció i reducció de riscos en el consum de substàncies), "al Moianès ens respectem" (vinculada a l'abordatge de les violències i l'assetjament escolar) o bé de projectes com "l'espai per tu", un espai de suport psicològic adreçat a joves. Al mateix

temps, també s'ha participat activament en l'elaboració i gestió de plans de diversos plans i protocols a nivell comarcal i en els òrgans de gestió que se n'han derivat.

2.5. Conclusions de la diagnosi

En aquest apartat es pretén presentar un resum de la informació rellevant recollida al llarg d'aquest capítol. Aquest resum ha de ser sintètic i ha d'apuntar les qüestions a les que cal donar resposta a partir d'aquest nou PLJ. Per tant, s'ha optat per adoptar una exposició en punts que reculli, d'una banda, aspectes generals que es desprenen de la diagnosi, i de l'altra, necessitats específiques de cadascun dels cinc àmbits en que s'ha articulat l'anàlisi. Així doncs, de la diagnosi feta es desprèn el següent:

Conclusions de caràcter general

- Existeixen necessitats de caràcter estructural que es mantenen respecte l'anterior PLJ i que no han canviat o, si ho han fet, ha estat per empitjorar les perspectives i la urgència d'abordar-les. En són exemple, la manca de transport públic, les condicions laborals, l'accés a l'habitatge, la salut mental, etc.
- A l'hora, a partir d'aquestes necessitats estructurals hi ha demandes més específiques segons les franges d'edat o bé d'acord als grups d'afinitat i filiació. Per exemple, la problemàtica del transport públic és més emfatitzada pels grups més joves degut a la seva major dependència. O bé, l'oci i el lleure resulta una demanda comuna però varia en les seves formes de concreció segons els grups de joves i els seus gustos i hàbits.
- Les demandes expressades xoquen amb una limitació de les capacitats de l'administració local per fer front a determinades demandes per falta de recursos o àmbits competencials (les més estructurals). Tanmateix, això no pot ser coartada per la inacció i cal exprimir al màxim el marge propi apostant per:
 - o Reforçar els recursos destinats a les polítiques de joventut, especialment, en termes d'equip de treball. Incrementar la capacitat de treball també és una forma d'estalviar recursos econòmics ja que augmenta la capacitat d'assumir tasques i evita haver de recórrer sempre a tercers.
 - o Buscar fórmules que, dins les limitacions existents, permetin abordar les problemàtiques o algunes de les seves manifestacions més locals. La col·laboració amb altres administracions supramunicipals (especialment, amb el Consell Comarcal) i amb entitats i agents del territori pot permetre optimitzar recursos i trobar vies que superin les mancances.
- Per abordar les demandes i necessitats detectades, la classificació en 4 eixos temàtics d'actuació que es feia en el PLJ 2018 segueix sent vàlida i operativa.
- No obstant, cal complementar l'esquema de treball incorporant altres elements estratègics que intervenen a l'hora de desenvolupar actuacions. Els eixos temàtics poden adoptar tipologies d'actuació molt diferents i desenvolupar-se en diferents espais i amb diferents agents, pel que es fa necessari contemplar aquests aspectes per tal que els projectes i accions que es desenvolupin tinguin el màxim sentit estratègic.

Conclusions específiques de cada àmbit

Condicions materials:

- La precarietat és generalitzada entre el jovent i representa un factor de risc per a la resta d'àmbits (salut, participació, oci, educació...).
- Cal donar a conèixer els serveis d'assessorament existents al territori, especialment els de l'Oficina Jove del Moianès.
- Necessitat estratègica d'apostar per nous sectors que generin ocupació de qualitat i fixin el jovent al territori.
- El transport és un gran repte transversal que té afectació en molts altres àmbits. És necessari buscar formes creatives de donar solució a les franges més joves que en depenen.

Educació:

- Existeix una forta demanda per ampliar l'oferta formativa. Aquesta ampliació també resultaria una decisió estratègica de cara a fixar joves al territori.
- Cal coordinar-se amb els agents educatius (especialment, escoles i institut) per tal de reforçar un model educatiu 360º i amb perspectiva sociocomunitària. D'aquesta manera, s'han de poder abordar millor les problemàtiques detectades que afecten a la convivència.
- S'han de reforçar els serveis d'assessorament i suport educatiu, creant nous espais i facilitant l'accés als serveis.

Salut i benestar emocional:

- La salut mental ha empitjorat i requereix treballar-se potenciant factors de protecció (espais d'atenció i escolta, activitats que generin benestar i cohesió, foment dels hàbits saludables, etc.). Atenent el risc crític d'aquesta qüestió, emergeix com una prioritat a treballar.
- Ser jove es demostra com un factor de risc a nivell de salut mental degut a la precarietat de les condicions de vida. Ser dona també constitueix un factor de risc. Per tant, la intersecció jove/dona representa un doble risc.
- Mojà i el Moianès tenen algunes especificitats quant als patrons de diagnosi de trastorns mentals que val la pena tenir en compte per si cal iniciar alguna línia de treball particular.
- Els consums problemàtics de substàncies generen malestar entre el jovent. Hi ha un clar predomini de l'alcohol quant a presència i normalització. És necessari que l'abordatge es basi en una perspectiva preventiva i coordinada amb la resta d'agents.
- Tot i que no centra una preocupació entre el propi jovent, els hàbits alimentaris sí preocupen als entorns familiars i als agents professionals que treballen amb joves. Establir coordinació amb professionals de la nutrició del propi CAP i amb el programa Salut-escola pot ser una bona manera d'abordar la qüestió.
- Els usos de pantalles i el consum de begudes energètiques representen problemàtiques emergents i que afecten a franges molt joves.

Oci i Lleure:

- Existeix un gran consens entre el jovent respecte a la manca d'espais d'oci. L'Espai Jove ha de ser capaç de donar resposta parcial a aquesta demanda

resultant un espai de referència per al màxim possible de joves. És crucial desenvolupar un model capaç de diversificar el perfil de persones usuàries i que aposti per la participació directa del jovent en la seva gestió.

- Cal ampliar la oferta d'activitats d'oci i lleure, especialment en l'àmbit nocturn. També resulta d'interès per al jovent reforçar les activitats esportives i artístiques.
- L'increment de les propostes d'oci i lleure ha de respondre als diferents perfils de joves. És important intentar donar cobertura a la diversitat enlloc de focalitzar-se en allò que està més estès per més que garanteixi l'èxit d'afluència. A més, aquesta oferta ha d'incorporar contingut socioeducatiu en formats atractius però que resultin compatibles amb el model de lleure i festa cap al que es vol avançar.

Participació, comunitat i valors socials:

- Preocupa el desarrelament del jovent respecte a la vida social del poble i la seva marxa del territori.
- És necessari reforçar el teixit associatiu juvenil local. Això passa per reforçar la col·laboració amb les entitats existents, fomentant actuacions conjuntes i facilitant assessorament, recursos i formacions. També requereix de fomentar el sorgiment de noves associacions que captin interessos compartits pels i les joves.
- Cal apostar per la participació directa dels i les joves en els espais comunitaris a l'hora d'abordar problemàtiques socials des d'una perspectiva que fomenti la cohesió social i els valors d'inclusió i justícia social. És crucial incorporar el rebuig a qualsevol forma de discriminació en totes les actuacions que s'impulsin.
- Les discriminacions per motiu masclista i lgtbifòbic generen especial preocupació i mostren encara prevalença entre els joves. És necessari continuar aprofundint en la coeducació i la perspectiva de gènere per sensibilitzar sobre aquesta problemàtica.

ANÀLISI FODA DE LA DIAGNOSI

FORTALESES

- Dinàmica ascendent els darrers anys, amb resultats positius
- Reconeixement i valoració positiva entre el jovent dels referents locals de joventut
- Existència d'un espai de participació amb agents juvenils: Taula de Joventut
- Coordinació permanent amb agents claus (Servei comarcal de joventut, INS Moianès, etc.)
- Identificació de grups de joves amb interès en participar en l'Espai Jove i altres iniciatives

OPORTUNITATS

- Apostar pel reforç del servei de joventut i a consolidació d'un equip de treball motivat i amb visió compartida
- Finançament creixent els propers anys a través del contracte programa del Departament de Drets Socials
- Existència de serveis i recursos infrautilitzats per desoneixement amb potencial per donar resposta a determinades necessitats del jovent (per exemple, serveis de l'Oficina Jove)
- Creixement demogràfic comarcal i desplegament d'estructures al territori

DEBILITATS

- Disponibilitat limitada de recursos econòmics i humans
- Limitacions competencials a l'hora d'abordar algunes problemàtiques (transport, educació, habitatge, etc.)
- Manca de serveis especialitzats propis per abordar a nivell juvenil algunes qüestions específiques recollides com a preocupacions (salut mental, violències masclistes, adiccions, etc.)

AMENACES

- Situacions que poden generar una discontinuïtat en el servei que trenqui les dinàmiques engegades (rebrot pandèmic, finalització de contractes i canvis en el personal, etc.)
- Risc de desarrelament del jovent davant la falta d'oportunitats a Moià i la comarca
- Possible falta de relleu jove en el teixit associatiu local
- Efectes de la crisi derivada de la COVID19 amb efectes crítics en àmbits com l'economia o la salut mental, entre altres
- Auge general dels discursos discriminatoris i d'extrema dreta que emparen actituds masclistes, racistes, lgtbifòbiques, classistes, etc.

Quadre 2 – Anàlisi FODA de la diagnosi (Font: elaboració pròpia)

3. DISSENY DEL PLA

3.1. Plantejament conceptual: eixos temàtics, espais d'actuació, projectes i principis metodològics transversals

La proposta d'actuació d'aquest Pla local de joventut 2022-2025 s'articula al voltant d'un seguit de conceptes interrelacionats que, si bé no tenen un grau d'elaboració i complexitat remarcable per sí mateixos, poden resultar confosos si no s'interpreten en el sentit conjunt de tota la proposta. Així doncs, abans d'entrar a definir objectius i enumerar actuacions, resulta convenient dedicar un apartat a descriure el marc conceptual del què parteix el disseny del pla.

En primer lloc, hi ha els **eixos temàtics**. Aquests eixos representen les grans línies de treball a abordar i agrupen un conjunt de temes i problemàtiques que comparteixen un mateix camp semàntic. En l'anterior pla de joventut ja es definien quatre línies o eixos d'actuació:

- Dinamització juvenil
- Gestió emocional, salut i família
- Emancipació
- Civisme Jove

Aquests quatre eixos han estructurat els esforços desenvolupats des del servei de joventut aquests darrers anys i, tal i com s'ha apuntat en les conclusions de la diagnosi, es considera que segueixen sent vigents com a grans temàtiques a treballar. Això sí, resulta convenient fer una actualització de les fites a assolir i de les qüestions i problemàtiques que han d'abordar-se en cadascun d'aquests eixos. Per exemple, l'impacte de la pandèmia s'ha de fer notar en el plantejament de tots els eixos i, en especial, del que tracta la qüestió de la salut. D'altra banda, la preocupació per la participació del jove en el teixit social del poble o de la sensibilització envers valors com els del feminisme, la sostenibilitat o el rebuig de les discriminacions transcendeixen el sentit estricte que té el concepte de civisme. Al mateix temps, la pròpia noció de civisme ha adquirit al llarg dels darrers anys una certa connotació repressiva que la fa refractària i poc atractiva entre molts grups de joves. Per això, s'ha optat per substituir el nom d'aquest eix per ajustar millor el seu camp d'actuació a les necessitats detectades. Així doncs, els quatre eixos del pla 2022-2025 són:

- Dinamització juvenil
- Salut i benestar psicoemocional
- Emancipació
- Àmbit social i comunitari³⁰.

Un concepte nou que incorpora aquest pla és el dels **espais d'actuació**. D'una manera molt esquemàtica podria considerar-se que, mentre que els eixos temàtics definien el *què* treballar, els espais d'actuació farien referència a l'*on* treballar-ho. És a dir, per espais d'actuació s'entenen aquells escenaris (físics o no) en els què es desenvolupen les diferents actuacions de les polítiques de joventut locals. Amb la definició d'aquests

³⁰ De fet, durant els darrers anys ja s'ha tendit a emprar aquest nom alhora de fer referència a aquest quart eix. Per exemple, així figura mencionat en els documents "Propostes de dinamització juvenil 2020" (gener de 2020) i al document "Presentació de la Taula de Joventut de Moià" (març de 2021).

espais vol subratllar-se el pes que poden tenir les seves característiques específiques a l'hora de de dur a terme una determinada actuació. La relació dels i les joves amb cadascun dels espais contemplats no és la mateixa i, per tant, la tipologia d'actuació que convé dur a terme en un o altre escenari ha d'adaptar-se a aquest factor. Al mateix temps, els agents implicats en cada cas són substancialment diferents i, per tant, el model de gestió també ho serà, requerint un major o menor grau de coordinació amb tercers. Així doncs, els espais d'actuació preferents que s'han identificat són quatre:

- Espai Jove La Pólvora
- INS Moianès
- Taula de Joventut
- Coordinació en l'àmbit comarcal i territorial

De la interacció entre els eixos temàtics i els espais d'actuació es deriven les diferents actuacions, iniciatives o projectes a implementar. Les accions o **actuacions** serien la unitat bàsica del desplegament de les polítiques de joventut. La seva tipologia i format poden ser enormement variades: puntuals o periòdiques, reactives o anticipades, focalitzades a un públic concret o de caràcter obert, virtuals o presencials, informatives o interactives, etc. Si les actuacions s'enllacen en un temps determinat amb algun propòsit o objectiu a assolir s'anomenen **projectes**. Així, tot i que en aquest apartat del PLJ es farà referència continuada a actuacions i projectes, els termes s'empraran per defecte en un sentit genèric ja que no es pretén fer una previsió de totes les actuacions i projectes que han de desenvolupar-se els propers quatre anys. De fet, un dels aprenentatges fets durant el darrer cicle és que, per a que el contingut del PLJ resulti útil, cal deixar marge per a que el personal professional de l'àmbit de joventut adaptin la seva concreció als canvis d'escenari que puguin donar-se. Per tant, només es mencionaran actuacions o projectes concrets quan aquests tinguin una clara finalitat estratègica o bé a l'hora d'enumerar possibles exemples que encaixarien amb un determinat eix o espai de treball.

El darrer element del marc conceptual d'aquest bloc és el de **principis metodològics transversals**. Aquesta idea recull el seguit de criteris qualitius (*principis*) que es volen integrar al procés de treball (*metodològics*) per impulsar totes les accions que es duguin a terme, amb independència de l'eix temàtic o l'espai d'actuació (*transversals*). Aquests criteris s'han seleccionat en base a l'interès detectat en la diagnosi i també són quatre:

- Participació
- Coeducació
- Perspectiva preventiva
- Transversalitat

3.2. Eixos temàtics

En aquest punt es descriuran els aspectes que integren cadascuna de les quatre línies o eixos temàtics definits i seus els objectius, tant generals com específics.

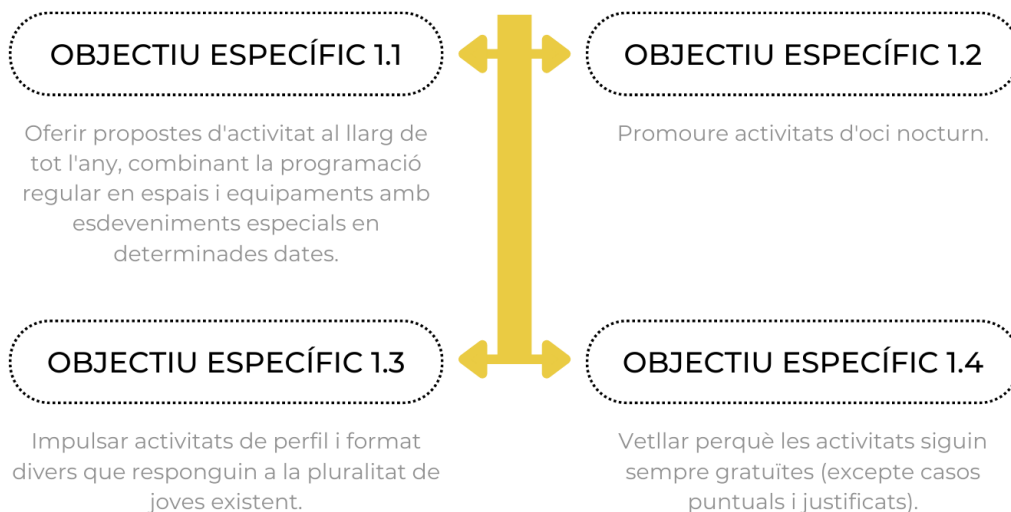
El primer eix temàtic és el de la **Dinamització juvenil**. S'entén que formen part d'aquest eix totes aquelles activitats recreatives o d'entreteniment adreçades al jovent amb la finalitat principal de que les gaudeixi. Evidentment, aquestes activitats poden tenir també un missatge social o un rerefons educatiu (de fet, aquest valor afegit és altament

desitjable), però la finalitat última és la satisfacció i el benestar de les persones participants. És un eix, per tant, amb una enorme amplitud quant a temes i formats en els que hi encaixen totes les propostes relacionades amb l'oci, el lleure o la cultura. Així, en podrien ser exemples actuacions com projeccions de pel·lícules, jornades de jocs de taula, excursions a parcs temàtics, exposicions, concerts, tornejos de videojocs, concursos online, tallers de cuina, etc. En base a la diagnosi feta, els objectius en aquest eix són:

DINAMITZACIÓ JUVENIL

OBJECTIU GENERAL 1

Confeccionar una oferta d'activitats adreçades als i les joves de Moià que resultin accessibles i atractives

OBJECTIU GENERAL 2

Reforçar l'oferta d'espais d'oci públics adreçats al jovent.

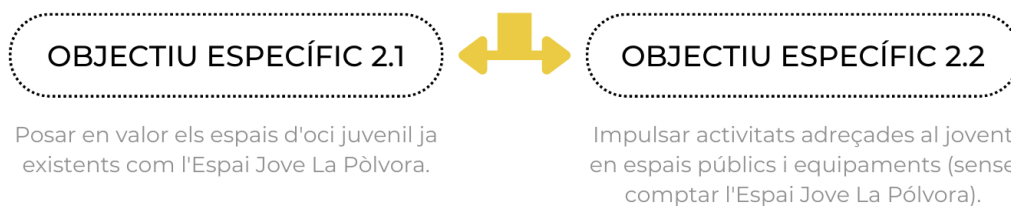

Figura 1 – Objectius eix temàtic Dinamització (Font: elaboració pròpia)

El segon eix temàtic és el de **Salut i benestar psicoemocional**. El seu nom s'ha modificat respecte a l'anterior pla per dues raons. La primera és reforçar la dimensió de la salut mental juvenil degut a la preocupació creixent arran de la pandèmia. Així, no es tracta ja d'abordar la gestió de les emocions, sinó el benestar psicoemocional en sí. D'altra banda, s'ha eliminat l'explicitació a les famílies, ja que sí bé són un agent fonamental, no deixen de representar el públic indirecte de les polítiques de joventut i, per tant, s'ha volgut emfatitzar el protagonisme dels i les joves. Al marge del títol, aquesta línia d'actuació aborda totes les qüestions relacionades amb la salut juvenil, ja

SALUT I BENESTAR PSICOEMOCIONAL

OBJECTIU GENERAL 1

Fomentar factors de protecció en l'àmbit de la salut mental juvenil.

OBJECTIU GENERAL 2

Promoure hàbits saludables entre els i les joves.

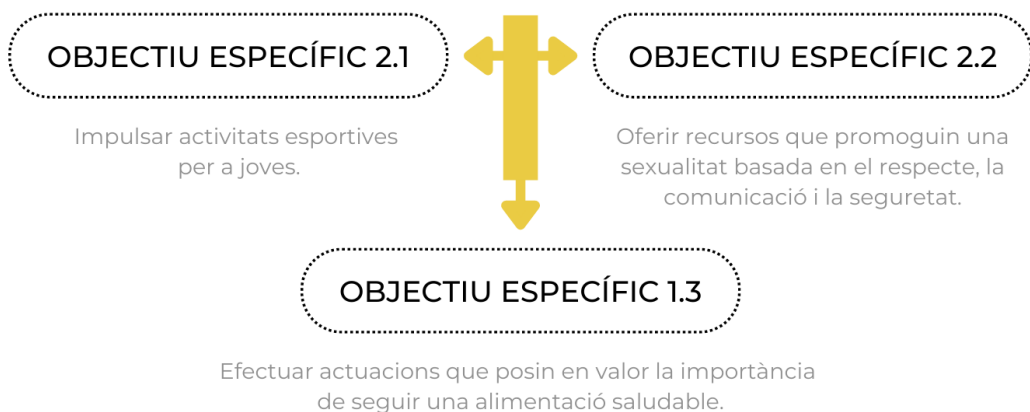

Figura 2.1 – Objectius eix temàtic Salut i benestar psicoemocional (I) (Font: elaboració pròpia)

OBJECTIU GENERAL 3

Prevenir i sensibilitzar el jovent sobre conductes de risc i addiccions

Figura 2.2 – Objectius eix temàtic Salut i benestar psicoemocional (II) (Font: elaboració pròpia)

sigui a una escala particular o pública. Inclou tant el foment d'hàbits saludables i de la cura de la pròpia salut com l'abordatge de les situacions de risc o de les problemàtiques que impacten negativament en la salut del jovent. D'acord amb els reptes recollits a la diagnosi, els objectius en aquest apareixen exposats a les figures 2.1 i 2.2.

L'**emancipació** representa el tercer eix temàtic i és, segurament, el més complex d'abordar des de la lògica d'un PLJ. La principal dificultat radica en que és un àmbit que fa referència a problemes estructurals d'una dimensió que, en la majoria de casos, sobrepassa els àmbits competencials no només de l'àrea de joventut, sinó de la mateixa administració local. Amb tot però, és un eix absolutament central ja que fa referència a qüestions especialment sensibles com la inserció laboral, l'accés a l'habitatge, l'educació o la mobilitat. És a dir, elements que configuren el que a la diagnosi s'ha definit com condicions materials d'existència del jovent i que, en darrera instància, són les que defineixen el trànsit de la joventut a l'adulthood. Per tot plegat, cal assumir el repte d'abordar aquest eix d'una manera que conjumini necessitats objectives i possibilitats reals d'actuació, identificant les àrees sobre les què es pot incidir des del servei local de joventut de manera efectiva per tal de millorar les condicions de vida del jovent i les seves perspectives d'emancipació i autonomia. Així doncs, partint d'aquesta premissa, els objectius definits per aquest eix apareixen exposats a la pàgina següent, a la figura 3.

EMANCIPACIÓ

OBJECTIU GENERAL 1

Promoure que els projectes vitals dels i les joves puguin arrelar-se al territori

OBJECTIU GENERAL 2

Recolzar els processos educatius dels i les joves.

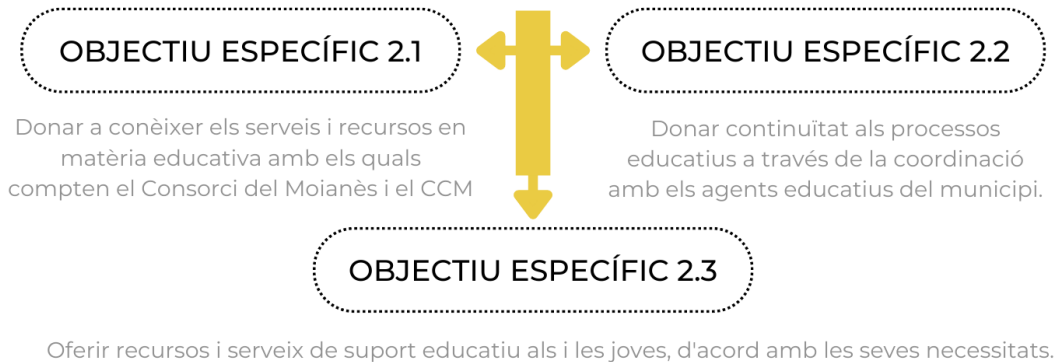

Figura 3 – Objectius eix temàtic Emancipació (Font: elaboració pròpia)

Finalment, el darrer dels quatre eixos temàtics és l'**àmbit social i comunitari**. Aquest eix és el que s'ha ampliat més respecte a l'anterior pla. Així, mentre que en el pla de 2018 aquest eix es centrava en el civisme entès com el respecte a l'espai públic i el rebuig als actes vandàlics que atempten contra aquest espai i contra els béns públics, en aquesta ocasió es pretén dotar de més contingut aquesta idea d'espai públic, incloent tot allò que configura la vida social del municipi. En aquest sentit, el treball en l'àmbit social i comunitari inclou la societat civil de Moià que, organitzada en entitats i col·lectius, conforma el teixit associatiu local, en el que el jovent té un paper protagonista. Aquest teixit és el que, a través de l'acció col·lectiva, promou activitats i dona vida al poble. Però aquest eix no només fa referència al teixit existent, sinó també als valors que guien la seva acció col·lectiva. Valors com el de la participació directa, especialment rellevant per vincular al jovent amb el municipi i transformar-lo. I també fa referència al foment dels valors socials que milloren la convivència i la vida en societat com és el cas del pensament crític, el respecte a la diversitat i el rebuig a qualsevol forma de discriminació. Treballant des d'aquesta perspectiva es pretén aprofundir en les arrels dels problemes de convivència detectats en l'anterior pla i complementar el treball al voltant del civisme aportant una òptica més preventiva que punitiva. D'aquesta manera, fent al jovent particip directe d'aquest objectiu de millorar la convivència es pot aconseguir una millor resposta que des de la mera sanció administrativa i l'estigmatització del col·lectiu jove com un grup inherentment incívic i irresponsable (una estigmatització que, cal assenyalar, ha estat molt present durant la pandèmia). En aquest sentit, i en consonància amb les preocupacions recollides en la diagnosi, els objectius en aquest darrer eix temàtic són els que configuren el la figura 4 de la següent pàgina.

ÀMBIT SOCIAL I COMUNITARI

OBJECTIU GENERAL 1

Promoure la participació i la implicació del jovent en la vida social de Moià.

OBJECTIU GENERAL 2

Fomentar un marc de convivència públic entre joves basat en valors inclusius i igualitaris.

Figura 4 – Objectius eix temàtic Àmbit social i comunitari (Font: elaboració pròpia)

3.3. Espais d'actuació i projectes

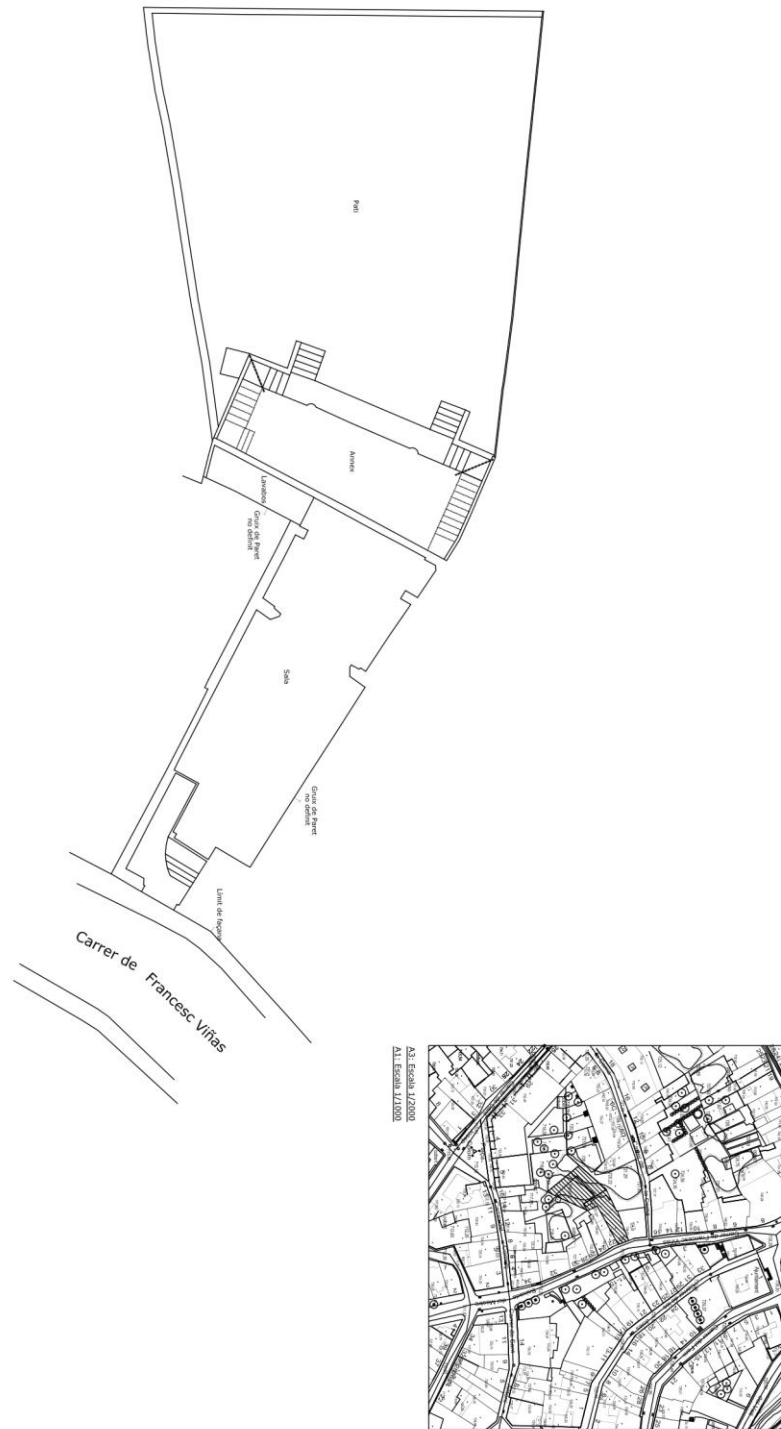
Tots els objectius definits en cadascun dels eixos temàtics s'assoliran a través del desplegament d'un ampli ventall d'actuacions i projectes al llarg dels propers anys. Aquestes actuacions i projectes es desenvoluparan en diferents espais (alguns, físics com poden ser aules o places públiques, i d'altres, virtuals com, per exemple, espais de reunió o grups de treball). Entre els diversos espais que poden donar-se s'han definit quatre com a clarament preferents, atenent a la seva especial transcendència, ja sigui per ser espais d'alta concurrència juvenil o per ser escenaris de treball rellevant.

Així, des d'aquests quatre espais es treballaran cadascun dels eixos temàtics definits a través de la formulació concreta d'actuacions i projectes. Aquestes actuacions podran tenir un format molt divers i, en algunes ocasions, abordaran de manera específica alguna de les qüestions o problemàtiques definides en els eixos, mentre que en d'altres, podran tractar simultàniament més d'un eix de treball.

El primer d'aquests espais d'actuacions és l'**Espai Jove La Pólvora**. Com a equipament específicament juvenil representa l'espai per antonomàsia per a desplegar polítiques de joventut a Moià. Evidentment, l'eix de dinamització hi té un paper predominant, però els altres tres eixos també tenen un marge amplíssim per treballar-se des de l'escenari que representa La Pólvora.

Com s'ha explicat anteriorment, aquest espai s'ha creat justament durant el darrer cicle i això fa que tingui una trajectòria encara curta que presenta alguns reptes que abordar. D'una banda, la pandèmia ha llastrat fortament la dinàmica de treball a l'Espai Jove, ja que ha comportat el seu tancament durant mesos i això ha impedit dotar de continuïtat al projecte engegat. D'altra banda, l'Espai Jove encara no és un espai referencial per al conjunt de joves de Moià. Com s'ha apuntat anteriorment, els perfils de joves que hi assisteixen regularment són limitats i, encara pitjor, sovint s'interpreten com excloents d'altres perfils de joves. Per tant, el repte principal per al proper cicle és aconseguir diversificar els perfils de joves que usen l'Espai Jove. Cal apostar per arribar a més grups de joves i, en especial, als grups més joves (11-14 anys,) sobre els quals les actuacions educatives poden tenir un major recorregut i un impacte més significatiu. També es fa palesa la necessitat de feminitzar l'equipament en el sentit de convertir-lo en un espai segur i lliure d'actituds masculistes o discriminatòries, per tal que les noies i persones no binàries s'hi sentin còmodes.

A aquests reptes cal afegir un altre escull de tipus físic que condiciona l'activitat a l'Espai Jove. L'equipament té una única planta i està distribuït a partir d'una gran sala diàfana que, antigament, havia estat la platea d'un teatre i el seu escenari. A banda d'un ampli pati, disposa també de tres sales extra però de molt reduïdes dimensions: un despatx, una petita cuina i una sala on hi ha instal·lat el futbolí. Només es compta, per tant, amb una sala polivalent (que té, a més, una acústica deficient) que sol concentrar el gruix de l'activitat. Per tant, no és possible dur a terme activitats de manera simultània ja que els usos dels diferents espais interfereixen. Així, per exemple, si un grup de joves està jugant al futbolí emet un so que dificulta poder estar realitzant una xerrada o alguna altra activitat que requereixi atenció a la sala principal. Aquesta incompatibilitat entre usos fa que calgui decidir quina activitat és prioritària en cada moment.

Fotografia 1 – Plànol de l’Espai Jove La Pólvara / Oficina Jove del Moianès (font: Ajuntament de Moià)

La solució a tot això passa per desplegar un projecte d’Espai Jove que interpel·li als diferents perfils de jove. Aquest projecte es basa en dues potes. La primera és la confecció d’un programa regular d’activitats i serveis adreçat a tot el ventall de joves de Moià. Aquestes activitats, per tant, han de ser de format divers i anar dirigides a públics

diferents segons la ocasió. El propòsit és que tota persona jove pugui trobar almenys un dia a la setmana o un servei que li resulti d'interès i l'animi a anar a l'Espai Jove. Aquesta programació regular ha de complementar-se també amb algunes activitats especials en cap de setmana o en horari nocturn i, al mateix temps, també ha d'acompanyar-se amb l'impuls d'una proposta durant el període d'estiu (ja sigui en format d'un Camp d'Estiu o d'una agenda jove) adreçada a aquells grups de joves que no troben espai entre la oferta de casals d'estiu existent. Clar està que aquesta programació d'activitats ha de saber integrar qüestions d'interès que deriven dels altres eixos temàtics definits. Podrien ser exemples el desenvolupament d'un projecte sobre horitzons professionals per a joves a la comarca o l'impuls d'un espai d'acompanyament i escolta per a la gestió emocional de joves, entre altres possibilitats. En definitiva, cal aprofitar la programació per dotar de contingut socioeducatiu i d'interès l'Espai Jove i així donar resposta a les necessitats i demandes del jovent.

D'altra banda, l'Espai Jove La Pólvora no només ha de ser referent per al jovent a títol individual, sinó també per a les entitats i associacions juvenils de Moià. Ha de resultar un espai d'utilitat per aquests col·lectius. Apropar les entitats a l'equipament representa també una forma d'acostar-hi els seus respectius públics, i això representa un avenç en l'objectiu plantejat. Impulsar activitats de manera conjunta amb aquests col·lectius o poder cedir l'Espai Jove per a que l'utilitzin en la seva activitat serien iniciatives que encaixarien amb la línia de treball.

La segona pota del projecte d'Espai Jove és implicar el propi jovent en la seva gestió. És a dir, avançar cap a un model de gestió participativa. Obrir les portes a que els i les joves que en són usuàries habituals s'impliquin en organitzar activitats, identificar les necessitats, decorar l'espai, decidir prioritats, participar en la comunicació i altres qüestions similars és la millor manera de que es facin seu l'Espai Jove i es corresponsabilitzin del seu èxit. Al mateix temps, també és una forma de fomentar els valors de l'associacionisme i la participació. Evidentment, aquesta aposta hauria de basar-se en la voluntat i predisposició d'aquells grups de joves més afins, però des del servei de joventut cal incentivar-ho creant aquests espais de participació.

Per últim, cal tenir present que l'Espai Jove La Pólvora és també la seu central de l'Oficina Jove del Moianès. Aquest ens comarcal té la particularitat al Moianès de tenir un caràcter itinerant, però compta amb l'equipament de l'Espai Jove per desenvolupar part de les seves funcions. Això representa l'avantatge de poder comptar també amb els recursos i serveis que s'ofereixen des de l'Oficina Jove del Moianès. Uns recursos que cal potenciar i donar a conèixer entre les persones que assisteixen a l'equipament. En aquest sentit, la coordinació amb l'Oficina Jove ha de continuar sent permanent (com ho ha estat fins ara) i ha d'incloure's en el model de gestió del projecte d'Espai Jove.

El quadre resum de les principals actuacions estratègiques si projectes que implementar a l'Espai Jove La Pólvora els propers anys és el que apareix en la següent pàgina:

ESPai JOVE LA PÒLVORA

..... EIXOS

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES O PROJECTE	DIN.	SALUT	EMAN.	AS i COM.
Elaboració del programa d'activitats regular de l'Espai Jove	X	X	X	X
Impuls de la Comissió Jove/Grup Motor	X			X
Programació extraordinària d'estiu (Camp d'Estiu, agenda d'estiu jove...)	X	X		
Oficina Jove del Moianès	X	X	X	X
Ubicar l'Espai Jove en el llistat d'equipaments cedibles a entitats				X
Activitats coorganitzades amb entitats				X
Projecte Horitzons Professionals			X	
Activitats puntuals el cap de setmana i algunes nits	X			
Impuls d'un servei d'abordatge de la gestió emocional i/o d'hàbits saludables		X		

Quadre 3 – Espai d'actuació i projectes Espai Jove en relació als eixos temàtics (Font: elaboració pròpia)

El segon espai d'actuació preferent és l'**INS Moianès**, el principal centre d'educació secundària de la comarca i l'únic amb ensenyaments post-obligatoris. L'institut és, probablement, l'espai de Moià amb major concurrència de joves i això el dota d'una importància estratègica absolutament cabdal.

Com s'ha assenyalat a la diagnosi, arran de la pandèmia s'han redoblat els esforços destinats al treball a l'institut i això ha desembocat en una dinàmica de col·laboració creixent que ha donat resultats molt positius. En aquest sentit, cal fer una aposta ferma per donar continuïtat a aquesta dinàmica i seguir aprofitant el potencial que ofereix aquest espai per dur-hi a terme actuacions amb joves. Els tallers i xerrades a l'institut han demostrat ser una forma eficaç de fer arribar determinats continguts considerats d'interès al jovent. Al mateix temps, també és una manera útil per a les figures

professionals per establir vincle amb joves i guanyar referencialitat. Així doncs, és important garantir que cada curs es dugui a terme, com a mínim, una activitat amb cadascun dels grups-aula. A banda dels tallers o xerrades puntuals, també cal apostar per establir col·laboració més permanent impulsant projectes educatius conjunts.

Una altra línia de treball que ha generat bons resultats i a la que cal donar continuïtat és la participació en la comissió d'igualtat i convivència del centre. Especialment, a l'hora de programar activitats en dates com el 25N o el 8M, així com també per tal d'abordar la problemàtica específica de l'assetjament escolar.

INS MOIANÈS

..... EIXOS

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES O PROJECTE	DIN.	SALUT	EMAN.	AS i COM.
Programació de tallers i xerrades amb tots els grups al llarg del curs	X	X		X
Participació i suport a la Comissió d'Igualtat i Convivència				X
Programació d'activitats específiques en dates significatives (25N, 8M...)				X
Continuïtat al projecte de prevenció d'assetjament escolar entre iguals (Activa't)				X
Col·laboració en projectes educatius			X	X
Actuacions per posar en valor l'Espai Jove entre l'alumnat (Servei Comunitari, Aula Oberta, espai amb PFI, exposicions, visites...)	X	X		X
Col·laboració en la difusió de la Fira de l'Estudiant en coordinació amb l'Oficina Jove			X	

Quadre 4 – Espai d'actuació i projectes INS Moianès en relació als eixos temàtics (Font: elaboració pròpia)

La col·laboració amb l'institut també ha de servir per acostar l'alumnat a l'Espai Jove La Pólvora, posant en valor els recursos i serveis que s'ofereixen des de l'equipament i des de l'Oficina Jove del Moianès. Així, establir projectes o actuacions encaminades a que l'alumnat s'acosti a l'Espai Jove és també una línia de treball interessant. En serien exemple la col·laboració amb l'assignatura de Servei Comunitari per tal de que l'alumnat realitzi les hores de pràctiques a l'Espai Jove; la cessió de l'espai per a que l'alumnat de l'Aula Oberta hi realitzi els assaigs de teatre, o per a que grups d'alumnes puguin organitzar-hi activitats amb les que finançar els viatges de final de curs; crear un espai

de treball a l'equipament amb l'alumnat del PFI; organitzar exposicions i visites a l'Espai Jove, etc. El quadre 4 de la pàgina anterior recull tots aquests projectes i actuacions estratègiques en relació als eixos temàtics definits

El tercer espai d'actuació identificat com a preferent és la **Taula de Joventut**. Aquest és un espai participatiu impulsat durant aquest darrer cicle a partir d'una adaptació de l'organigrama plantejat en el PLJ de 2018. Així, degut a la seva curta trajectòria, el propòsit fonamental de cara a aquest nou cicle seria consolidar la taula. Això passa, necessàriament, per impulsar actuacions que dotin a la Taula d'utilitat i contingut.

TAULA DE JOVENTUT

..... EIXOS

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES O PROJECTE	DIN.	SALUT	EMAN.	AS i COM.
Campanyes de conscienciació i sensibilització durant el Carnestoltes i la Festa Major.		X		X
Carnestoltes Jove	X			X
Jornada de Salut Jove	X	X		X
Procés Participatiu de la Festa Major	X	X		X
Impuls d'actuacions per la Castanyada	X			X
Impuls d'un projecte relacionat amb l'eix de l'emancipació			X	

Quadre 5 – Espai d'actuació i projectes Taula de Joventut en relació als eixos temàtics (Font: elaboració pròpia)

Pel seu funcionament trimestral, la manera òptima és establir en el calendari un seguit de projectes repartits al llarg de l'any. Per exemple, organitzar des de la Taula de Joventut les activitats del carnestoltes jove als mesos de febrer o març, impulsar el procés participatiu juvenil de Festa Major entre l'abril i el juny, organitzar la Jornada de Salut Jove a la tardor, dur a terme alguna activitat en motiu de la castanyada, etc. La idea és dur a terme actuacions al llarg de l'any que serveixin per treballar de manera col·legiada i participativa continguts d'interès per al jovent que encaixin en els quatre eixos temàtics definits. Al marge de les activitats en sí, també és important continuar impulsant les campanyes de conscienciació i sensibilització que s'han vingut realitzant

els darrers anys. En aquest pla, cal seguir en la línia d'interpel·lar al jovent per a que participi directament en la seva elaboració i difusió.

Precisament, un altre dels objectius de la Taula de Joventut per aquest proper cicle és garantir la participació del jovent a l'ens, ja sigui a títol individual o a través de les entitats juvenils que hi assisteixen. Cal reforçar els canals de comunicació per donar a conèixer la tasca que es duu a terme des de la Taula de Joventut.

COORDINACIÓ COMARCAL I TERRITORIAL

..... EIXOS

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES O PROJECTE	DIN.	SALUT	EMAN.	AS i COM.
Programació d'activitats XNEJ		X	X	
Participació a la Taula tècnica de joventut comarcal	X	X	X	X
Activitats de dinamització impulsades en coordinació amb l'Oficina Jove i el Servei Comarcal de Joventut	X			
Actuacions conjuntes en l'àmbit educatiu (Trobada de delegats/es del Bages i el Moianès, Fira de l'Estudiant, etc.)			X	
Participació en la comissió tècnica comarcal "Pla de prevenció en consums de substàncies i ús de pantalles problemàtics del Moianès"		X		X
Participació en la implementació del "Protocol davant de les violències masclistes i lgtbifòbiques en espais públics d'oci en la comarca del Moianès"				X
Coordinació amb el SIAD i el SAI LGTBI+				X
Coordinació amb serveis comarcals (oficina d'habitatge, servei d'ocupació, emprenedoria Moianès, àrea d'educació del CCM, servei de suport a les famílies, EAIA-SIS Moianès, projecte "Al Moianès ens respectem", etc.)		X	X	X

Quadre 6 – Espai d'actuació i projectes Coordinació comarcal i territorial en relació als eixos temàtics (Font: elaboració pròpia)

Per últim, la Taula també ha de servir com un espai de coordinació entre els agents juvenils que hi participen, compartint informació útil sobre la seva tasca. Totes aquestes actuacions apareixen recollides en el quadre 5.

El darrer dels quatre espais d'actuació definits com a preferents és la **Coordinació en l'àmbit comarcal i territorial**. En aquest espai, la tasca principal consisteix en mantenir el grau de coordinació i treball en equip que s'ha vingut desenvolupant fins ara amb els diferents serveis de joventut de la comarca. Cal tenir en compte que, atenent la dimensió i trajectòria recent de la comarca, la majoria de municipis no compten amb un servei de joventut propi. No és el cas de Moià, que sí compta amb un servei de joventut propi i és el municipi de la comarca que destina més recursos a l'àmbit de joventut. En aquest sentit, cal mantenir l'aposta per seguir participant activament en els projectes impulsats a nivell comarcal, atenent al rol de capital de Moià i al major pes demogràfic. Això suposa participar en l'elaboració de plans, protocols i altres estructures comarcals relacionades amb l'àmbit de joventut que puguin emergir en el procés de construcció de la comarca.

D'altra banda, el fet que la majoria de municipis de la comarca no comptin amb un servei de joventut propi fa que la tasca que es desenvolupa en aquest àmbit des del Consell Comarcal del Moianès intenti suplir aquestes mancances. En tot cas, tot i que Moià compta amb un equipament juvenil i un servei de joventut local, la coordinació amb el servei de joventut comarcal és igualment imprescindible per tal de coordinar esforços i dotar de coherència el marc d'actuació d'ambdues dimensions. A això cal afegir també que l'Espai Jove La Pólvora actua com a seu central de l'Oficina Jove del Moianès, com ja s'ha comentat. Així doncs, les actuacions que s'impulsen des de l'Oficina Jove (com, per exemple, els tallers oferts des de la XNEJ) també fan necessària aquesta coordinació. Cal remarcar que la col·laboració ha estat permanent durant tot el període i la dinàmica de funcionament és valora molt positivament per ambdues bandes.

Evidentment, tot l'exposat en aquest apartat fins ara no significa ni que només es despleguin les actuacions i projectes descrits, ni tampoc que durant els propers anys s'actui únicament en aquests espais. Ben al contrari, hi ha múltiples actuacions i projectes no contemplades que poden aparèixer en base a l'evolució del context i a les oportunitats que vagin sorgint. De la mateixa manera, amb tota seguretat, també s'impulsaran activitats en altres espais com el Parc municipal, l'espai del Molí Nou, en equipaments com el pavelló o la piscina municipal, a les places i carrers de Moià, etc.

Per últim, cal subratllar una necessitat estructural i de caire organitzatiu que precedeix a la lògica d'eixos temàtics i espais d'actuació. Per tal que totes les actuacions i projectes plantejats puguin dur-se a terme, resulta imprescindible fer una aposta decidida per reforçar internament l'àrea de joventut en termes dels recursos disponibles. En un sentit general, aquest reforç s'ha de traduir en augmentar el nombre d'hores que s'hi destinen. És la força de treball del personal professional dedicat a joventut la que permetrà materialitzar allò que s'esbossa en aquest PLJ. Tot i que, com s'ha descrit, el servei de joventut s'ha anat reforçant aquests anys, amb els recursos existents a dia d'avui resulta molt difícil poder assolir tots els objectius fixats. En un sentit més concret, aquest reforç del servei de joventut ha de permetre la consolidació d'un equip de treball que creixi en experiència i formació. D'aquesta manera, amb un equip estable es pot desenvolupar una dinàmica de treball amb continuïtat en el temps, que és el que realment permet treure profit dels esforços realitzats i optimitzar els recursos, no havent de destinar esforços a reiniciar cicles de treball periòdicament. Dues fites clares en aquesta línia

serien: 1) poder mantenir de manera estable la figura professional de l'educador de medi obert amb la que s'ha comptat en diversos períodes, i 2) la coordinació amb el CCM per tal d'incorporar al projecte d'Espai Jove / Oficina Jove més figures i així reforçar-ne el servei i els perfils especialitzats. Disposar d'un equip de treball integrat per més d'una figura té molts avantatges entre els que convé destacar: poder oferir diferents referents per als i les joves usuàries, complementar les mancances que pugui tenir una única figura, diferenciar funcions i rols, poder dedicar esforços a la dimensió estratègica i la planificació en comptes de centrar-se en donar resposta immediata a problemàtiques emergents, etc.

3.4. Principis metodològics transversals

Si els eixos temàtics fan referència al *què* i els espais d'actuació a l'*on*, els principis metodològics transversals tenen a veure amb el *com* treballar. Per evitar confusions, aquest apartat no pretén definir un model de treball fixe per a totes les actuacions que es desenvolupin. De fet, és molt probable que la forma de dur a terme una actuació canviï substancialment respecte a una altra en funció del perfil d'activitat, dels objectius que es persegueixin i dels agents amb els què es treballi en cada cas. És convenient deixar oberta aquesta flexibilitat i defugir esquemes de treball massa rígids o que resultin aliens a l'equip que els ha de desenvolupar.

Així doncs, els quatre criteris que es descriuen en aquest apartat, malgrat tenir a veure amb la dimensió metodològica, no fan referència a processos de treball sinó a els criteris que ha de seguir una actuació de joventut, independentment del format, el tema específic o l'espai on es dugui a terme. Es tracta, per tant, de principis a tenir en compte a l'hora de dissenyar les actuacions però no determinen cap procediment d'actuació concret. Tots quatre criteris han aparegut de forma recurrent durant la diagnosi i s'han escollit en base a l'èmfasi amb què s'hi ha referit el propi jovent i a la seva importància estratègica.

El primer d'aquests principis metodològics transversals és la **coeducació**. Aquest és un principi metodològic provinent de l'àmbit educatiu i pedagògic que fa referència a l'assumpció d'un model d'educació no sexista. És a dir, es basa en que els processos d'aprenentatge d'infants i joves estiguin lliures de connotacions sexistes com els rols de gènere, la segregació per sexes, l'ús d'esquemes de coneixement androcèntrics, etc. Aquest enfocament comporta, per tant, treballar per minimitzar l'impacte que té el sistema patriarcal vigent en l'educació d'infants i joves. La seva traducció en termes de polítiques de joventut locals suposa vetllar per incorporar la perspectiva de gènere en totes les actuacions que esuguin a terme. Això no vol dir impulsar actuacions específicament dedicades a qüestions de gènere, sinó que la perspectiva sigui present en totes les activitats, independentment de la temàtica concreta. Dit en altres paraules, no es tracta de fer un taller sobre violències masclistes pel 25N (que, evidentment, també és interessant i necessari que es faci), sinó incorporar l'avaluació de les formes de violència masclista a totes les actuacions per tal que siguin visibilitzades i suprimides. Vol dir, per tant, fer un exercici permanent per defugir els rols de gènere i estereotips prefixats en les formes de procedir i treballar amb joves.

El segon dels quatre principis és la **participació**. De nou, es tracta d'un criteri que pot ser també treballat de manera específica (per exemple, a través d'un procés participatiu

o la creació d'una comissió jove per gestionar l'Espai Jove). Ara bé, quan s'aborda com a principi transversal es fa referència, de nou, a que estigui present en totes les actuacions que s'impulsin, amb independència de la temàtica. Ha d'integrar-se en la forma de treballar i buscar la manera en que totes les activitats i tallers incorporin elements que propiciïn aquesta participació. La pròpia noció de participació ha de ser també integral i evitar resultar dirigida i limitada a una mera elecció entre opcions. És a dir, s'han de trobar canals que interpel·lin a la participació tant a l'hora de decidir activitats i formats com també a l'hora d'organitzar aquestes activitats, obrint les portes a la implicació directa dels i les joves. El que es pretén emfatitzar és el paper de la participació com a principal eina d'apoderament juvenil.

L'assumpció d'una **perspectiva preventiva** representa el tercer d'aquests principis. La prevenció significa anticipar-se al sorgiment d'un problema, sensibilitzant al públic implicat (en aquest cas, el jovent) envers els riscos i conflictes que poden emergir. Això vol dir imbuir totes les accions d'una mirada educativa que ofereixi informació de qualitat i es recolzi en uns valors formulats en positiu. L'objectiu és fomentar hàbits segurs que evitin la problemàtica i que aquests hàbits i actituds siguin assumides pel jovent d'una manera lliure i voluntària.

Ara bé, l'acció preventiva no s'ha d'entendre com necessàriament contraposada al tradicional enfocament reactiu, si no que el pot complementar. D'aquesta manera, les actuacions de resposta que es donen davant una determinada problemàtica resulten més efectives si es duen a terme en un context treballat i receptiu en comptes de en un escenari aliè o, fins i tot, hostil. Aquest treball és convenient que es comenci a desenvolupar abans de l'exposició a la problemàtica o, si més no, durant les fases inicials d'aquesta per tal d'evitar la consolidació d'hàbits disruptius o la seva interiorització en la narrativa dels i les joves. Això porta a valorar com a necessari iniciar algunes línies de treball durant l'adolescència primerenca que es troba en el primer cicle d'ESO i, inclús, el darrer de primària.

L'últim d'aquests principis metodològics transversals és el de la **transversalitat**, valgui la redundància. Aquest criteri ja va quedar recollit en la metodologia plantejada en l'anterior pla. Tal com es descrivia, "una forma de desenvolupar una política de joventut de manera correcta és fent un bon treball transversal (Comas, 2007). Les Àrees de Joventut han de buscar cooperació amb altres departaments i dissenyar l'atenció als joves des d'una òptica interdisciplinària". Seguint en aquesta línia, l'aposta per la transversalitat es tradueix en fomentar dues dinàmiques. La primera, assumir una perspectiva epistemològica àmplia que integri coneixements de diverses àrees i disciplines. La segona, de caire més directament operatiu, desenvolupar un treball en xarxa amb agents i departaments. El propòsit de la transversalitat és vincular les polítiques de joventut amb les diferents àrees específiques que hi guarden relació. És a dir, la lògica subjacent és que les polítiques de joventut es defineixen per anar orientades a un grup determinat per l'edat i no a un àmbit sectorial. Per contra, les polítiques d'habitatge, ocupació, cultura, seguretat, etc. sí estan definides per l'àmbit específic al que fan referència i no pel grup d'edat al que s'orienten. Així, cal entrecreuar les dues lògiques per confeccionar polítiques concretes que atenguin les necessitats del jovent en matèria d'accés a l'habitatge, d'oci, d'inserció laboral, etc. Naturalment, aquesta aposta resulta complexa a l'hora de dur-se a la pràctica i suposa tenir una predisposició

a participar en equips de treball i comissions interdisciplinàries, però és una lògica ja aplicada en l'impuls de determinats plans i que cal continuar incrementant.

4. AVALUACIÓ I SEGUIMENT

Aquest darrer apartat del Pla Local de Joventut 2022-2025 es centra exclusivament en com examinar el desplegament de les diferents mesures que proposa. Serà, amb diferència, l'apartat més breu ja que únicament es centrarà en establir quins han de ser els paràmetres a tenir en compte. Ara bé, el seu caràcter sintètic no el fa menys important, ja que poder copsar si els objectius s'han assolit a partir de les accions previstes és fonamental per determinar si el Pla ha servit al seu propòsit principal: ser una eina útil per a l'execució de polítiques de joventut a Moià.

Aquest procés d'avaluació i seguiment es centrarà en els objectius anteriorment definits per a cada eix, que són els que han servit per determinar les diferents actuacions i projectes (alguns també definits al pla i d'altres pendents de concreció en funció de l'evolució del context).

D'una manera més concreta, el seguiment designa quins agents o actors són els responsables de que un determinat objectiu es compleixi. Amb caràcter general, el servei de joventut figurarà sempre com a agent de seguiment de totes les actuacions ja que, en darrera instància, és sobre qui recau la responsabilitat de desplegar el Pla Local de Joventut. No obstant, la seva funció de seguiment es podrà veure complementada per altres agents en funció dels espais i el tipus d'actuacions que pugui comportar el compliment de cadascun dels objectius. Així, hi haurà objectius en que el seguiment del seu assoliment recaigui només en el servei de joventut, mentre que en d'altres hi haurà una multiplicitat d'agents implicats.

Per la seva banda, l'avaluació fa referència als criteris que es faran servir per determinar el grau d'assoliment de cada objectiu. Per a fer-ho, s'utilitzaran un seguit d'indicadors de naturalesa mixta (tant quantitativa com qualitativa) per a cada objectiu. Els indicadors quantitius derivaran de la freqüència de determinades variables clau com el número d'actuacions, l'assistència, volum de reunions, etc. Pel que fa als indicadors qualitius, fonamentalment, es desprendran de la percepció dels agents implicats, tant les figures professionals responsables de l'actuació com el públic. S'ha valorat la possibilitat de fixar qüestionaris d'avaluació per cadascuna de les actuacions i recórrer a entrevistes formals amb agents i públic però s'ha descartat ja que es considera que representa un sobreesforç que no es veu compensat per una diferència significativa en la qualitat de la informació copsada. Així doncs, el quadre d'agents de seguiment i indicadors segons els objectius plantejats és el que es plasma en els següents quadres.

OBJECTIUS EIX DE DINAMITZACIÓ	AGENTS DE SEGUIMENT	INDICADORS D'AVALUACIÓ
OG 1 - Confeccionar una oferta d'activitats adreçades als i les joves de Moià que resultin accessibles i atractives		
OE 1.1 - Oferir propostes d'activitat al llarg de tot l'any, combinant la programació regular en espais i equipaments amb esdeveniments especials en determinades dates	Servei local de joventut, Oficina Jove del Moianès, Taula de Joventut, Comissió Jove/Grup Motor (Espai Jove), INS Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre activitats curs ordinari • Nombre activitats estiu • Assistència registrada • Retorn participants • Valoració de l'organització
OE 1.2 - Promoure activitats d'oci nocturn	Servei local de joventut, Taula de Joventut	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre activitats nocturnes • Assistència a activitats • Retorn participants • Valoració de l'organització
OE 1.3 - Impulsar activitats de perfil i format divers que responguin a la pluralitat de joves existent	Servei local de joventut, Oficina Jove del Moianès, Taula de Joventut, Comissió Jove/Grup Motor (Espai Jove)	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de temàtiques • Nombre de formats • Retorn participants
OE 1.4 - Vetllar perquè les activitats siguin sempre gratuïtes per al jovent (excepte casos puntuals i justificats)	Servei local de joventut	<ul style="list-style-type: none"> • % d'activitats gratuïtes > 90% del total
OG 2 - Reforçar l'oferta d'espais d'oci públics adreçats al jovent		
OE 2.1 - Posar en valor els espais d'oci juvenil ja existents com l'Espai Jove La Pòlvora	Servei local de joventut, Comissió Jove/Grup Motor (Espai Jove)	<ul style="list-style-type: none"> • % d'activitats realitzades a l'Espai Jove sobre el total > 50% • Nombre assistència Espai Jove • Retorn joves
OE 2.2 - Impulsar activitats adreçades al jovent en espais públics i equipaments (sense comptar Espai Jove)	Servei local de joventut, Taula de Joventut	<ul style="list-style-type: none"> • Mínim de 6 actuacions anuals a espais públics i equipaments • Nombre assistència

Quadre 7 – Agents de seguiment i indicadors d'avaluació dels objectius de l'eix de Dinamització (Font: elaboració pròpia)

OBJECTIUS EIX DE SALUT I BENESTAR PSICOEMOCIONAL	AGENTS DE SEGUIMENT	INDICADORS D'AVALUACIÓ
OG 1 - Fomentar factors de protecció en l'àmbit de la salut mental juvenil		
OE 1.1 - Oferir recursos i eines sobre salut mental al jovent i al seu entorn familiar	Servei local de joventut, Taula de Joventut, Servei comarcal de joventut, Oficina Jove del Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre accions sobre salut mental • Assistència a activitats • Retorn participants i famílies
OE 1.2 - Impulsar espais segurs des dels que treballar la gestió de les emocions amb els i les joves	Servei local de joventut, Taula de Joventut, Servei comarcal de joventut	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre joves assistents • Valoració dels espais
OE 1.3 - Fomentar activitats que, tot i no estar relacionades directament amb la salut mental, contribueixin al benestar psicoemocional	Servei local de joventut, Taula de Joventut, Servei comarcal de joventut, INS Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'activitats • Retorn participants
OG 2 - Promoure hàbits saludables entre els i les joves		
OE 2.1 - Impulsar activitats esportives per a joves	Servei local de joventut, Taula de Joventut, INS Moianès, Consell Comarcal del Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'activitats esportives • Retorn participants
OE 2.2 - Oferir recursos que promoguin una sexualitat basada en el respecte, la comunicació i la seguretat	Servei local de joventut, Taula de Joventut, Servei comarcal de joventut, INS Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'accions sexualitat • Retorn participants
OE 2.3 - Efectuar actuacions que posin en valor la importància de seguir una alimentació saludable	Servei local de joventut, Taula de Joventut, INS Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'activitats alimentació • Retorn participants

Quadre 8.1 – Agents de seguiment i indicadors d'avaluació dels objectius de l'eix de Salut i benestar psicoemocional (I) (Font: elaboració pròpia)

OG 3 - Prevenir i sensibilitzar el jovent sobre conductes de risc i addiccions		
OE 3.1 - Impulsar actuacions informatives i de sensibilització sobre els consums problemàtics d'alcohol i altres substàncies	Servei local de joventut, Taula de Joventut, Servei comarcal de joventut, Comissió tècnica Protocol, INS Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'accions sobre consums • Joves assistents • Nombre formacions realitzades • Nombre campanyes de sensibilització • Nombre materials utilitzats • Retorn participants • Retorn públic • Visualitzacions xarxes • Nombre reunions de la comissió tècnica
OE 3.2 - Abordar l'emergent problemàtica de l'ús abusiu de pantalles	Servei local de joventut, Taula de Joventut, Servei comarcal de joventut, Comissió tècnica Protocol, INS Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'accions sobre l'ús de pantalles • Joves assistents • Nombre formacions realitzades • Nombre reunions de la comissió tècnica • Retorn públic

Quadre 8.2 – Agents de seguiment i indicadors d'avaluació dels objectius de l'eix de Salut i benestar psicoemocional (II) (Font: elaboració pròpia)

OBJECTIUS EIX EMANCIPACIÓ	AGENTS DE SEGUIMENT	INDICADORS D'AVALUACIÓ
OG 1 - Promoure que els projectes vitals dels i les joves puguin arrelar-se al territori		
OE 1.1 - Donar a conèixer els serveis i recursos en matèria d'orientació laboral i accés a l'habitatge de què disposen el Consorci del Moianès, el Consell Comarcal de Moianès i altres ens	Servei local de joventut, Consell Comarcal del Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'actuacions en cada àmbit • Nombre persones ateses • Nombre materials informatius repartits • Valoració joves que facin ús dels recursos i serveis • Visualitzacions a les xarxes
OE 1.2 - Impulsar activitats de difusió de les possibilitats d'ocupació de qualitat que ofereix el territori per a persones joves	Servei local de joventut, Oficina Jove del Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'activitats • Nombre joves assistents • Retorn participants
OE 1.3 - Referir recolzament a les iniciatives promogudes per oferir solucions al jovent en qüestions com el transport, l'ocupació o l'habitatge (especialment, si provenen del propi col·lectiu jove)	Servei local de joventut, Oficina Jove del Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'iniciatives desenvolupades • Valoració de la iniciativa
OE 1.4 - Coordinar-se amb agents i serveis especialitzats en l'orientació laboral al territori	Servei local de joventut, Oficina Jove del Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de reunions amb agents • Nombre d'actuacions conjuntes amb un o més agents • Valoració de la coordinació
OE 1.5 - Incorporar la perspectiva juvenil en les diferents polítiques sectorials referents al transport, l'habitatge o la promoció econòmica	Servei local de joventut	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de nous projectes i polítiques sectorials que inclouen la perspectiva juvenil

Quadre 9.1 – Agents de seguiment i indicadors d'avaluació dels objectius de l'eix d'Emancipació (I) (Font: elaboració pròpia)

OG 2 - Recolzar els processos educatius dels i les joves		
OE 2.1 - Donar a conèixer els serveis i recursos en matèria educativa amb els quals compten el Consorci del Moianès, el Consell Comarcal de Moianès i altres ens	Servei local de joventut, Consell Comarcal del Moianès, INS Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'actuacions sobre educació • Nombre persones ateses • Nombre materials informatius repartits • Valoració joves que facin ús dels recursos i serveis • Visualitzacions a les xarxes
OE 2.2 - Donar continuïtat als processos educatius a través de la coordinació amb els agents educatius del municipi.	Servei local de joventut, Oficina Jove del Moianès, INS Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de reunions amb agents • Nombre d'actuacions conjuntes amb un o més agents • Valoració de la coordinació
OE 2.3 - Oferir recursos i serveix de suport educatiu als i les joves, d'acord amb les seves necessitats.	Servei Local de Joventut	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'accions impulsades • Nombre de joves assistents • Valoració necessitats ateses

Quadre 9.2 – Agents de seguiment i indicadors d'avaluació dels objectius de l'eix d'Emancipació (II) (Font: elaboració pròpia)

OBJECTIUS EIX D'ÀMBIT SOCIAL I COMUNITARI	AGENTS DE SEGUIMENT	INDICADORS D'AVALUACIÓ
OG 1 - Promoure la participació i la implicació del jovent en la vida social de Moià.		
OE 1.1 - Impulsar la participació dels i les joves en la gestió de les polítiques de joventut	Servei local de joventut, Taula de Joventut, Comissió Jove/Grup Motor (Espai Jove)	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre i tipus de mecanismes de participació • Nombre de joves participants a la Comissió Jove/Grup Motor • Valoració del jovent
OE 1.2 - Promoure l'associacionisme com a forma d'acció col·lectiva per satisfer inquietuds	Servei local de joventut, Taula de Joventut, Comissió Jove/Grup Motor (Espai Jove)	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'activitats impulsades pel jovent amb el suport del servei local de joventut • Nombre d'associacions promogudes • Valoració del jovent
OE 1.3 - Recolzar i oferir suport a les entitats juvenils ja existents.	Servei local de joventut, Taula de Joventut, Servei comarcal de joventut	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de formacions i recursos facilitats • Nombre de reunions de coordinació mantingudes
OG 2 - Fomentar un marc de convivència públic entre joves basat en valors inclusius i igualitaris.		
OE 2.1 - Promoure campanyes de sensibilització específiques contra les violències masclistes i lgtbifòbiques, el racisme i altres formes de discriminació	Servei local de joventut, Taula de Joventut, Consell Comarcal del Moianès	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de campanyes impulsades • Nombre de joves participants en el procés d'elaboració • Nombre de materials repartits • Valoració joves • Seguiment a les xarxes

Quadre 10.1 – Agents de seguiment i indicadors d'avaluació dels objectius de l'eix d'Àmbit social i comunitari (I) (Font: elaboració pròpia)

<p>OE 2.2 - Impulsar accions concretes explícitament relacionades amb la convivència i la lluita contra qualsevol forma de discriminació</p>	<p>Servei local de joventut, Taula de Joventut, INS Moianès, Comissió Jove/Grup Motor (Espai Jove), Consell Comarcal del Moianès (projecte "Al Moianès ens respectem")</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre accions realitzades • Assistència a activitats • Retorn participants
<p>OE 2.3 - Abordar l'assetjament escolar entre iguals com a problemàtica específica</p>	<p>Servei local de joventut, INS Moianès</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre accions realitzades • Nombre de casos en que s'aplica el protocol del projecte Activa't • Nombre de reunions amb la comissió d'igualtat i convivència de l'institut • Retorn participants • Retorn equip docent • Retorn famílies
<p>OE 2.4 - Incorporar la promoció de valors inclusius i igualitaris tant en els equipaments (Espai Jove) com en les actuacions dels servei de joventut</p>	<p>Servei Local de Joventut</p>	<ul style="list-style-type: none"> • % d'accions que incorporin explícitament o implícita la promoció d'aquests valors > 50% • Nombre de cartells i materials inclusius a l'Espai Jove La Pólvora

Quadre 10.2 – Agents de seguiment i indicadors d'avaluació dels objectius de l'eix d'Àmbit social i comunitari (II) (Font: elaboració pròpia)